

2015-03-19

Tid Torsdagen den 19 mars 2015, kl. 19:00

Plats Lokal 2:3 i kommunalhuset, Munkhättevägen 45 i Tumba

Ärenden

Justering

- 1 ESF-ansökan
- 2 Erasmus-ansökan
- 3 Svar på remiss – Förslag till äldreplan
- 4 Informationspunkt – Medarbetarundersökningen 2014
- 5 Informationspunkt – Upphandlig av gymnasial vuxenutbildning
- 6 Anmälningssärenden
- 7 Delegationsbeslut

Gruppmöten kl. 18:00
Majoriteten – Lokal 2:3
Oppositionen – Helges restaurang

Anmäl eventuellt förhinder till Emma Jacobsson på telefon 08-530 615 23
eller mail emma.jacobsson@botkyrka.se.

Välkomna!

Marcus Ekman (S)
Ordförande

Emma Jacobsson
Nämndsekreterare

Beslut om ansökan av ESF-medel samt medfinansiering till projekt inom programområde 2 – Hållbar stadsutveckling (AVUX/2015:14)

Beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden ställer sig bakom att förvaltningen lämnar in en ansökan om ESF-medel inom programområde 2 – *Hållbar stadsutveckling*. Nämnden tillstyrker att en kommunal medfinansiering sker genom användande av ordinarie rambudget motsvarande totalt 14,2 miljoner kronor på 4 år. Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen att tillstyrka ansökan.

Ansökan lämnas in under förutsättning att Arbetsförmedlingen fattar erforderliga beslut om sin medfinansiering senast 31 mars 2015.

Sammanfattning

Europeiska socialfonden utlyser 148,5 miljoner kronor inom programområde 2 – Hållbar stadsutveckling (se utlysningstext bilaga 1). Utlysningen syftar till att genom att öka övergångarna till arbete, och underlätta unga kvinnor och mäns etablering i arbetslivet och deltagande i utbildning, bidra till att skapa bättre levnadsvillkor i aktuella stadsdelar och minska socioekonomiska skillnader inom kommunerna och inom regionen.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden avser att lämna in en ansökan om ESF-medel för ett samverkansprojekt med Arbetsförmedlingen inom ramen för ESF:s programområde 2 – Hållbar stadsutveckling. Projektperioden är cirka 4 år med start hösten 2015. Om medel beviljas startar projektet med en planerings- och analysfas i upp till 9 månader. Därefter går projektet in i en genomförandefas på 3 år.

Botkyrka kommun och Arbetsförmedlingen Botkyrka-Salem söker medel för en projektbudget på 75 miljoner kronor. Av dessa medel uppgår medfinansiering för Botkyrka kommun till cirka 14,2 miljoner kronor, Arbetsförmedlingen cirka 11,3 miljoner kronor. Medfinansiering sker inom kommunens anslagsram och resursslaget personal.

2015-03-19

Dnr AVUX/2015:14

Syftet med projektet är att genom samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunen nå ökad måluppfyllelse för kommunens ungdomsgaranti¹ samt att utveckla arbetet med att använda sociala klausuler vid kommunens anskaffning av varor och tjänster, med särskilt fokus på arbetsintegrerande platser och jobb.

Projektet har sin utgångspunkt i kommunens arbetsmarknadspolitiska programförklaring och har som mål att ungdomsarbetslösheten i Botkyrka kommun inte överstiger regiongenomsnittet 2020.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2015-03-09.

¹ Botkyrka kommuns ungdomsgaranti – Ingen under 25 år ska sakna arbete, praktik eller utbildning.

Referens

Andreas Liljenrud

Mottagare

Arbetsmarknads- och vuxenutbildnings-
nämnden

Beslut om ansökan av ESF-medel samt medfinansiering till projekt inom programområde 2 – Hållbar stadsutveckling

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden ställer sig bakom att förvaltningen lämnar in en ansökan om ESF-medel inom programområde 2 – *Hållbar stadsutveckling*. Nämnden tillstyrker att en kommunal medfinansiering sker genom användande av ordinarie rambudget motsvarande totalt 14,2 miljoner kronor på 4 år. Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen att tillstyrka ansökan.

Ansökan lämnas in under förutsättning att Arbetsförmedlingen fattar erforderliga beslut om sin medfinansiering senast 31 mars 2015.

Sammanfattning

Europeiska socialfonden utlyser 148,5 miljoner kronor inom programområde 2 – Hållbar stadsutveckling (se utlysningstext bilaga 1). Utlysningen syftar till att genom att öka övergångarna till arbete, och underlätta unga kvinnor och mäns etablering i arbetslivet och deltagande i utbildning, bidra till att skapa bättre levnadsvillkor i aktuella stadsdelar och minska socioekonomiska skillnader inom kommunerna och inom regionen.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden avser att lämna in en ansökan om ESF-medel för ett samverkansprojekt med Arbetsförmedlingen inom ramen för ESF:s programområde 2 – Hållbar stadsutveckling. Projektperioden är cirka 4 år med start hösten 2015. Om medel beviljas startar projektet med en planerings- och analysfas i upp till 9 månader. Därefter går projektet in i en genomförandefas på 3 år.

Botkyrka kommun och Arbetsförmedlingen Botkyrka-Salem söker medel för en projektbudget på 75 miljoner kronor. Av dessa medel uppgår medfinansiering för Botkyrka kommun till cirka 14,2 miljoner kronor, Arbetsförmedlingen cirka 11,3 miljoner kronor. Medfinansiering sker inom kommunens anslagsram och resursslaget personal.

2015-03-09

Dnr AVUX/2015:14

Syftet med projektet är att genom samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunen nå ökad måluppfyllelse för kommunens ungdomsgaranti¹ samt att utveckla arbetet med att använda sociala klausuler vid kommunens anskaffning av varor och tjänster, med särskilt fokus på arbetsintegrerande platser och jobb.

Projektet har sin utgångspunkt i kommunens arbetsmarknadspolitiska programförklaring och har som mål att ungdomsarbetslösheten i Botkyrka kommun inte överstiger regiongenomsnittet 2020.

Bakgrund

Sedan 2010 har Botkyrka kommun satsat på en ungdomsgaranti med målsättningen att ingen mellan 18 och 25 år ska vara utan jobb, utbildning eller praktik. Totalt bor cirka 10 000 ungdomar mellan 18-25 år i Botkyrka. Huvuddelen av alla ungdomar i målgruppen arbetar eller studerar. Samtidigt är den öppna ungdomsarbetslösheten cirka 6 % större i Botkyrka än för genomsnittet i regionen. De 735 ungdomar (januari 2015) som är inskrivna på Arbetsförmedlingen och är öppet arbetslösa är föremål för ungdomsgarantin. Botkyrka har även en grupp ungdomar 16-19 år omfattande cirka 150 individer som hoppat av gymnasiet. Dessa ungdomar faller in under kommunens informations- och aktivitetsansvar men omfattas också av kommunens ungdomsgaranti.

Segregationen på bostads- och arbetsmarknaden har sin grund i strukturell diskriminering som tar sig tydliga uttryck i miljonprogramsområdena. Botkyrkas invånare påverkas negativt av strukturella faktorer utifrån rasifiering och stigmatisering av både individer och stadsdelar. Då många unga människor och personer med utländsk bakgrund har svårt att få jobb eller inte lyckas i skolan påverkas framtidstron negativt. Detta skapar risk för ungas skolavhopp och att de lättare dras in i alternativ försörjning/kriminalitet. I Botkyrka synliggörs detta och bidrar till otrygghet och en känsla av att samhället inte bryr sig. Detta påverkar i sin tur den lokala platsens rykte och attraktivitet och den sociala hållbarheten på längre sikt.

Botkyrkabornas låga utbildningsnivå innebär att de har svårt att konkurrera på arbetsmarknaden. Andelen som inte går vidare till gymnasiestudier är större bland pojkar än bland flickor även om skillnaderna minskar. Ungdomar med utländsk bakgrund är i mindre utsträckning behöriga till gymnasieskolan än ungdomar med svensk bakgrund. Botkyrka är en del av ett framgångsrikt storstadsområde men Botkyrkabor med låg utbildningsnivå och utan nätverk och anknytning till arbetsmarknaden får inte del av möjlighet-

¹ Botkyrka kommuns ungdomsgaranti – Ingen under 25 år ska sakna arbete, praktik eller utbildning.

2015-03-09

Dnr AVUX/2015:14

erna som regionens tillväxt innebär.

Botkyrka kommun antog 2013 en arbetsmarknadspolitisk programförklaring i åtta punkter i syfte att kraftsamla kommunens insatser för att stärka Botkyrkabornas vägar till arbete.

Programförklaringen anvisar Botkyrkas ambitionsnivå för arbetsmarknadspolitiken:

- Andelen Botkyrkabor utan arbete eller utbildningsplats skall inte vara högre än genomsnittet för hela Stockholmsregionen.
- Ingen under 25 år ska sakna arbete, praktik eller utbildning.

Programförklaringens åtta punkter:

1. Ökad kunskaps- och utbildningsnivå
2. Fler ungdomar ska lämna grund- och gymnasieskolan med fullständiga och godkända slutbetyg
3. Skapa bryggor till arbete för prioriterade grupper
4. Förstärkt samverkan med Arbetsförmedlingen
5. Uppsökande verksamhet för att nå prioriterade grupper
6. Vägledningsverksamhet med arbetsmarknadsfokus
7. Bekämpa strukturell diskriminering
8. Hälsoläget ska förbättras

Utöver insatser som rustar individen i riktning mot arbete anvisar programmet ett behov av att utveckla bryggor ut i arbete. Det innebär bland annat att utveckla användandet av sociala klausuler vid kommunens anskaffning av varor och tjänster för att skapa arbetsintegrerande platser och arbetstillfällen. Det innebär också att utveckla kommunens samverkan med civilsamhälle, näringsliv och myndigheter för att skapa bryggor ut i arbetslivet. Även kommunen som arbetsgivare ska utveckla sin förmåga att erbjuda exempelvis utvecklingsanställningar och praktik.

Botkyrka kommuns arbetsmarknadspolitiska programförklaring anger verksamhetslogiken för kommunens insatser. Programmet vilar på en analys av de utmaningar och behov vi har. Vår projekttid är att stärka insatserna inom ramen för programmets prioriteringar och då med särskilt fokus på målgruppen inom Botkyrka kommuns ungdomsgaranti samt behovet av att arbeta upp fler bryggor till arbete. Vidare bygger projektet på en kraftigt förstärkt samverkan mellan kommunen och Arbetsförmedlingen.

Projektmedel från ESF, programområde 2 – Hållbar stadsutveckling

Europeiska socialfonden utlyser 148,5 miljoner kronor inom programområde 2 – *Hållbar stadsutveckling* (se utlysningstext bilaga 1). Utlysningen

2015-03-09

Dnr AVUX/2015:14

syftar till att genom att öka övergångarna till arbete, och underlätta unga kvinnor och mäns etablering i arbetslivet och deltagande i utbildning, bidra till att skapa bättre levnadsvillkor i aktuella stadsdelar och minska socioekonomiska skillnader inom kommunerna och inom regionen.

Utlysningen riktar sig till kommuner med stadsdelar som relativt sett har en svagare socioekonomisk ställning baserat på analyser av inkomst, transferringar, sysselsättning och utbildning jämfört med länets genomsnitt.

I Botkyrka kommun har vi valt att gå fram med en ansökan i linje med målsättningarna i kommunens arbetsmarknadspolitiska programförklaring och med sikte på målgruppen unga 16-25 år. Programförklaringens verksamhetslogik ligger helt i linje med utlysningens målsättningar.

Projektet

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden avser att lämna in en ansökan om ESF-medel för ett samverkansprojekt med Arbetsförmedlingen.

I linje med utlysningen sätter vi ett projektmål som också adresserar arbetsmarknadspolitikens ambitioner i Botkyrka, att ungdomsarbetslösheten i Botkyrka inte ska överstiga regiongenomsnittet. För att nå detta krävs förstärkta insatser och ökad samverkan mellan centrala aktörer.

Vår ansökan avser ett projekt som varar cirka 4 år med start hösten 2015. Om medel beviljas startar projektet med en planerings- och analysfas i upp till 9 månader. Därefter går projektet in i en genomförandefas på 3 år. Projektet har starka krav på samverkan med näringsliv, civilsamhälle och offentliga aktörer. Förvaltningen har under ett par månaders tid fört dialog med en mängd aktörer inom dessa sektorer för att säkra en god samverkan i ett kommande projekt. Vidare ställs krav på projektägaren vad avser förmågan att säkra flera horisontella dimensioner som tillgänglighet, jämställdhet och diskrimineringsperspektiv. Vi ser att den verksamhetslogik som vår nämnd beslutat om utgör en god grund för att säkra ett genomförande utifrån dessa krav.

Botkyrka kommun och Arbetsförmedlingen Botkyrka-Salem söker medel för en projektbudget på totalt 75 miljoner kronor. Av dessa medel uppgår medfinansiering för Botkyrka kommun till cirka 14,2 miljoner kronor, Arbetsförmedlingen cirka 11,3 miljoner kronor. Medfinansiering sker inom kommunens anslagsram och resursslaget personal. Detta innebär att projektet inte medfinansieras med hjälp av deltagarersättningar vilket annars är vanligt i liknande projekt. Syftet är att minska riskerna i genomförandefasen då målgruppen ungdomar av erfarenhet kan sakna den kontinuitet i delaktighet över tid som en sådan finansieringsmodell kräver. Vi vill också kunna

2015-03-09

Dnr AVUX/2015:14

arbeta med de ungdomar som inte har kvalificerat sig till en deltagarersättning men som omfattas av kommunens ungdomsgaranti.

Projektet består av två delar:

1. **Genom samverkan och en mer effektiv resursanvändning mellan Arbetsförmedlingen och kommunen vill vi nå ökad måluppfyllelse för kommunens ungdomsgaranti**, det vill säga att ingen ungdom under 25 år ska sakna arbete, praktik eller utbildning. Detta ska ske genom att utveckla samverkan kring den uppsökande-, vägledande- och rustande verksamheten. Allt med utgångspunkt i individens behov.
2. **Utveckla arbetet med bryggor till arbete**. Genom samverkan och samarbetsavtal mellan stat och kommun samt med näringsliv och civilsamhälle ska vi etablera bryggor ut i arbete utifrån arbetsmarknadens behov och villkor. Projektet prioriterar målgruppen unga upp till 25 år. Inom ramen för projektet läggs särskilt vikt vid att utveckla arbetet med att använda sociala klausuler vid kommunens anskaffning av varor och tjänster, med särskilt fokus på arbetsintegrerande platser och jobb.

En ansökan ska vara svenska ESF-rådet tillhanda senast den 31 mars 2015. Vår ansökan kommer att skickas in under förutsättning att Arbetsförmedlingen fattar erforderliga beslut om medfinansiering inom utsatt tid.

Ekonomisk riskanalys

Att gå in i ett flerårigt projekt med kommunal medfinansiering innebär ett åtagande som kan innebära risker. I en ansökan ställs krav på att göra en riskanalys. Vi bedömer att risknivån för detta projekt är lägre än normalt då medfinansieringsgraden är relativt låg (33%) och att medfinansierande aktörer är stabila organisationer (Arbetsförmedlingen Botkyrka/Salem och Botkyrka kommun) samt att ingen medfinansiering bygger på deltagarersättning.

Vi har under ansökningsprocessen identifierat ett antal ekonomiska risker för kommunen vad gäller att ansöka om medel från Europeiska socialfonden. Vår bedömning är att det föreligger mycket små risker med en ansökan men att konsekvenserna skulle kunna bli betydande om de skulle utlösas. Ett sätt att hantera riskerna är att upprätta en internkontrollplan, och därutöver fastställa rutiner för attest, uppföljningen av verksamhet och ekonomi med mera. Tydliga överenskommelser eller avtal förutsätts också finnas mellan projektets medfinansiärer.

2015-03-09

Dnr AVUX/2015:14

Identifierade risker:

1. Risk för återbetalning alternativt minskat bidrag om inte samtliga projektkostnader har särredovisats, det vill säga redovisats på separat projektkonto. Observera att det gäller även lönekostnader för personal som normalt sett är anställd i kommunen men som helt eller delvis engageras i ESF-projektet.
2. Risk för återbetalning alternativt minskat bidrag om projektets inriktning alternativt aktiviteter i projektet förändras jämfört med projektplanen enligt den beviljade ansökan. Viktigt att skriftligt stämma av eventuella planer på förändringar med ESF-rådet och övriga medfinansierare och få skriftliga bekräftelser på att förändring godkänns från ESF-rådet och övriga berörda.
3. Risk för fördyring av projekt om till exempel projektledaren eller andra nyckelpersoner slutar. "Dubbelgång" kan krävas i ett övergångsskede.
4. Risk för fördyring av projekt om andra aktiviteter än de budgeterade visar sig krävas för att projektet ska löpa på enligt planering.
5. Risk att budget för enskilda aktiviteter och/eller lönekostnader inte håller. Det är sällan möjligt att gå in med en tilläggsansökan om mer bidrag, utan beviljat stöd enligt ursprungsansökan gäller som maxgräns.
6. Risk att felaktiga upphandlingar genomförs inom ramen för projektet, vilket kan innebära återbetalningsskyldighet
7. Risk att nämnden åläggs besparingsbeting som påverkar den del av medfinansiering som kommunen står för.

Vi ser inte att det innebär några ekonomiska risker om projektet inte når sina mål. Risken ligger i stora och icke kommunicerade avvikelser vad gäller planerade aktiviteter. Se risk nr 2 ovan.

Jan Strandbacke
Förvaltningschef

Andreas Liljenrud
Utvecklingschef

Expedieras till
Kommunstyrelsen
Kommunledningsförvaltningen

Utllysning 1, 2015 programområde 2 – Hållbar stadsutveckling

Svenska ESF-rådet avsätter 148 500 000 kr till projekt som bidrar till att utveckla metoder och arbets sätt som underlättar för arbetslösa att komma närmare arbetsmarknaden och för unga kvinnor och män att etablera sig på arbetsmarknaden. Insatserna ska ingå som en del i ambitionen att skapa en hållbar utveckling i Stockholms regionen och regionens städer och kommuner. Projekten ska bedrivas i Stockholms län och syfta till att minska de socioekonomiska skillnaderna på stadsdelsnivå.

Svenska ESF-rådet avsätter också 1 500 000 kr till ett övergripande utvärderingsprojekt som ska mäta effekterna av insatserna inom ramen för utlysningen Hållbar stadsutveckling.

- Utlyst belopp för projektansökningar: 148 500 000 kr
- Utllysningen startar 2015-02-04 och stänger 2015-03-31.
- Projektstart 2015-09-01 med möjlighet till förlängning efter uppföljning av resultat. Utvärderingsuppdraget anpassas till projektens start.
- Projektperiod 2015-09-01 – 2019-08-31

Innehåll

1. Bakgrund – En gemensam vision för stockholmsregionen: Europas mest attraktiva storstadsregion.....	4
2. Syfte.....	5
3. Vad kan man söka medel till?.....	5
4. Målgrupp	7
5. Geografisk bestämning.....	7
6. Mål och förväntade resultat och effekter	7
7. Vilka kan söka?	7
8. Projektens innehåll.....	8
8.1 Samverkan	8
8.2 Budget	10
8.3 Medfinansiering.....	10
8.4 Övergripande principer	10
8.5 Projektets faser	12
8.5 Fondsamverkan, Europeiska Struktur- och Investeringsfonderna	12
8.6 Utvärderingsansats.....	13
Effektutvärdering	13
Processutvärdering.....	13
8.7 Vägledande principer för urval.....	14
8.8 Kostnadseffektivitet	15
9. Statligt stöd	15

10. Bilagor.....	16
<i>Bilaga 1. Utlysningens och programmets effektlogik, mål 2.1.....</i>	<i>16</i>
<i>Bilaga 2. Utlysningens och programmets effektlogik, mål 2.2.....</i>	<i>16</i>

1. Bakgrund – En gemensam vision för stockholmsregionen: Europas mest attraktiva storstadsregion

I den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUF 2010, fastslås att Stockholmsregionen ska 2030 vara den mest attraktiva storstadsregionen i Europa. Regionen ska vara bra att bo och leva i, den ska också vara lockande att besöka och investera i. Här ska finnas gynnsamma förutsättningar för många olika slags verksamheter.

Utgångspunkten för Europeiska socialfonden är att förstärka och utveckla den nationella arbetsmarknadspolitiken. Fler kvinnor och män ska komma i arbete och färre ska stå utanför arbetsmarknaden. Socialfonden kan skapa mervärden genom att underlätta insatser som förstärker kopplingar mellan politik- och insatsområden som ofta är organisatoriskt skilda.

I handlingsplanen för Europeiska socialfonden för Stockholms län anges att Stockholmsregionen totalt sett är en stark region. Regionen står emellertid inför ett antal utmaningar som identifierats i det regionala tillväxtarbetet. Även om det går bra för regionen präglas regionen av ett besvärande faktum; stora inomregionala skillnader vad gäller sysselsättningsgrad, inkomster, hälsa och utbildningsnivåer. Det riskerar att leda till minskad sammanhållning som i sin tur skapar spänningar inom regionen. Inom ramen för hållbar stadsutveckling behöver insatser göras för att öka sammanhållning mellan regionens alla delar.

Social sammanhållning, eller social hållbarhet, är en av tre aspekter av hållbar utveckling där ekonomisk och ekologisk hållbarhet är de övriga två. Alla dessa tre aspekter av hållbarhet interagerar med varandra och skapar en helhet. Det handlar om att långsiktigt bygga robusta samhällen där mänskliga rättigheter och behov kan bli tillgodosedda. Ett inkluderande arbetsliv med sikte på full sysselsättning är det viktigaste redskapet för sammanhållningen i regionen. Europeiska socialfonden ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad och en varaktig ökad sysselsättning på lång sikt som i sin tur bidrar till en hållbar utveckling i regionen.

Ojämlighet mellan könen präglar alla samhällen, så även regionen. Därför är det viktigt att de jämställdhetspolitiska målen aktuella för socialfonden beaktas i alla insatser. Det handlar om att säkra en jämn fördelning av makt mellan könen och att främja en ekonomisk jämställdhet. I programmet och den regionala handlingsplanen lyfts särskilt utmaningar som den könssegregerade arbetsmarknaden och utrikesfödda kvinnors sysselsättning.

Prioriterat för ett regionalt utvecklingsarbete inom ramen för strukturfonderna är de stadsdelar som har en relativt låg andel förvärvsarbetande, låg andel högutbildade och hög andel med långvarigt försörjningsstöd. Att frigöra livschanser för invånare i dessa stadsdelar genom tillgång till hela Stockholmsregionen och alla de styrkor som finns i regionen är målsättningen för ett sådant arbete. Cent-

ralt i ett hållbart urbant utvecklingsarbete är att inte ensidigt fokusera på utsatta stadsdelar utan även se till omgivande samhälle. Strukturfonderna kan med sitt tydliga regionala angreppssätt bidra till att lösa upp gränser mellan nivåer, kommungränser, inomkommunala gränser och inomregionala gränser.

2. Syfte

Utlysningen syftar till att genom att öka övergångarna till arbete, och underlätta unga kvinnor och mäns etablering i arbetslivet och deltagande i utbildning, bidra till att skapa bättre levnadsvillkor i aktuella stadsdelar och minska socioekonomiska skillnader inom kommunerna och inom regionen.

Insatserna kan vara tvärasektoriellt och ska kopplas till respektive kommuns strategi för en hållbar stadsutveckling.

3. Vad kan man söka medel till?

- Tillämpa och utveckla metoder som bidrar till att kvinnor och män som står långt ifrån arbetsmarknaden utvecklas och kommer i arbete eller kommer närmare arbetsmarknaden. Insatserna kan riktas mot arbete, utbildning och/eller praktik, men även vid behov mot rehabilitering och förberedande insatser som till exempel validering av tidigare arbetslivserfarenhet och kompetens.
- Tillämpa och utveckla metoder som underlättar unga kvinnor och mäns etablering i arbetslivet och deltagande i utbildning. Särskilt viktigt är insatser som motverkar skolavhopp och som minskar antalet elever som avbryter gymnasieskolan.

Fokus för insatserna ska vara lönearbetets avgörande betydelse för att skapa integration och bryta utanförskap. Eftersom ungdomar delvis är en målgruppen innebär det också skolunderbyggnadens avgörande betydelse för att klara en övergång till arbete.

Exempel på satsningar som initierats tidigare och som skulle kunna knytas till ett hållbart urbant utvecklingsarbete är ett inkluderande arbetsliv som öppnar för CSR-initiativ hos företagen, en aktiv upphandlingspolicy med social hänsyn för att skapa arbets- och utbildningsmöjligheter, bättre matchning, validering och yrkesutbildning, lärlingsplatser och ökad mobilitet i arbetskraften.

Nedan följer en schematisk bild av aktuellt insatsområde i det nationella socialfondsprogrammet.

Tematiskt mål	8. Främja hållbar sysselsättning av god kvalitet och stödja arbetskraftens rörlighet	
Investeringsprioritering	8.1 Tillgång till anställning för arbetssökande och icke-förvärvsarbetande, inbegripet långtidsarbetslösa och personer långt ifrån arbetsmarknaden, även genom lokala sysselsättningsinitiativ och stöd till arbetskraftens rörlighet	8.2 Varaktig integration på arbetsmarknaden för ungdomar, särskilt de som inte arbetar eller studerar, inklusive ungdomar som löper risk för social utestängning och ungdomar från marginaliserade grupper, vilket inbegriper genomförandet av ungdomsgarantin.
Målets id-nr	2.1	2.2
Målets rubrik	Kvinnor och män som står långt ifrån arbetsmarknaden ska komma i arbete, utbildning eller närmare arbetsmarknaden.	Underlätta etableringen i arbetslivet och öka deltagandet i utbildning för unga (15 – 24 år) kvinnor och män.
Förväntade resultat	<ul style="list-style-type: none"> • Bidragit till att kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden kommer i arbete eller kommer närmare arbetsmarknaden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bidragit till att unga kvinnor och män som står långt ifrån arbetsmarknaden kommer i arbete eller utbildning. • Utvecklat eller tillämpat metoder som förebygger avhopp från gymnasieskolan.
Målgrupper	<ul style="list-style-type: none"> • Unga 15 – 24 år • Nyanlända invandrare • Långtidsarbetslösa (mer än 12 mån) • Personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga 	<ul style="list-style-type: none"> • Unga kvinnor och män (15 – 24 år) som är arbetslösa, står långt ifrån arbetsmarknaden eller riskerar att få arbetsmarknadsrelaterade problem

4. Målgrupp

Utlysning riktas mot unga och utrikes födda. Aktuella målgrupper för insatserna är delar av dem som finns inom programområde 2:

- Unga 15-24 år
- Långtidsarbetslösa (mer än 12 månader)
- Nyanlända invandrare
- Personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

5. Geografisk bestämning

Insatserna ska ha en tydlig koppling till stadsdelar med svagare socioekonomisk ställning i Stockholms län som identifierats i regionala handlingsplanen eller motsvarande och tydligt möta de inomregionala skillnaderna genom att dra nytta av regionens samlade styrka.

6. Mål och förväntade resultat och effekter

Projekten inom mål 2.1 förväntas ha:

- Bidragit till att kvinnor och män som står långt ifrån arbetsmarknaden kommer i arbete eller närmare arbetsmarknaden.

Projekt inom mål 2.2 förväntas ha:

- Bidragit till att unga kvinnor och män som står långt ifrån arbetsmarknaden kommer i arbete eller utbildning
- Utvecklat eller tillämpat metoder som förebygger avhopp från gymnasiet.

På längre sikt förväntas ett minskat utanförskap ska kunna påvisas i de stadsdelar där metoderna och arbetsätten tillämpats.

Projekten ska på aggregerad nivå nå 3 200 individer. Respektive projekt bär sin andel av deltagare kopplat till beviljad summa ESF-stöd.

Se vidare i bilaga 1 och 2

7. Vilka kan söka?

Utlysningen riktar sig till kommuner med stadsdelar som relativt sett har en svagare socioekonomisk ställning baserat på analyser av inkomst, transfereringar, sysselsättning och utbildning jämfört med

länets genomsnitt. Med stadsdelar menas i sammanhanget ett sammanhängande bostadsområde med minst 4000 invånare.

De kommuner som kan söka ska ha stadsdelar som uppvisar:

- Låg förvärvsfrekvens
- Hög andel invånare med långvarigt försörjningsstöd
- Hög andel invånare utan gymnasiebehörighet

8. Projektens innehåll

Nedan följer en beskrivning av de delar som ett socialfondsprojekt ska innehålla.

8.1 Samverkan

I den regionala handlingsplanen för Europeiska socialfonden anges att behovet av tvärsektoriell samverkan ska genomsyra strukturfondsprogrammen i regionen. Samarbete mellan näringsliv, akademi, offentlig sektor och social ekonomi m.fl. och är viktigt för att åstadkomma sammanhållna strategiska satsningar. Det är därför ett krav för samtliga projekt att utveckla ett relevant samarbete med representanter för civilsamhället och näringslivet.

Centralt för insatserna inom ramen för denna utlysning torde vara att identifiera eventuella hinder och brister i samverkan mellan staten och kommunerna vid genomförandet av arbetsmarknadspolitiken på lokal nivå.

8.1.1 Samverkan med näringslivet

Samverkan innebär ett tvådelat perspektiv dels inriktning mot den lokala arbetsmarknaden och företagets behov av kompetens, dels en ökad rörlighet och tillgång till den funktionella arbetsmarknaden i regionen. Erfarenheter visar att en tät samverkan mellan det offentliga och privata arbetsgivare kan bidra till nya och innovativa sätt att få människor i arbete. Det kan handla dels om att etablera och utveckla kontakten med lokala arbetsgivare i syfte att gemensamt ta ansvar för att underlätta inträde på arbetsmarknaden och långsiktigt bibehålla en anställning, och dels om att anpassa arbetslivet efter arbetskraftens behov och förutsättningar. Det är emellertid viktigt att insatserna i utformas med utgångspunkt i hela regionen som en potentiell arbetsmarknad. Insatser får inte innebära en inlåsnings effekt på stadsdelsnivå. Kommunala upphandlingsstrategier eller upphandling med social hänsyn är ett område som bör utvecklas för att bli ett kraftfullt verktyg inom arbetsmarknadspolitiken. Upphandling med sociala hänsyn bör i större utsträckning anpassas till de behov av sysselsättning och arbete som föreligger i kommunen.

8.1.2 Samverkan med det lokala civilsamhället och social ekonomi

Samverkan med det lokala civilsamhället är viktig för att få tillstånd en delaktighet med de boende i de aktuella stadsdelarna. Ofta kan dessa organisationer spela rollen av brobyggare, det vill säga skapa ett förtroende för det offentliga genom ett dubbelt representantskap.

Den idéburna sektorn kan genom sina metoder, som ofta bygger på ökad egenmakt, bidra till de planerade insatserna på ett innovativt och icke-traditionellt vis. En samverkan runt individen där varje sektor står för sitt kärnvärde och sin unika kompetens har i en internationell utblick erbjudit nya lösningar och angreppssätt.

8.1.3 Samverkan med skolan

I arbetet med ungdomar är samverkan med skolan nödvändig. Dålig skolunderbyggnad är den enskilt viktigaste orsaken till utanförskap hos unga. Tidigt inträde i utanförskap innebär risk för ett liv i relativ fattigdom. Olika insatser inom skolans kompetensområde såsom studie- och yrkesvägledning, individuellt anpassade program, andra sociala funktioner såsom skolhälsovård och socialtjänst kopplade till skolan är exempel på samverkan med skolan.

8.1.4 Samverkan med Arbetsförmedlingen

Den höga ungdomsarbetslösheten är en av regeringens högst prioriterade arbetsmarknadspolitiska utmaningar. Regeringen bedömer att framgång i kampen mot detta förutsätter bred mobilisering och samverkan. Arbetsförmedlingen har därför fått ett uppdrag att utveckla sin samverkan med kommunerna. Det gäller allmänt men särskilt i fråga om åtgärder mot ungdomsarbetslösheten. Regeringen har tillsatt en kommitté med uppdrag att främja statlig och kommunal samverkan för att få större genomslag för arbetsmarknadspolitiska insatser mot ungdomsarbetslöshet på lokal nivå.

8.1.5 Samverkan med Försäkringskassan

Försäkringskassan ska delta i genomförandet av det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning 2014–2020 i syfte att ge stöd till personer som har behov av stöd för att återgå i arbete eller etablera sig på arbetsmarknaden. Deltagande kan även röra insatser för att förhindra att personer ställs utanför arbetsmarknaden.

Försäkringskassan ska vara en aktiv projektägare och medfinansiär i projekt riktade till Försäkringskassans målgrupper. Därigenom bidrar Försäkringskassan till att uppnå de egna verksamhetsmålen och målen inom Europeiska Unionen - EU 2020.

8.2 Budget

Projektet ska budgeteras utifrån de enhetskostnader för löner och deltagarsättningar och schabloner för indirekta kostnader som Svenska ESF-rådet introducerar i budgetmallen. Projektbudgetmallen och handledningen till budgetmallen finns att ladda ner på vår hemsida.

8.3 Medfinansiering

Svenska ESF-rådet avsätter 150 000 000 kronor för den här utlysningen. Utlysningen riktar sig mot två mål i socialfondsprogrammet (se modell under kapitel 3). För de två målen gäller olika medfinansieringskrav. Stödet från socialfonden kan täcka upp till 47 procent av projektets totala stödberättigade kostnader. Resten ska skjutas till i medfinansiering. För ungdomsprojekten gäller en lägre projektmedfinansiering eftersom dessa projekt till viss del medfinansieras av medel som lämnats som särskilt anslag till Svenska ESF-rådet. Projektmedfinansiering kan till exempel komma från Arbetsförmedling, Försäkringskassa, kommuner, länsstyrelser eller annan privat part. Medfinansieringen ska vara ordnad innan ansökningstiden går ut.

EU-medel	Nationell medfinansiering		Summa	Kommentar
	Projektmedfinansiering	Anslagsfinansierad medfinansiering		
47%	53%	0%	100%	Gäller projekt inom mål 2.1. Projekten har ingen anslagsfinansierad medfinansiering, utan finansieras enbart med EU-medel och projektmedfinansiering.
47%	33%	20%	100%	Gäller projekt inom mål 2.2 som riktar sig mot unga 15 – 24 år. Projekten har anslagsfinansierad medfinansiering vilket innebär en lägre andel projektmedfinansiering.

8.4 Övergripande principer

8.1.6 Jämställdhetsintegrering

Jämställdhetsintegrering (gender mainstreaming) innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska integreras i projekten på alla nivåer och i alla steg gällande planering, beslutsfattande och utförande samt vid uppföljning och utvärdering av projektverksamheten.

Ett jämställdhetsperspektiv handlar om att synliggöra kvinnors och mäns skilda livsvillkor i syfte att utjämna dem. Som en del av bakgrundsbeskrivningen och problemanalysen behöver det göras en jämställdhetsanalys. Jämställdhetsanalysen ger information om skillnader mellan könen på det område projektet avser och visar hur projektet kan bidra till ökad jämställdhet. I jämställdhetsanalysen används könsuppdelad statistik men också kvalitativa data om skillnader i makt, inflytande och fördelning av resurser mellan könen. Statistik ska redovisas uppdelat på kön som övergripande variabel för olika grupper som t.ex. unga, utrikes födda, funktionshindrade, sysselsatta, arbetslösa m fl.

Jämställdhetsanalysen ska svara på frågan: Hur bidrar detta projekt till att de nationella målen för jämställdhet, relevanta för socialfonden, uppfylls? Vilka effekter får projektet för jämställdhet? Utifrån jämställdhetsanalysen sätts sedan mål för jämställdhet i projektet, vilka resultat och effekter ska uppnås? Indikatorer fastställs för att mäta att målen har uppnåtts. En handlingsplan med aktiviteter för att uppnå målen utarbetas och projektet följer upp hur handlingsplanen genomförs och utvärderingen mäter projektets jämställdhetseffekter. Ett exempel är hur resurser fördelas på kvinnor och män. Projektet kan ha egen kompetens i jämställdhet eller införskaffa sådan. Jämställdhetsintegrering ska utgå ifrån det systematiska arbetssättet i den Standard för jämställdhetsintegrering som utvecklats av det europeiska lärandenätverket Gender Cop.

I den regionala handlingsplanen lyfts utrikesfödda kvinnor som en grupp med särskilt utbrett utanförskap. Till exempel har de en lägre förvärvsfrekvens än övriga grupper osv.

8.1.7 Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Precis som med jämställdhetsperspektivet ska tillgänglighet för kvinnor och män med funktionsnedsättning integreras i hela projektet. Projekten ska visa vilka hinder för tillgänglighet som råder, hur de kommer att lösas och säkra resurserna för det. Funktionshinderspolitiken är utgångspunkten.

Tillgänglighetsperspektivet har följande dimensioner:

- Tillgängliga lokaler innebär att arbetsplatsen är utformad så att alla kan ta sig fram och fungera på ett enkelt sätt i sin arbetssituation.
- Tillgänglig verksamhet avser bemötande och handlar om hur vi förhåller oss till varandra.
- Kommunikativ tillgänglighet innebär att alla ska kunna höra och delta i diskussioner.
- Informativ tillgänglighet handlar om att utforma information som alla kan tillgodogöra sig.

8.1.8 Främja lika möjligheter och icke-diskriminering

Frihet från diskriminering är en mäsklig rättighet. I svensk lagstiftning finns skydd mot diskriminering som har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

I projektorganisationen ska det finnas en god kunskap om förekomst av och mekanismer bakom diskriminering och denna kunskap ska användas i utformning och genomförande av projekt. Verksamheterna bör tillämpa rutiner och metoder som främjar lika möjligheter och säkerställa att diskriminering inte förekommer.

8.5 Projektets faser

Projekten startar med en analys- och planeringsfas i upp till nio månader. Den initiala fasen ska bygga vidare på de resultat som framkommit i de förstudier som finansierats av Europeiska socialfonden och som bedrivits under 2014.

Analys- och planeringsfasen stäms av med ESF-rådet. Om ESF-rådet bedömer att projektet uppfyllt förutsättningar för beslutet ges klartecken för en fortsättning i ett genomförande.

Varje projekt ska också slutföras med en avslutningsfas som varar upp till tre månader.

Satsningarna inom ramen för förevarande utlysning är tänkta att löpa under längre tid enligt "Stockholmsmodellen" som beskrivs i den regionala handlingsplanen. Ytterligare utlysningar i syfte att bredda, utveckla och fördjupa satsningarna kan därför tänkas komma i mån av behov och presterade resultat.

Beviljade projekt måste förhålla sig till den övergripande utvärderingen. Det innebär att samla in data från projekten utifrån en bestämd modell för att kunna möjliggöra utvärdering på aggregerad nivå. Det innebär vidare att de respektive projektens utvärderare måste samverka med den övergripande utvärderingen. Läs vidare under rubriken 8.6 Utvärderingsansats.

8.5 Fondsamverkan, Europeiska Struktur- och Investeringsfonderna

Sammanhållningspolitiken 2014 – 2020 siktar på att skapa integrerade strategier som förbättrar den hållbara stadsutvecklingen i syfte att stärka städernas motståndskraft och säkra synergier mellan de investeringar som stöds av de europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESI).

Hållbar stadsutveckling handlar om att tillvarata de resurser och den utvecklingspotential som städerna har att erbjuda. Samspelet mellan stad och landsbygd kan också vara viktig i detta sammanhang. De står i ett beroendeförhållande till varandra och en dynamisk relation dem emellan är en förutsättning för en hållbar stads- och samhällsutveckling.

För att möta Stockholmsregionen utmaningar krävs ett holistiskt angreppssätt där ett helhetsperspektiv tillämpas i utvecklingsarbetet. På grund av detta så är det nödvändigt att sträva efter insatser där fonderna gemensamt kan användas för att möta regionens behov. Genom en ökad samverkan mellan fonderna så förstärks tillväxtarbetet och blir flerdimensionellt. Där det är möjligt och meningsfullt bör strävan vara att skapa insatser som bygger på fondsamverkan med insatser inom europeiska struktur- och investeringsfonderna.

8.6 Utvärderingsansats

Effektutvärdering

Till utlysningen kommer en övergripande utvärdering genomföras. Det innebär att det samlade resultatet av samtliga beviljade projekt i utlysningen kommer att fångas på en aggregerad nivå. Det ger möjlighet till jämförelser, kunskapsöverföring och lärande mellan projekten, ägare och samverkansparter och ett sätt att bättre koppla resultaten till regionala utvecklingsstrategier. Det ökar också chanserna att kunna fånga resultat och effekter som uppstår utanför det enskilda projektets löptid. Vilket skulle kunna bidra till att påvisa samhällsekonomisk nytta av socialfondsinsatserna.

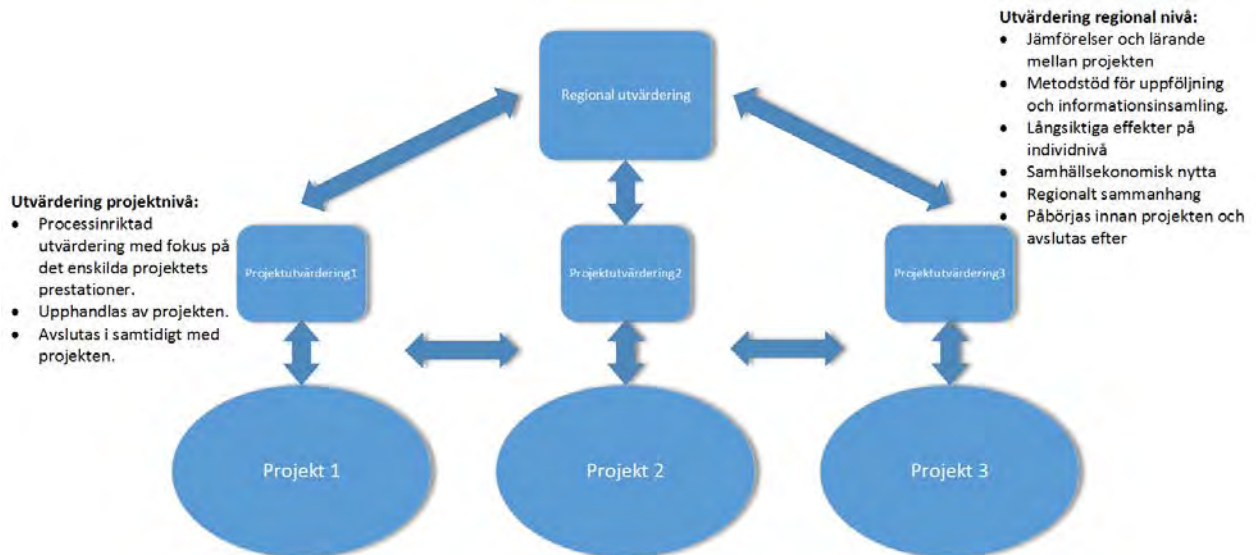
Processutvärdering

Även det enskilda projektet kommer att ha sin egen utvärdering. Till varje projekt kopplas en processororienterad utvärdering som innebär att utvecklingsarbetet analyseras och granskas på olika nivåer. Syftet är ett interaktivt arbete för att kunna ge vägledning i planeringen av projektet, ge ett underlag för styrning av projektet samt ge legitimitet till verksamheten. Den lokala utvärderingen kommer att kopplas till den övergripande och på så vis ges möjlighet till metodstöd för uppföljning och informationsinsamling.

För projektens del innebär det övergripande utvärderingsprojektet att tid måste avsättas för några nätverksmöten och gemensamt arbete med att specificera gemensamma utvärderingsfrågor. Det kan handla om 3-5 arbetsdagar per projekt.

I denna utlysning kommer den övergripande utvärderingen att undersöka om projekten bidrar till att utvecklingen i berörda stadsdelar är mer positiv än i länet och i respektive kommun. Det kommer till exempel innebära att mäta utvecklingen av förvärvsinkomst, och för ungdomars del deltagande i utbildning alternativt avslutsbetyg från gymnasiet.

En annan central fråga för den övergripande utvärderingen är att hitta jämförbara tal för stegförflyttning. Det vill säga hur man kan mäta en individs steg närmare arbetsmarknaden.

8.7 Vägledande principer för urval

Det nationella socialfondsprogrammet innehåller ett antal vägledande principer för urval. Tillsammans med målen för respektive programområde är dessa tänkta att hjälpa vid bedömningen av hur väl en ansökan har potential att uppfylla målen för socialfondsprogrammet.

För att ett projekt ska bedömas bidra till programmets mål ska

- det svara mot såväl målgruppens som aktörernas behov och programmets mål (analys på individnivå kan dock göras under projekttiden),
- projektets insatser vara förankrade i aktörernas ordinarie verksamhetsutveckling,
- dess projektidé vara analytiskt väl grundad, väl förankrad bland berörda aktörer och möjlig att tillämpa i den föreslagna kontexten,
- det svara mot inriktning och prioriteringar som anges i den nationella eller regionala utlysningen med programmedel,
- det framgå hur de horisontella principerna jämställdhet, icke-diskriminering och tillgänglighet har beaktats i den underliggande analysen och hur principerna kommer att beaktas i genomförandet av projektet.
- det (där så är relevant) framgå utgångspunkter för hur den metodik som används eller utvecklas kan få spridning.

Till detta kommer även ett antal regionala principer för urval. Sammanfattningsvis kommer följande regionala principer för urval att vara vägledande i den regionala handlingsplanen i Stockholm:

- Relevans i förhållande till huvudstadsregionens särskilda utmaningar och hållbar stadsutveckling inklusive samarbete med Regionalfonden samt andra relevanta program och initiativ
- Relevans i förhållande till målgruppens behov, regionala strategier och territoriella behov samt eventuella sektorsövergripande ansatser
- Ambitioner att inventera befintliga metoder respektive metodutvecklingsansatser och dess mervärde i förhållande till tidigare genomförda insatser och ordinarie strukturer
- Projektlogik och utvärderingsbarhet som möjliggör kunskapsuppbyggnad och lärande
- Förmåga att påverka horisontella principer och hållbarhetsdimensioner
- Organisatorisk kapacitet, erfarenhet hos projektägaren och förankring hos samarbetsparter

8.8 Kostnadseffektivitet

Kostnadseffektivitet är en grundläggande princip som är vägledande vid urval av projekt. Det innebär att förvaltande myndighet bedömer kostanden i förhållande till projektets tänkta resultat och effekter. Orsaken är att kostnadseffektivitet är en viktig förutsättning för implementering och spridning.

Vidare innebär det att köp av varor och tjänster i projektet ska göras utifrån affärsmässiga villkor eller enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling. Projektets rutiner för det ska framgå av ansökan.

9. Statligt stöd

Alla projekt som finansieras med medel från strukturfonderna måste följa EU:s statsstödsregler. Reglerna innebär att det finns en högsta tillåtna stödnivå varför det är viktigt att du som stödmottagare beaktar regelverket. Avgörande för vilka regler som tillämpas är stödets storlek.

Statsstödsreglerna ska garantera att EU:s inre marknad fungerar. På denna marknad gäller gemensamma konkurrensregler, gemensamma regler för offentlig upphandling och gemensamma regler för statsstöd. Statsstödsreglerna anger på vilket sätt det allmänna: staten, landsting eller kommunerna får ge stöd åt vissa företag. För att ett stöd ska anses strida mot statsstödsreglerna ska följande fyra kriterier vara uppfyllda:

1. Stödet gynnar ett visst företag eller en viss produktion
2. Stödet finansieras genom offentliga medel.
3. Stödet snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen.
4. Stödet påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

Som företag betraktas samtliga enheter som bedriver ekonomisk verksamhet oavsett deras juridiska form. Enligt vedertagen rättspraxis är ekonomisk verksamhet all verksamhet som består i att erbjuda varor eller tjänster på en viss marknad.

EU:s grundläggande bestämmelser om statsstöd återfinns i Lissabonfördragets artiklar 107-109, Kommissionens förordningar 1407/2013 och 651/2014 samt svenska förordningen 2014:1383.

10. Bilagor

Bilaga 1. Utlysningens och programmets effektlogik, mål 2.1

Bilaga 2. Utlysningens och programmets effektlogik, mål 2.2

Ansökan om EU-bidrag inom ramen för strategiskt partnerskap inom programmet Erasmus+ (AVUX/2015:19)

Beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden ställer sig bakom ansökan om EU-bidrag inom programmet Erasmus+ och föreslår kommunstyrelsen att tillstyrka ansökan.

Sammanfattning

Xenter genomför och utvecklar yrkesutbildningar inom Yrkeshögskolan. För närvarande bedrivs 7 yrkeshögskoleutbildningar vid Xenter, och flera nya söks årligen inom ambitionen att öka med cirka 30 platser per år. Xenter kan också sägas arbeta med yrkesutbildningar inom ramen för de estetiska spetsutbildningarna på gymnasiet. Även Xenters övriga uppdrag är inriktade på att möta näringslivets efterfrågan på kompetenser inom vitt skilda yrken, men där en gemensam nämnare är att paketera utbildningarnas innehåll och form efter näringslivets efterfrågan.

Myndigheten för Yrkeshögskolan har uppmuntrat anordnare av YH-utbildningar att i partnerskap söka de Erasmus+-medel som finns till förfogande för att utveckla yrkesutbildningarnas effektivitet och kvalitet och att utveckla nya modeller för lärande och studenters delaktighet och ansvarstagande för sina studier.

Mot bakgrund av ovanstående ansökte Xenter under 2014, tillsammans med parter från Holland och Tyskland, om Erasmus+-medel för att utveckla nya läromodeller för högre yrkesutbildning. Fokus var då inriktat på att hitta modeller för att säkra ett större ansvarstagande hos studenter särskilt under de praktikperioder som genomförs på olika arbetsplatser. Denna ansökan uppfyllde kvalitetskraven för godkännande, men tilldelades inga medel på grund av att andra konkurrerande förslag uppnått högre poäng i kvalitetsbedömningen.

2015-03-19

Dnr AVUX/2015:19

Inför årets ansökan har det ursprungliga syftet behållits – att utveckla och prova nya läromodeller för att studenterna i högre grad skall ta ansvar för utformningen och genomförandet av sina studier. Däremot är det i år inte särskilt inriktat på den arbetsplatsförlagda delen, utan avser hela utbildningen som sådan. Dessutom har ytterligare en partner tillkommit från Rumänien.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2015-03-03.

Referens

Tor-Erik Lillsebbas

Mottagare

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

Ansökan om EU-bidrag inom ramen för strategiskt partnerskap inom programmet Erasmus+

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden ställer sig bakom ansökan om EU-bidrag inom programmet Erasmus+ och föreslår kommunstyrelsen att tillstyrka ansökan.

Sammanfattning

Xenter genomför och utvecklar yrkesutbildningar inom Yrkeshögskolan. För närvarande bedrivs 7 yrkeshögskoleutbildningar vid Xenter, och flera nya söks årligen inom ambitionen att öka med cirka 30 platser per år. Xenter kan också sägas arbeta med yrkesutbildningar inom ramen för de estetiska spetsutbildningarna på gymnasiet. Även Xenters övriga uppdrag är inriktade på att möta näringslivets efterfrågan på kompetenser inom vitt skilda yrken, men där en gemensam nämnare är att paketera utbildningarnas innehåll och form efter näringslivets efterfrågan.

Myndigheten för Yrkeshögskolan har uppmanerat anordnare av YH-utbildningar att i partnerskap söka de Erasmus+-medel som finns till förfogande för att utveckla yrkesutbildningarnas effektivitet och kvalitet och att utveckla nya modeller för lärande och studenters delaktighet och ansvarstagande för sina studier.

Mot bakgrund av ovanstående ansökte Xenter under 2014, tillsammans med parter från Holland och Tyskland, om Erasmus+-medel för att utveckla nya läromodeller för högre yrkesutbildning. Fokus var då inriktat på att hitta modeller för att säkra ett större ansvarstagande hos studenter särskilt under de praktikperioder som genomförs på olika arbetsplatser. Denna ansökan uppfyllde kvalitetskraven för godkännande, men tilldelades inga medel på grund av att andra konkurrerande förslag uppnått högre poäng i kvalitetsbedömningen.

Inför årets ansökan har det ursprungliga syftet behållits – att utveckla och prova nya läromodeller för att studenterna i högre grad skall ta ansvar för utformningen och genomförandet av sina studier. Däremot är det i år inte sär-

2015-03-03

Dnr AVUX/2015:19

skilt inriktat på den arbetsplatsförlagda delen, utan avser hela utbildningen som sådan. Dessutom har ytterligare en partner tillkommit från Rumänien.

Ärendet

Xenter genomför och utvecklar yrkesutbildningar inom Yrkeshögskolan. För närvarande bedrivs 7 yrkeshögskoleutbildningar vid Xenter, och flera nya söks årligen inom ambitionen att öka med cirka 30 platser per år. Xenter kan också sägas arbeta med yrkesutbildningar inom ramen för de estetiska spetsutbildningarna på gymnasiet. På sikt kommer dessa att leda till att unga människor formar eller skapar sina nya yrken inom foto, film, TV, ljud och animering. Business Sweden skriver: ”Kreativa näringar står för en betydande del av Sveriges ekonomi och har en stark tillväxtpotential. Att gå från ett informationssamhälle till ett kunskapssamhälle gör att upplevelsebase-
rade näringar ökar i betydelse.”¹.

Även Xenters övriga uppdrag är inriktade på att möta näringslivets efterfrågan på kompetenser inom vitt skilda yrken, men där en gemensam nämnare är att paketera utbildningarnas innehåll och form efter näringslivets efterfrågan.

Xenter har en särskild kompetens, via Mediepedagogiska Centrum, att arbeta med mediepedagogik och visuell kommunikation. Något som blir allt viktigare inom både det pedagogiska området, men också i näringslivets kommunikation med sina olika marknader. Xenter har också ett särskilt uppdrag från nämnd och förvaltning att utveckla nya former för lärande – kallat Lärmodeller.

Myndigheten för Yrkeshögskolan har uppmuntrat anordnare av YH-utbildningar att i partnerskap söka de Erasmus+-medel som finns till förfogande för att utveckla yrkesutbildningarnas effektivitet och kvalitet och att utveckla nya modeller för lärande och studenters delaktighet och ansvarstagande för sina studier.

Det finns några områden som särskilt behöver uppmärksammas när det gäller yrkesutbildningarnas utveckling. Dels hur yrkeshögskolan kan utveckla lärmodeller som leder till en högre individualisering av utbildningen för att möta de med skiftande förkunskaper och olika lärostilar. Dels behöver metoder och modeller utvecklas för att i högre grad arbeta med ett formativt lärande och i samband med detta också utveckla former för hur och när man tillägnar sig kunskap. Syftet här är ytterst att hitta lärmodeller som i slutändan leder till att studenterna själva tar ett större ansvar för sitt livslånga lä-

¹ <http://www.business-sweden.se/Export/Branscher/Kreativa-naringar/#sthash.Bo3bpEJS.dpuf>

2015-03-03

Dnr AVUX/2015:19

rande. Flipped learning eller turning learning är ett par modeller som använts i USA. Här behöver också fokus sättas på hur OECD:s Skills strategy och EU:s åtta nyckelkompetenser kan utvecklas i lärandet genom användandet av nya läromodeller.

Mot bakgrund av ovanstående ansökte Xenter under 2014, tillsammans med parter från Holland och Tyskland, om Erasmus+-medel för att utveckla nya läromodeller för högre yrkesutbildning. Fokus var då inriktat på att hitta modeller för att säkra ett större ansvarstagande hos studenter särskilt under de praktikperioder som genomförs på olika arbetsplatser. Denna ansökan uppfyllde kvalitetskraven för godkännande, men tilldelades inga medel på grund av att andra konkurrerande förslag uppnått högre poäng i kvalitetsbedömningen.

Samtliga, då involverade, parter var inför årets ansökan överens om att förbättra och göra en ny ansökan 2015. Som grund för förbättringarna ligger de förbättringsförslag som då meddelades av Universitets- och högskolerådet, som är den nationella samordnaren för Erasmus+ programmet i Sverige.

Xenter och arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen är projektledare men i det löpande arbetet har de deltagande parterna tagit ansvar för ett antal olika projekt där en ort är ”ledare” och övriga är ”följare”.

Inför årets ansökan har det ursprungliga syftet behållits – att utveckla och prova nya läromodeller för att studenterna i högre grad skall ta ansvar för utformningen och genomförandet av sina studier. Däremot är det i år inte särskilt inriktat på den arbetsplatsförlagda delen, utan avser hela utbildningen som sådan. Dessutom har ytterligare en partner tillkommit från Rumänien.

Deltagande parter

Från Tyskland:

- Jade Fachhochschule, Wilhelmshaven
- Worms Fachhochschule, Worms
- Berufsbildende Schule Wilhelmshaven

Från Holland:

- Windesheim university of applied sciences, Zwolle

Från Rumänien:

- Faculty of architecture and urban planning, Technical university of Cluj - Napoca

2015-03-03

Dnr AVUX/2015:19

Finansiering

Årets ansökan omfattar totalt cirka €300 000 för alla deltagande parter, varav cirka €140 000 är hänförliga till Xenters och arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningens åtaganden som projektledare/projektkoordinatorer – i ansökan kallad ”Leading organisation”.

De ansökta medlen är avsedda att täcka administration och projektledning, resor mellan parter, uppehålle och kostnader för spridning av resultat och modeller. Det krävs ingen medfinansiering uttryckt som procenttal av beviljade medel, utan de arbetsinsatser som behövs för projektet kommer att finansieras inom respektive parts befintliga budget för utveckling av den egna verksamheten. Därigenom blir den externa finansieringen ett stöd för att finansiera möten och spridning till en större krets än den egna organisationen. För Xenters, och därmed arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningens del, kommer aktiviteterna att göras inom befintlig utvecklingsbudget och inom ramen för ett utvecklingsarbete som redan är inplanerat – oavsett om EU-medel beviljas eller inte.

EU-medlen kan i detta fall sägas förstärka och tillföra flera perspektiv från andra parter insatser som ligger i anslutning till Xenters arbete, och kan troligen tillföra nya insikter och infallsvinklar på det arbete som Xenter redan bedriver – att utveckla nya läromodeller för att uppnå mera effektiva studier. Detta kommer också att kunna tillgodoföras arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningens övriga verksamheter och kan också tänkas bidra till utveckling av modeller inom andra förvaltningar, till exempel utbildningsförvaltningen.

Tidsplan och aktiviteter

Vid beviljande av medel inleds arbetet under hösten 2015 och avslutas under hösten 2018. En detaljerad tidplan, struktur, aktiviteter och budget framgår av bilagorna.

Koppling till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningens verksamheter

Arbetet med att utveckla ett ökat egenansvar genom att använda nya läromodeller ligger väl i linje med arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningens arbete med att utveckla lärandet hos andra kategorier av deltagare i förvaltningens verksamheter. Till exempel för unga vuxna, försörjningsstödstagare, språksvaga eller utbildningssvaga – alla inom de prioriterade målgrupper som förvaltningen identifierat.

Genom att ett arbete redan inletts med att utforma nya läromodeller inom förvaltningen, där Xenter har fått i uppdrag att leda arbetet, så kommer resultat

2015-03-03

Dnr AVUX/2015:19

från Erasmus+-projektet också att kunna tillgodoföras hela förvaltningens arbete med att utveckla nya sätt att få arbetslösa, försörjningsstödstagare, lågutbildade och språksvaga att snabbare kunna skaffa sig arbete eller söka till fortsatt utbildning.

Bilagor

- Bilaga 1 – Ansökan
- Bilaga 2 – Underlag till ansökan
- Bilaga 3 – Tidsplanering
- Bilaga 4 – Budget

Jan Strandbacke
Förvaltningschef

Tor-Erik Lillsebbas
Verksamhetschef
Xenter

Expedieras till
Kommunledningsförvaltningen
Kommunstyrelsen

A. General Information

This application form consists of the following main sections:

- Context: this section asks for general information about the type of project proposal you want to submit;
- Participating organisation(s): this section asks for information about the applicant organisation and about other participating organisations involved as partners in the project;
- Description of the project: this section asks for information about the stages of the project which should include: preparation, implementation and follow-up;
- Budget: in this section you will be asked to give information about the amount of the EU grant you request;
- Project Summary: In this section you should describe in a compact way your project's rationale, objectives and how you intend to achieve these.
- Check List/Data Protection Notice/Declaration of Honour: in these sections, the applicant organisation is made aware of important conditions linked to the submission of the grant request;
- Annexes: in this section, the applicant needs to attach additional documents that are mandatory for the completion of the application;
- Submission: in this section, the applicant will be able to confirm the information provided and to submit the form electronically.

For more information on how to fill in this application form, you can read the e-Forms Guideline.

B. Context

Programme	Erasmus+
Key Action	Cooperation for innovation and the exchange of good practices
Action	Strategic Partnerships
Which field is the most impacted?	Strategic Partnerships for higher education
Call	2015
Round	Round 1
Deadline for Submission (dd-mm-yyyy hh:nn:ss - Brussels, Belgium Time)	31-03-2015 12:00:00
Language used to fill in the form	English

B.1. Project Identification

Project Title	Increasing students' responsibility for their own learning through the use of new pedagogical approaches
Project Acronym	IMPROPAL
Project Start Date (dd-mm-yyyy)	01-09-2015
Project Total Duration (Months)	36 months
Project End Date (dd-mm-yyyy)	01-09-2018
Applicant Organisation Full Legal Name (Latin characters)	Xenter Botkyrka

Erasmus+

Application Form

Call: 2015

KA2 - Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices
Strategic Partnerships for higher education

Form Version: 2.05

Form hash code

9558540287AD997B

B.2. National Agency of the Applicant Organisation

Identification

SE01 (SVERIGE)

For further details about the available Erasmus+ National Agencies, please consult the following page:

http://ec.europa.eu/education/erasmus-plus/national-agencies_en.htm

Form hash code: 9558540287AD997B

EN

Form has not been submitted yet

C. Priorities

Please select the most relevant horizontal or sectoral priority according to the objectives of your project.

Developing basic and transversal skills using innovative methods

Please select other relevant horizontal or sectoral priorities according to the objectives of your project.

Please comment on your choice of priorities.

D. Participating organisation(s)

D.1. Applicant Organisation

PIC	941481516
Full legal name (National Language)	Xenter Botkyrka
Full legal name (Latin characters)	Xenter Botkyrka
Acronym	
National ID (if applicable)	2120002882
Department (if applicable)	
Address	Utbildningsvägen 3
Country	Sweden
Region	SE110 - Stockholms län
P.O. Box	147 85
Post Code	147 40
CEDEX	
City	Tumba
Website	www.xenter.se
Email	
Telephone 1	+46 8 53062370
Telephone 2	
Fax	

D.1.1. Profile

Type of Organisation	School/Institute/Educational centre – Vocational Training (tertiary level)
Is your organisation a public body?	Yes
Is your organisation a non-profit?	Yes

D.1.2. Background and Experience

Please briefly present your organisation (e.g. its type, size, scope of work, areas of specific expertise, specific social context and, if relevant, the quality system used).

Xenter is a higher vocational education provider in Botkyrka, ca 30 km southwest from central Stockholm, owned by Botkyrka

Form hash code: 9558540287AD997B

Form has not been submitted yet

EN

municipality. It was founded 1992 by fusion of Graphical Centrum and Botkyrka Media Centrum (founded 1986). It provides vocational education and training mainly in the areas of media, economy and graphics. Xenter is working in a close cooperation with industry using professional equipment and employing teachers with extensive professional experience and well established contacts with nearly 300 companies that provide for practical placement of our students. Owing to this 80% of our students have a job shortly after examination from Xenter. There are approximately 250 students in higher vocational education and 250 in upper secondary school. Xenter has advanced production facilities for film, TV, animation, sound, photo, graphics and printing. There are also lecture halls, conference rooms, a café / restaurant and several chartered companies – active mainly in the media business. Xenter cooperates closely with Stockholm Academy of Dramatic Arts , University College of Arts, Crafts and Design, Södertörn University and with many other higher educational providers in Sweden. Representatives from Xenter are members of the Board of Stockholm's higher vocational education providers and have frequent contacts with The Swedish National Agency for Higher Vocational Education. All this brings about good possibilities for dissemination of results from this project on local, regional and national levels.

As the applicant for this project Xenter functions as the project leader. It manages the organisation and finances of the project. It will coordinate different work groups that project partners have established at the meeting in Wilhelmsaven 22-23 April 2014 and it will facilitate communication among partners. Xenter will coordinate and be actively involved in exploitation and dissemination of intermediate and final results. Xenter will organise a steering comitee which will be responsible for transparent organisation procedures, sharing of workloads, information transfer and conflict management.

What are the activities and experience of your organisation in the areas relevant for this project? What are the skills and/or expertise of key persons involved in this project?

Adrian Ratkic, PhD, Project Manager at Xenter. Adrian has been working thirteen years with research and education in the area of skills and experience based knowledge at Royal Institute of Technology (KTH) and Linnaeus university. He is specialist on the methodology for learning from experience through reflection and dialogue and has worked with self-evaluation in educational projects financed by Swedish research foundations.
Lottie Carnö. Teacher, Head of media section and deputy operations director at Xenter. Works together with Olle Eriksson (see below). Educated social worker and documentary filmmaker at Stockholm Academy of Dramatic Arts. Founder of the Live Broadcast Specialist educational programme at Xenter and with a long experience of entrepreneurial approach to learning.
Olle Eriksson, media, film and TV teacher at Xenter. Responsible for X-job, a production enterprise and practical placement system designed for developing of entrepreneurial mindset of newly examined students through the sharp projects for local industry and authorities.
Hannes Rydell, teacher and education developer at Xenter. BA in interdisciplinary studies and graphic design at the University College of Arts, Crafts and Design in Stockholm. Former creative director at Grand Idéas design studio. Experience of lecturing at the Department of Information Design at Mälardalen University, Beckmans College of Design and Center of Graphics Education in Uppsala.
Lennart Pålsson, Senior Advisor, Former Senior International Officer at KTH (Royal Institute of Technology), Stockholm, Sweden. Lennart has before participated in projects financed by European Union. He contributes with his experience of quality monitoring and evaluation of results in those projects.
Ann Fagerell, educationalist at Xenter. Ann has been working for many years with development of methodology for assessment of professional skills in cooperation with The Swedish National Agency for Education and the Stockholm University.

Have you participated in a European Union granted project in the 3 years preceding this application?

No

D.1.3. Legal Representative

Title	Managing director for Avux Botkyrka
Gender	Male
First Name	Jan
Family Name	Strandbacke

Department	Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsförvaltningen (Avux)
Position	Chief administrative officer
Email	jan.strandbacke@botkyrka.se
Telephone 1	+46 8 53061612

If the address is different from the one of the organisation, please tick this box

D.1.4. Contact Person

Title	PhD
Gender	Male
First Name	Adrian
Family Name	Ratkic
Department	Xenter
Position	Project coordinator
Email	adrian.ratkic@xenter.se
Telephone 1	+46 702365588

If the address is different from the one of the organisation, please tick this box

D.2. Partner Organisation

PIC	955818407
Full legal name (National Language)	
Full legal name (Latin characters)	JADE HOCHSCHULE WILHELMSHAVEN/OLDENBURG/ELSFLETH
Acronym	
National ID (if applicable)	
Department (if applicable)	
Address	FRIEDRICH-PFAFFRATH-STRASSE 101
Country	Germany
Region	
P.O. Box	
Post Code	26389
CEDEX	
City	WILHELMSHAVEN
Website	www.jade-hs.de
Email	info@jade-hs.de
Telephone 1	+4944219850
Telephone 2	+4944177080
Fax	+4944219852304

D.2.1. Profile

Type of Organisation	Other
Is the partner organisation a public body?	Yes
Is the partner organisation a non-profit?	No

D.2.2. Accreditation

Has the partner organisation received any type of accreditation before submitting this application?

Accreditation Type	Accreditation Reference
Erasmus Charter for Higher Education (ERAPLUS-ECHE)	D WILHELM02

Form hash code: 9558540287AD997B

Form has not been submitted yet

D.2.3. Background and Experience

Please briefly present the partner organisation (e.g. its type, size, scope of work, areas of specific expertise, specific social context and, if relevant, the quality system used).

xx

What are the activities and experience of the partner organisation in the areas relevant for this project? What are the skills and/or expertise of key persons involved in this project?

x

Has the partner organisation participated in a European Union granted project in the 3 years preceding this application?

D.2.4. Legal Representative

Title	
Gender	
First Name	
Family Name	
Department	
Position	
Email	
Telephone 1	

If the address is different from the one of the organisation, please tick this box

D.2.5. Contact Person

Title	
Gender	
First Name	
Family Name	
Department	

Erasmus+

Application Form

Call: 2015

KA2 - Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices
Strategic Partnerships for higher education

Form Version: 2.05

Position

Email

Telephone 1

If the address is different from the one of the organisation, please tick this box

Form hash code: 9558540287AD997B

EN

Form has not been submitted yet

D.3. Partner Organisation

PIC	951107893
Full legal name (National Language)	Windesheim
Full legal name (Latin characters)	Stichting Christelijke Hogeschool Windesheim
Acronym	
National ID (if applicable)	53815033
Department (if applicable)	
Address	Campus 2-6
Country	Netherlands
Region	
P.O. Box	10090
Post Code	8000GB
CEDEX	
City	Zwolle
Website	www.windesheim.nl
Email	
Telephone 1	0031 (0)88 469 9777
Telephone 2	
Fax	0031 (0)88 469 8822

D.3.1. Profile

Type of Organisation	Other
Is the partner organisation a public body?	Yes
Is the partner organisation a non-profit?	Yes

D.3.2. Accreditation

Has the partner organisation received any type of accreditation before submitting this application?

Accreditation Type	Accreditation Reference
Erasmus Charter for Higher Education (ERAPLUS-ECHE)	NL ZWOLLE05

Form hash code: 9558540287AD997B

Form has not been submitted yet

EN

D.3.3. Background and Experience

Please briefly present the partner organisation (e.g. its type, size, scope of work, areas of specific expertise, specific social context and, if relevant, the quality system used).

Windesheim University of Applied Sciences is one of the biggest players in higher education in the Netherlands. Contrary to research universities, Windesheim focuses on bachelor education with as an essential ingredient, projects and work placements in close cooperation with companies, both SMEs and multinationals. Approximately one third of the curriculum is performed at a company. Windesheim has a lot of experience with exchanging students and international projects, but wants to extend the international cooperation to new teaching methods with which we have recently gained some valuable experience. Windesheim will be a leading institution in the application of co-creative learning.

What are the activities and experience of the partner organisation in the areas relevant for this project? What are the skills and/or expertise of key persons involved in this project?

Paul Touw: International Coordinator for Engineering and ICT at Windesheim UAS. Has worked in an international setting for the last 13 years and has built up the network with 50 partner universities. Is experienced in setting up bilateral agreements and double degrees. Is teacher on statistics and six sigma and has during the last year experimented with different teaching methods such as blended learning and teaching by storytelling. Is chairman of the statistics section at the Faculty of Finance, Accountancy & Controlling at Nyenrode Business University and is the author of three books in the area of mathematics and statistics. Fluent in English and Dutch, good in German, basic level of Spanish.

Lukas Jan Schoonbeek: Lecturer Logistics and ICT at Windesheim UAS. Has worked in international companies and has experience with project planning. Has degree in Industrial Engineering and Management. Good in English and fluent in Dutch.
Yolande Tervelde-Machielsen: Lecturer Human Resource Management and Communication at Windesheim UAS. Has worked in the printing industry as Personnel Manager and has much experience with competencies, change management and new teaching methods like blogs in teaching and the use of audio visual material. Good in English and fluent in Dutch.

Yolande Tervelde-Machielsen: Lecturer Human Resource Management and Communication at Windesheim UAS. Has worked in the printing industry as Personnel Manager and has much experience with competencies, change management and new teaching methods like blogs in teaching and the use of audio visual material. Good in English and fluent in Dutch.

Has the partner organisation participated in a European Union granted project in the 3 years preceding this application?

Yes

Please indicate:

EU Programme	Year	Project Identification or Contract Number	Applicant/Beneficiary Name

D.3.4. Legal Representative

Title

Gender

First Name

Family Name

Department

Position

Form hash code: 9558540287AD997B

Form has not been submitted yet

Email

Telephone 1

If the address is different from the one of the organisation, please tick this box

D.3.5. Contact Person

Title

Gender

First Name

Family Name

Department

Position

Email

Telephone 1

If the address is different from the one of the organisation, please tick this box

D.4. Partner Organisation

PIC	946930588
Full legal name (National Language)	Fachhochschule Worms
Full legal name (Latin characters)	Fachhochschule Worms
Acronym	
National ID (if applicable)	not applicable
Department (if applicable)	
Address	Erenburgerstr. 19
Country	Germany
Region	
P.O. Box	not applicable
Post Code	67549
CEDEX	
City	Worms
Website	www.fh-worms.de
Email	
Telephone 1	+496241509266
Telephone 2	+496241509144
Fax	+496241509282

D.4.1. Profile

Type of Organisation	Higher education institution (tertiary level)
Is the partner organisation a public body?	Yes
Is the partner organisation a non-profit?	Yes

D.4.2. Background and Experience

Please briefly present the partner organisation (e.g. its type, size, scope of work, areas of specific expertise, specific social context and, if relevant, the quality system used).

Worms University of Applied Sciences was founded in 1977/78. At FH Worms, there are currently about 3 200 students from 52 countries enrolled in 3 faculties. At this time there are 15 different courses (BA, BSc, MA, MSc, MBA) offered. International students make up about 20% of the student body. All academic degree courses in business administration and management presently run

Form hash code: 9558540287AD997B

EN Form has not been submitted yet

under restricted admission (internal numerus clausus). On a regular basis, the number of applications for enrolment exceeds the number available by a factor of 7 to 10. The teaching body consists of 70 full-time professors and lecturers as well as about 100 part-time lecturers.

What are the activities and experience of the partner organisation in the areas relevant for this project? What are the skills and/or expertise of key persons involved in this project?

Knut Scherhag: Vice-Dean at the FH Worms, Leader of the BA-Course in Tourism and Travel Management at the Department for Tourism Studies and holds the Chair of Destination Management at the faculty. Holds experience in the accreditation of degree programs. He is responsible for international cooperations. Has experience in developing joint curricula with European countries and China. Has various publications in destination management and sustainable tourism. Holds knowledge in didacting teaching methods. As Vice Dean he is responsible for "Studium und Lehre" (all aspects concerning studying and teaching) and all international affairs.

Dorit Okotto: Has Diploma in Business Management of FH Worms. At present she holds the position of project manager for the university research project on learning strategies and different approaches of implementing coaching and counseling settings regarding self-responsible learning within the three faculties of the university. Furthermore she coordinates seminars on university didactics and is experienced in the administration and use of E-Learning. She was previously involved in projects in China, Brazil and USA and has experience in teaching social skills, German as a foreign language for tourism and intercultural communication. Her research interests focus on human development, intercultural management, counseling and coaching in education.

Has the partner organisation participated in a European Union granted project in the 3 years preceding this application?

Yes

Please indicate:

EU Programme	Year	Project Identification or Contract Number	Applicant/Beneficiary Name
Tempus			

D.4.3. Legal Representative

Title	Prof. Dr
Gender	Male
First Name	Jens
Family Name	Hermisdorf
Department	
Position	Präsident
Email	praesident@fh-worms.de
Telephone 1	+49 6241 / 509 - 0

If the address is different from the one of the organisation, please tick this box

D.4.4. Contact Person

Title	<input type="text"/>
Gender	<input type="text"/>
First Name	Dorit
Family Name	Okotto
Department	<input type="text"/>
Position	<input type="text"/>
Email	<input type="text"/>
Telephone 1	<input type="text"/>

If the address is different from the one of the organisation, please tick this box

D.5. Partner Organisation

PIC	999897244
Full legal name (National Language)	UTC
Full legal name (Latin characters)	UNIVERSITATEA TEHNICA CLUJ-NAPOCA
Acronym	
National ID (if applicable)	191/CF22736939
Department (if applicable)	
Address	STR MEMORANDUMULUI 28
Country	Romania
Region	
P.O. Box	000
Post Code	400114
CEDEX	
City	CLUJ NAPOCA
Website	http://users.utcluj.ro/~gorgan
Email	dorian.gorgan@cs.utcluj.ro
Telephone 1	0040264401478
Telephone 2	0040723367181
Fax	0040264594491

D.5.1. Profile

Type of Organisation	Other
Is the partner organisation a public body?	Yes
Is the partner organisation a non-profit?	No

D.5.2. Accreditation

Has the partner organisation received any type of accreditation before submitting this application?

Accreditation Type	Accreditation Reference
Erasmus Charter for Higher Education (ERAPLUS-ECHE)	RO CLUJNAP05

D.5.3. Background and Experience

Please briefly present the partner organisation (e.g. its type, size, scope of work, areas of specific expertise, specific social context and, if relevant, the quality system used).

What are the activities and experience of the partner organisation in the areas relevant for this project? What are the skills and/or expertise of key persons involved in this project?

Has the partner organisation participated in a European Union granted project in the 3 years preceding this application?

Yes

Please indicate:

EU Programme	Year	Project Identification or Contract Number	Applicant/Beneficiary Name

D.5.4. Legal Representative

Title

Gender

First Name

Family Name

Department

Position

Email

Telephone 1

If the address is different from the one of the organisation, please tick this box

D.5.5. Contact Person

Title

Erasmus+

Application Form

Call: 2015

KA2 - Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices
Strategic Partnerships for higher education

Form Version: 2.05

Gender

First Name

Family Name

Department

Position

Email

Telephone 1

If the address is different from the one of the organisation, please tick this box

Form hash code: 9558540287AD997B

EN

Form has not been submitted yet

D.6. Partner Organisation

PIC	948792891
Full legal name (National Language)	BBS 1 WHV - Kooperationsbüro IBJ
Full legal name (Latin characters)	BBS 1 WHV - Kooperationsbüro IBJ
Acronym	
National ID (if applicable)	not applicable
Department (if applicable)	
Address	Heppenser Strasse 16-18
Country	Germany
Region	DE9 - NIEDERSACHSEN
P.O. Box	
Post Code	26384
CEDEX	
City	Wilhelmshaven
Website	www.ib-jade.de
Email	
Telephone 1	+49 4421 164917
Telephone 2	+49 4421 164900
Fax	+49 4421 164902

D.6.1. Profile

Type of Organisation	School/Institute/Educational centre – Vocational Training (secondary level)
Is the partner organisation a public body?	Yes
Is the partner organisation a non-profit?	Yes

D.6.2. Background and Experience

Please briefly present the partner organisation (e.g. its type, size, scope of work, areas of specific expertise, specific social context and, if relevant, the quality system used).

Form hash code: 9558540287AD997B

Form has not been submitted yet

[Empty text box]

What are the activities and experience of the partner organisation in the areas relevant for this project? What are the skills and/or expertise of key persons involved in this project?

[Empty text box]

Has the partner organisation participated in a European Union granted project in the 3 years preceding this application?

[Empty text box]

D.6.3. Legal Representative

Title	<input type="text"/>
Gender	<input type="text"/>
First Name	<input type="text"/>
Family Name	<input type="text"/>
Department	<input type="text"/>
Position	<input type="text"/>
Email	<input type="text"/>
Telephone 1	<input type="text"/>

If the address is different from the one of the organisation, please tick this box

D.6.4. Contact Person

Title	<input type="text"/>
Gender	<input type="text"/>
First Name	<input type="text"/>
Family Name	<input type="text"/>
Department	<input type="text"/>
Position	<input type="text"/>
Email	<input type="text"/>
Telephone 1	<input type="text"/>

If the address is different from the one of the organisation, please tick this box

Form hash code: 9558540287AD997B

EN

Form has not been submitted yet

Erasmus+

Application Form

Call: 2015

KA2 - Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices
Strategic Partnerships for higher education

Form Version: 2.05

Form hash code: 9558540287AD997B

EN

Form has not been submitted yet

E. Description of the Project

What is the rationale of this project, in terms of objectives pursued and needs and target groups to be addressed? Why should this project be carried out transnationally?

How can we teach our students to take on a greater responsibility for their own learning, both in higher vocational education and at work? A responsible attitude towards learning is important during the education, but it becomes particularly important when students have finished their education and are facing the challenge of self-directed professional development. Relating to a scale representing professional development from novice to expert (novice – advanced beginner – competent – proficient – expert), and according to our experience, students use to leave higher vocational education as advanced beginners, some of them even as competent practitioners. Once at a workplace they have to acquire additional knowledge independently to reach the level of proficiency and, in the long run, the level of expertise. The ability to take own responsibility for the acquisition of knowledge at work is thus decisive for the success in further professional development.

The objectives of the project are:

- (a) Increased responsibility for the own learning among students during higher education and upon entering professional practice
- (b) Developing a toolbox of several pedagogical approaches in order to help students to become more responsible for their own learning: flipped classroom, co-creative learning, project work, practical placement, counselling/coaching and entrepreneurial approach to learning.

How do we know that there is a need for greater responsibility for the own learning among students entering professional practice? To begin with we know this from our wide network of contacts with industry representatives who employ our students. A couple of representative citations:

"Fast technical development and internationalisation of live broadcasting industry influence production and professional roles. Because of this it is essential for students coming from higher vocational education to develop a greater responsibility for their own learning, both during practical placement and when they enter the industry. They won't manage their work with having only technical knowledge. Without right attitude to work they won't be getting any assignments." (Mikael Ljuhs, picture producer, 1stLight)

"Without an entrepreneurial attitude with a personal leadership and a good orientation about business environment you can't manage to work in the industry today. I think that it is a very important element that must be included early in their education and be practised continuously in order for students to be ready for real challenges that will meet them in work." (Hans Engholm, CEO, ITV Studios Nordic)

On a European level there is a Recommendation 2006/962/EC of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on eight key competences for lifelong learning [Official Journal L 394 of 30.12.2006] which states: "Key competences for lifelong learning are a combination of knowledge, skills and attitudes appropriate to the context. They are particularly necessary for personal fulfilment and development, social inclusion, active citizenship and employment." The sense of responsibility for one's own learning is essential for acquiring of all of those eight competencies. However we think that our project is particularly relevant for two of them: learning to learn and sense of initiative and entrepreneurship. "Learning to learn is related to learning, the ability to pursue and organise one's own learning, either individually or in groups, in accordance with one's own needs, and awareness of methods and opportunities ... Sense of initiative and entrepreneurship is the ability to turn ideas into action. It involves creativity, innovation and risk-taking ... The individual is aware of the context of his/her work and is able to seize opportunities that arise. It is the foundation for acquiring more specific skills and knowledge needed by those establishing or contributing to social or commercial activity."

"Beware. Your degree is not a proxy for your ability to do any job. The world only cares about — and pays off on — what you can do with what you know (and it doesn't care how you learned it). And in an age when innovation is increasingly a group endeavor, it also cares about a lot of soft skills — leadership, humility, collaboration, adaptability and loving to learn and re-learn. This will be true no matter where you go to work." (Laszlo Bock senior vice president of people operations, Google, New York Times, Feb 2014, cited from Valerie Hannons presentation Transforming Learning - Transforming Schools, <http://www.slideshare.net>)

In what way is the project innovative and/or complementary to other projects already carried out?

Our project is innovative in that it explicitly connects education for greater responsibility for the own learning at higher educational

Form hash code: 9558540287AD997B

EN

Form has not been submitted yet

institutions with the development of responsibility for the own learning at work, thus taking into account differences between these two educational settings. By taking into account that responsibility can be taken and demonstrated in different ways in school and at work our project aims at a more judicious and precise application of new pedagogical approaches connecting school and workplace in order to increase responsibility for the own learning among students entering professional practice.

We base this claim on following observations.

A literature survey done on Swedish Google Scholar (<http://scholar.google.se/>) and in publication databases of several Swedish educational authorities in April 2014 shows that question of responsibility for one's own learning in the classroom or in general is widely recognized, but that there are almost no publications that explicitly address the question of responsibility for one's own learning at work connected to the question of how high education can prepare students for this.

The European Commission report "Education and Training 2020 Work programme Thematic Working Group 'Assessment of Key Competences', Literature review, Glossary and examples" (November, 2012) connects acquisition of key competencies to formative assessment (p. 23).

To begin with the key competencies: The goal of taking more responsibility for the own learning is well recognised in European policy documents. E.g. in Gordon et al., (2009, Key competences in Europe: Opening doors for lifelong learners across the school curriculum), a major report for the European Commission that traces the development of policies that relate to key competences, responsibility is mentioned, but not specifically as responsibility for "the own learning" at the working place. The report talks about responsibility in general terms: "Individuals need to be able to take responsibility for managing their own lives" (p. 40), "responsibility for decisionmaking in unpredictable work or study contexts" (p. 49), "taking responsibility for one's learning process." (p. 86), "the need for teachers to be able to help students take more responsibility for their own" (p. 75), "Take personal responsibility for their studies and working environment" (p. 87), etc.

How can development of the key competencies be implemented in a concrete school/workplace setting? Gordon et al. give two concrete examples: one project from the upper secondary education in Ireland and one from primary/lower secondary education in Lithuania (EU project) where curriculum framework has been oriented towards the development of subject specific competences and general competences. Students in both examples were between 11 and 18 years old.

Students in our project are between 18 and 30 years old, spread across project partners' institutions. We will not study their responsibility just at school, but try to see how education for the responsibility at school influences their responsibility for the own learning at work and in the evaluation phase of the project analyse differences and connections between these two educational settings. We will not change existing curricula at our educational institution. Our pedagogical approaches will be implemented in the existing courses at our educational institutions, without changing the existing curricula and course objectives.

As to the formative assesment: "Early work on formative assessment focussed on teachers giving feedback to students. However Sadler (1987) provided three simple steps towards formative assessment, emphasising the learners' understanding of the intended learning outcomes, their present position in relation to those outcomes and, most importantly, how they could close the gap between the two" (The European Commission report "Education and Training 2020 ...", 2012, p. 23).

To asses whether our students have become more responsible after they have been educated according to our pedagogical approaches for increased responsibility for the own learning we will asses their learning according to the principles stated above. We will measure student's understanding of the intended learning outcomes and their position in relation to those outcomes before and after the implementation of our pedagogical approaches by involving students, teachers, supervisors at work and independent observers from the partners' project teams. Formative assesment will thus permeate the project as a whole.

How did you choose the project partners and what experiences and competences will they bring to the project? How was the partnership established and does it involve organisations that have never previously been involved in a similar project? How will the tasks and responsibilities be distributed among the partners?

As to the experiences and competencies that partners will bring to the project: please see section C.2.2. Background and Experience.

As to the establishing of the partnership: Xenter formulated the idea about responsibility of the newly employed students for their own learning at work. Xenter engaged Lennart Pålsson (see Xenter's project team description in section C.2.2) for help with finding partners in the EU, as he had many personal contacts and long experience from his participation in other projects funded by EU.

Partners were chosen to ensure diversity in terms of experiences with EU-funded projects, educational forms and levels, age of students and pedagogical approaches they have used before. The team of partners includes participants both with and without former experience of EU-funded projects.

A short paper with the description of our project idea was sent to all potential partners and it was decided that to meet in Wilhelmshaven 22-23 April to discuss the project idea in greater detail and to decide if all of them were interested to proceed with the application. Since the meeting was extended over two days the partners had time to learn each other a bit more. There was an almost immediate agreement on the importance of responsibility for one's own learning at workplace. To find which pedagogical approaches all partners would be interested to work with took some time to discuss, but this discussion resulted in the agreement about how different partners could work together with each approach and who will be the leader of every subgroup formed to work with each of the approaches.

All partners have special experiences and capacities in different pedagogical approaches covered by the project, and are committed to sharing of their knowledge and learning from others. Some of the key competences of selected participating institutions are outlined below:

The applicant, Xenter, has a strong record of employability of its students shortly after their examination. In the project team from Xenter there is expertise covering participation in European projects, research on skills, development of methods for assessment of professional skills and development of new pedagogical models by using film, and visual communication. Xenter will be a leading institution in development and testing of flipped classroom and entrepreneurial approach to learning.

Jade University of Applied Sciences, has a broad experience with the management of international projects, including EU-funded projects, with consulting, coaching and teaching, blended learning, didactics and variety of pedagogical methods. Jade will be a leading institution in the application of practical placement.

Worms draws on extensive own experiences in the field of didactics/methods and blended learning for HEI. In the team from Worms there is experience of developing joint curricula with European countries and China and knowledge in didactics and teaching methods. There is also experience from research about self-responsible learning and enhancing students' own learning strategies. Worms will take on the leading role in counselling/coaching approach in this project.

Windesheim University of Applied Sciences is one of the biggest players in higher education in the Netherlands. Contrary to research universities, Windesheim focuses on bachelor education with as an essential ingredient, projects and work placements in close cooperation with companies, both SMEs and multinationals. Approximately one third of the curriculum is performed at a company. Windesheim has a lot of experience with exchanging students and international projects, but wants to extend the international cooperation to new teaching methods with which we have recently gained some valuable experience. Windesheim will be a leading institution in the application of co-creative learning.

How will cooperation and communication happen among all project partners and with other relevant stakeholders? What will be the purpose and frequency of the transnational project meetings and who will participate in them?

We will use a common web-platform. A project's webpage will be updated regularly to inform our external partners about project's progress.

For a regular communication between physical meetings in smaller groups, for instance between project managers in partner organisations, tools like Skype, Moodex and Google docs can be used. For meetings and seminars in bigger groups, for instance with students and teachers involved, we plan to use webinars or online workshops using tools like Adobe Connect. IT support is available in-house for setting up needed technical platforms.

Frequency of the transnational project meetings? Oktober 2014: Kick-off meeting. Other project meetings will be held in May 2015, June 2016 and May 2017. There will be several subprojects that will have separate meetings. Meetings in subprojects will be held in February 2015, October 2015, March 2016 and November 2016.

Purpose of the transnational project meetings will be discussion, monitoring, planning, evaluation, and mutual review of pedagogical approaches developed and tested at each partner organisation. Just 2 key persons from each organisation will participate in general project meetings. Each meeting will be held over two days in order to provide time for partners to socialize informally on the evening of the first day.

What are the most relevant topics addressed by your project?

Pedagogy and didactics

Entrepreneurial learning - entrepreneurship education

What results are expected during the project and on its completion? Please provide a detailed description of the expected results (if they are not listed in intellectual outputs, multiplier events or learning, training, teaching activities).

The main intangible output will be increased responsibility for the own learning among students during higher education and upon entering professional practice. Another important intangible output will be awareness among employers and workplace tutors about the nature of the learning processes among newly employed students.

The main tangible output will be a toolbox of six pedagogical approaches for empowering students to become more responsible for their own learning: flipped classroom, co-creative learning, project work, practical placement, counselling/coaching and entrepreneurial approach to learning. In the longer perspective, after the project funds have ended, we expect to contribute to a better employability of the young adults entering the European labour market.

Each approach will be documented in form of learning materials, guides and manuals. Project will produce and maintain a web page, interim reports and a main report at the end of the project.

Through a comparison of international experience with application of the six pedagogical approaches the best practice will be defined.

E.1. Participants

Approximately, how many persons will benefit indirectly from or will be target of the activities organised by the project? (i.e. participants for whom a specific grant is not foreseen, such as local participants in multiplier events, or other types of events, etc.)

Please describe briefly how and in which activities these persons will be involved

... waiting for partners to provide descriptions ...

Participants with fewer opportunities: does your project involve participants facing situations that make their participation more difficult?

No

F. Preparation

Please describe what will be done in preparation by your organisation and by your partners before the actual project activities take place, e.g. administrative arrangements, etc.

Preparations for the project will be done between September 2014 and June 2015. As the objective of the project is to develop a toolbox consisting of several pedagogical approaches the project will be divided into subprojects. Each subproject will focus on development, testing, "a sharp" implementation of each approach in already existing higher school education and evaluation.

The first thing we will do in a preparation phase will be a kick-off meeting. At the kick-off meeting plans and guidelines will be presented by project manager and agreed on by all partners. A steering committee consisting of the project coordinator plus one representative from each partner organisation will be established.

After the kick-off meeting partners will continue with design, development and a detailed planning for testing and implementation of the each model at their own institutions. Approximately in the middle of the preparation period (February 2015) independent meetings between partners in each subprojects will be held. The aim of these meetings will be to discuss in detail and agree on evaluation and assessment methodology that will be used both continuously during the project's implementation and in the follow-up phase.

F.1. Project Management

How will you ensure proper budget control and time management in your project?

Plans and guidelines will be developed for:
-Financial and time management;
-Communication and conflict management;
-Management of responsibilities and work loads;
-Quality management.

Plans and guidelines will be presented by project manager and agreed on by all partners during kick-off meeting. Xenter will act as project coordinator, supported by a steering committee, consisting of the project coordinator plus one representative from each partner organisation. Partners will submit regular reports to the coordinator including timesheets for the work done and milestones will be set up and controlled according to EU:s guidelines.

Money for the flight costs will be transferred in advance. Partners are responsible for correct use. Staff costs will be paid only after achieving the milestones.

Meetings will be well prepared and will be held at places which can be economically reached. Participation at all project meetings will be limited to 2 persons per partner (additional participants are welcome but pay out of own budget). 2 persons per educational institution participate in order to ensure internal information transfer in case of absence. For meetings organised by subprojects the most cost effective offer will be chosen by the project management. Participation at all meetings will be not counted as work time.

How will the quality of the project's activities and results be monitored and evaluated? Please mention the involved staff profiles and frequency of such quality checks.

By receiving regular reports and study materials and documentation produced during the implementation of the six pedagogical approaches. More important, teams of teachers from partner institutions will visit each other and observe the application of approaches. For each approach one leading partner institution is already defined, who has experience and knows more about specific approach. Study visits, observation and a dialogue between partners will go in both directions. First, following organisations will visit a leading organisation in each subproject to learn about leading organisation's pedagogical approach. After 4-5 months, leading organisation will, together with other following organisations, visit one of the following organisations and observe how the leading organisation's approach has been applied by a follower. This will ensure that both learning and critical observation happens at the same time, thus minimizing the bias in the evaluation that can occur if each organisation would be evaluating only it's own work.

Exchange of reports, documentation and study material can be done at distance and will happen once per each working period between periods when there will be no work (July-August & December, see the enclosed rough timetable of activities), at least five times during the duration of the project. The staff involved in monitoring and evaluation will be educators with previous experience of evaluation of learning activities.

What are your plans for handling project risks (e.g. conflict resolution processes)?

All actions will be made transparent. A project charter will be written that will explicitly state roles and responsibilities of the partners. Partners will be continuously held informed about decisions planned by the project leaders and asked for opinion. In case of conflicts or disagreement the steering committee will be engaged in mediation and resolution. Project meetings will always be held over two days so that the evening of the first day can be used for social activities giving partners the opportunity to know each other informally, which can contribute to better mutual understanding. A project breakdown structure will be used to identify risks and time will be allocated at project meetings to discuss project risks.

Which activities and indicators of achievement (quantitative and qualitative) will you put in place in order to assess whether and to what extent, the project reaches its objectives and results?

Responsibility will be measured before and after implementation of different pedagogical approaches. It will be measured by questionnaires given to students, their teachers and supervisor at work. Interviews will be conducted to deepen our understanding of the answers to questionnaires. Observation of students' behaviour and action in classroom and at work will be used. Students, teachers and supervisors will be invited to attend workshops and conferences in the follow-up phase of the project and asked about their opinion on evaluation.

G. Implementation

Do you plan to include intellectual outputs in your project?

Yes

Please elaborate on the methodology you intend to apply in your project. Please also provide detailed information about the project activities that you will carry out with the support of the grant requested under the item "Project Management and Implementation".

... check with partners ...

G.1. Intellectual Outputs

When filling in the Intellectual outputs section, please specify the leading and the participating organisations under each output that have a significant contribution in terms of potential impact and transferability (e.g. new curricula, pedagogical materials, IT Tools, analysis and studies, etc.). This will allow for specifying the corresponding costs in the specific section of the budget.

Output Identification	O1
Output Title	Flipped learning
Output Description	Notes in a student's book that didn't pass student's head. We dropped flipped classroom and called it instead flipped learning, because it is more to it than flipping classrooms. It is not new. Good teachers have always worked like that. Xenter has seen lot of bad examples. You can not just film yourself lecturing and writing on a whiteboard as usual. This is not flipping. It must be something more than that, something that awakens student's interest and attention. Making film implies knowing semantic rules of the film language. We have been working with short, 2-3 minutes films. You watch them and then discuss. Instead of filming one long lecture with camera right on a presenter you can make ten 3 minutes' films and have discussions with students after each one of them. You have to do it properly and you have to think of how it fits into curriculum. If you free time from lecturing in the classroom you open a space for: (1) discussions, (2) individual approach to students in the classroom, (3) sharing power – students get more power, empowering. It is about how to use teacher in best way for the student instead of using a time in the best way for the teacher. We will have platforms for flipped learning. Jade has Moodle and Moodex and Xenter has SolidTango (similar to Youtube, but closed) and other platforms.
Languages	
Media(s)	
Activity Leading Organisation	Xenter Botkyrka
Participating Organisations	Stichting Christelijke Hogeschool Windesheim
	Fachhochschule Worms
	UNIVERSITATEA TEHNICA CLUJ-NAPOCA
	BBS 1 WHV - Kooperationsbüro IBJ
Output Identification	O2

Output Title	Entrepreneurial approach to learning
Output Description	We mean by this more than just starting own commercial company/business. It is about how you can behave in an entrepreneurial way both in your work as an employee or every time you have to learn something new during your whole life. About building networks, seeing opportunities ... A model for our thinking about entrepreneurial learning is film education at Xenter. The first thing students are told the first day of their education is that they will not be employed. They all work as free lancers and 80-90% gets a job directly after leaving Xenter. In such situation it is very important to make use of all your skills, not at least of those you had before you entered school. For instance we know that best camera operators use to be good in sports, for instance ice-hockey, so we always ask our students about their experiences before the school, especially experience from sports. We help them choose the way and we support them in how to behave like entrepreneurs from day one in the education. Xenter has employers representatives in it's reference groups who convey what kind of competencies they need.
Languages	
Media(s)	
Activity Leading Organisation	Xenter Botkyrka
Participating Organisations	Fachhochschule Worms
	JADE HOCHSCHULE WILHELMSHAVEN/OLDENBURG/ELSFLETH
	Stichting Christelijke Hogeschool Windesheim
	BBS 1 WHV - Kooperationsbüro IBJ
Output Identification	O3
Output Title	Co-creative learning
Output Description	
Languages	
Media(s)	
Activity Leading Organisation	Stichting Christelijke Hogeschool Windesheim
Participating Organisations	Xenter Botkyrka
	UNIVERSITATEA TEHNICA CLUJ-NAPOCA
	JADE HOCHSCHULE WILHELMSHAVEN/OLDENBURG/ELSFLETH
Output Identification	O4
Output Title	Project work
Output Description	Project work in both universities and schools is of growing importance to promote self-responsible learning. It is not a new didactical approach but by it has only been applied

Form hash code: 9558540287AD997B

EN

Form has not been submitted yet

selectively to few courses and cooperations have only been made regionally. In this ERASMUS+ project the method of project work has innovative features in that it includes an international component by doing project work on a European level, it fosters the cooperation between upper secondary schools and universities to smoothen the transition between the different institutions of education for students, it promotes the cooperation between education institutions and companies, it will spread the concept of project work to a greater number of teachers and professors.

All participants are interested in sharing experiences and good practices with the project works which have already been conducted. For the involved schools project work has just become an integral part of the curricula and also at the universities it has been introduced in some of the syllabi. The schools are well connected to the regional companies and the universities use project work especially to include international components into teaching.

The aim of this IMPROPAL subproject is to share experiences and good practice to reach a common understanding of "project work", jointly develop ideas for project work involving companies to foster practical experiences and to facilitate contacts between education and economy, conduct project work with pupils as well as students on a European level to raise awareness for cultural differences and to facilitate intercultural communication, develop "guidelines for good project work" for documentation and exploitation purposes, offer teacher trainings on project work, promote the idea of entrepreneurship among students and teachers (close cooperation with subproject on entrepreneurial approach is planned) get students more involved in the teaching/learning process.

The following steps will be taken to develop the project:

Nov 2015 – Jan 2016: All subproject participants will develop a common understanding of "project work" and will have to discuss the following questions: How can project be defined? What does it include? How long should the projects last? Who must be included? What functions, obligations and rights do the different participants like teachers, students, companies? How are the proceedings documented? How can project work be evaluated? How does the role of a teacher change by offering project work? What kinds of skills and knowledge do teachers have to develop to be qualified to teach project work? etc. As a result they will develop "guidelines for good project work"

Feb – June 2016: The "guidelines for good project work" are tested and ideas for the content of a pilot project are developed. From the very beginning the project is planned as a European project which means that there are always a minimum of three European partners involved. This will foster the language as well as the intercultural training of both students and teachers. It is also essential to involve companies. Their functions can be manifold: They can act as "creative director", as provider of facilities, e.g. laboratories, which are not available in neither schools nor universities, or as advisors in order to give practical input into the project work. Projects also need to be defined in such a way that both schools and universities can participate.

Sept/Oct. 2016: Pilot project is conducted at different European locations

Nov/Dec 2016 Pilot project is evaluated

Jan-June 2017: Development of new contents for projects based on the experience and evaluation of the pilot project. The experiences of the 1st year are added to the "guidelines for good project work". A first teacher trainings is designed, tested and evaluated for the institutions collaborating in the subproject "project work".

Sept/Oct. 2017: Several projects are conducted with European partners and companies and newly trained teachers

Nov/Dec 2017: "guidelines for good project work" are updated with latest results

Jan - May 2018: Based on the experiences with the trainings in 2017 more teacher trainings

are organized and conducted on a European level for all IMPROPAL project partners.
June 2018: final evaluation of the project results

Languages	
Media(s)	
Activity Leading Organisation	JADE HOCHSCHULE WILHELMSHAVEN/OLDENBURG/ELSFLETH
Participating Organisations	UNIVERSITATEA TEHNICA CLUJ-NAPOCA
	Fachhochschule Worms
	BBS 1 WHV - Kooperationsbüro IBJ

Output Identification	O5
Output Title	Counselling/coaching
Output Description	One of the reasons for the higher demand of individual counselling and coaching is on one side lack and unawareness about one's own responsibility and on the other side missing competencies concerning life-work-planning, decision making and active learning. Knowing that it will be crucial for our students to be able to take the responsibility for their own actions if they want to succeed in finding and keeping a suitable working place, we find it most important to develop strategies and forms that enable our students to give their own answer in every situation or to every problem that shows up. As we work in counselling, the method we want to use is always in dialogue with the individual. Different work settings shall be developed, implemented and evaluated in which this method is going to be used, like for example in workshops, reflexive seminars and individual coaching appointments. Worms and Jade are interested in how to mentally prepare students for work in a similar way that Xenter does with it's film students. LP reminds that most engineers do not become entrepreneurs (one man companies) directly after finishing high school. They take a job at bigger companies where they first can get experience and practice.
Languages	
Media(s)	
Activity Leading Organisation	Fachhochschule Worms
Participating Organisations	Xenter Botkyrka
	JADE HOCHSCHULE WILHELMSHAVEN/OLDENBURG/ELSFLETH

Output Identification	O6
Output Title	Formative assessment
Output Description	It differs from summative assessment in that it does not establish a grade as a measure of student's progress at the end of a learning process. Instead it is about continuous feedback on student's learning which can be given by teacher but also by other students, by a student himself and others. This means that every occasion on which formative feedback is given

includes an opportunity for learning, both for the student and for the teacher. In John Hattie's meta-studies of successful learning models formative assessment is among those with highest ranking.	
Languages	
Media(s)	
Activity Leading Organisation	UNIVERSITATEA TEHNICA CLUJ-NAPOCA
Participating Organisations	Xenter Botkyrka
	Stichting Christelijke Hogeschool Windesheim

Do you plan to include Multiplier Events in your project?

Yes

G.2. Multiplier Events

Grant support for Multiplier Events can only be asked for if the project intends to produce substantial Intellectual Outputs. Other dissemination activities will be supported via the grant item Project Management and Implementation.

Event Identification	E1
Event Title	Conference in Stockholm
Country of Venue	Sweden
Event Description	ABC
Intellectual Outputs Covered	Flipped learning
	Entrepreneurial approach to learning
	Co-creative learning
	Project work
	Counselling/coaching
	Formative assessment
Activity Leading Organisation	Xenter Botkyrka
Participating Organisations	

G.3. Learning/Teaching/Training Activities

Do you plan to include transnational learning, teaching or training activities in your project?

Yes

What is the added value of these learning, teaching or training activities (including long-term activities) with regards to the achievement of the project objectives?

Please describe each of the learning, teaching or training activities you intend to include in your project:

Activity No.	C1
Fields	Higher Education
Activity Type	Short-term joint staff training events
Activity Description	Flipped learning
No. of Participants	12
Participants with Special Needs (out of total number of Participants)	
Accompanying Persons (out of total number of Participants)	
Duration (days)	3
Duration (months)	
Participating Organisations	Xenter Botkyrka
	UNIVERSITATEA TEHNICA CLUJ-NAPOCA
	Stichting Christelijke Hogeschool Windesheim
	Fachhochschule Worms
	BBS 1 WHV - Kooperationsbüro IBJ

Activity No.	C2
Fields	Higher Education
Activity Type	Short-term joint staff training events
Activity Description	Entrepreneurial learning
No. of Participants	12
Participants with Special Needs (out of total number of Participants)	
Accompanying Persons (out of total number of Participants)	

Duration (days)	3
Duration (months)	
Participating Organisations	Xenter Botkyrka
	Stichting Christelijke Hogeschool Windesheim
	Fachhochschule Worms
	JADE HOCHSCHULE WILHELMSHAVEN/OLDENBURG/ELSFLETH
	BBS 1 WHV - Kooperationsbüro IBJ

Activity No.	C3
Fields	Higher Education
Activity Type	Short-term joint staff training events
Activity Description	Co-creative learning
No. of Participants	12
Participants with Special Needs (out of total number of Participants)	
Accompanying Persons (out of total number of Participants)	
Duration (days)	3
Duration (months)	
Participating Organisations	Stichting Christelijke Hogeschool Windesheim
	Xenter Botkyrka
	JADE HOCHSCHULE WILHELMSHAVEN/OLDENBURG/ELSFLETH
	UNIVERSITATEA TEHNICA CLUJ-NAPOCA

Activity No.	C4
Fields	Higher Education
Activity Type	Short-term joint staff training events
Activity Description	Project work
No. of Participants	12
Participants with Special Needs (out of total number of Participants)	
Accompanying Persons (out of total number of Participants)	
Duration (days)	3

Form hash code: 9558540287AD997B

Form has not been submitted yet

Duration (months)	
Participating Organisations	JADE HOCHSCHULE WILHELMSHAVEN/OLDENBURG/ELSFLETH
	UNIVERSITATEA TEHNICA CLUJ-NAPOCA
	Fachhochschule Worms
	BBS 1 WHV - Kooperationsbüro IBJ

Activity No.	C5
Fields	Higher Education
Activity Type	Short-term joint staff training events
Activity Description	Counselling/coaching
No. of Participants	12
Participants with Special Needs (out of total number of Participants)	
Accompanying Persons (out of total number of Participants)	
Duration (days)	3
Duration (months)	
Participating Organisations	Fachhochschule Worms
	Xenter Botkyrka
	JADE HOCHSCHULE WILHELMSHAVEN/OLDENBURG/ELSFLETH

Activity No.	C6
Fields	Higher Education
Activity Type	Short-term joint staff training events
Activity Description	Formative assessment
No. of Participants	12
Participants with Special Needs (out of total number of Participants)	
Accompanying Persons (out of total number of Participants)	
Duration (days)	3
Duration (months)	
Participating Organisations	UNIVERSITATEA TEHNICA CLUJ-NAPOCA
	Xenter Botkyrka

Form hash code: 9558540287AD997B

EN

Form has not been submitted yet

Erasmus+

Application Form

Call: 2015

KA2 - Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices
Strategic Partnerships for higher education

Form Version: 2.05

	Stichting Christelijke Hogeschool Windesheim

Please also describe the arrangements for recognition or validation of the learning outcomes of the participants in learning, teaching or training activities. Will your project make use of European instruments like Europass, ECVET, Youthpass, ECTS etc. or any national instruments/certificates?

... yes, learning activities will be validated ...
--

Form hash code: 9558540287AD997B

EN

Form has not been submitted yet

H. Follow-up

H.1. Impact

What is the expected impact on the participants, participating organisations, target groups and other relevant stakeholders?

As to the participants: We expect that our student's show increased responsibility for their own learning upon entering the work and that our teachers and supervisors at work show increased awareness about how they can empower students to take on a greater responsibility.

As to the participating organisation: We expect increased knowledge about a variety of pedagogical approaches that can be used to increase student's responsibility for the own learning, as well as an increased willingness to experiment with different pedagogical approaches for this purpose.

What is the desired impact of the project at the local, regional, national, European and/or international levels?

We want to influence, students, teachers, workplace supervisors, employers and other relevant actors at the work market to recognise importance of self responsible learning and to learn more how responsibility for the own learning can be increased through the use of new pedagogical approaches. Students, teachers and workplace supervisor will be influenced by direct participation in our project activities. Other actors will be influenced through our dissemination activities.

How will you measure the previously mentioned impacts?

By regular personal conversations and contacts with our stakeholders. We will also develop a set of indicators for measuring student's attitudes and behaviour related to learning that could be used in surveys.

H.2. Dissemination and Use of Projects' Results

You are requested to make plans for the dissemination of your project results. Please provide answers to the questions below.

To whom will you disseminate the project results inside and outside your organisation? Please define in particular your target audience(s) at local/regional/national/EU level and motivate your choice.

Inside our organisation we want to disseminate project results to all teachers, as all of them are preparing students for work.

For example actors we want to influence outside our organisation in Sweden are:

On the local level:

- AKC- arbets och kompetens centrum Botkyrka (Work and competence centre Botkyrka),
- Other higher vocational education programmes at Xenter
- Vocational education programmes at secondary school level at Xenter

On the regional level:

- YHSL, a cooperation body for higher vocational education providers in Stockholm county
- Our network of cooperation partners as Stockholm Academy of Dramatic Arts and the University College of Arts, Crafts and Design in Stockholm, Södertörn University and others

On the national level:

- Our network of nearly 300 companies that provide practical placement for our students
 - Through our personal contacts at Swedish National Agency for Higher Vocational Education
- Our partner organisations have similar networks in their own countries.

Who will be responsible for the dissemination activities within your partnership and which specific expertise do they have in this area? What resources will you make available to allow for the proper implementation of your dissemination plans?

All partners are expected to nominate persons at each organisation who will be in charge of dissemination activities. At each

organisation there are persons or departments responsible for marketing so they can be engaged for help and advice. Xenter has advanced printing facilities and know-how in house and will be able to print flyers, brochures and pictures about project as well as produce film for online streaming or dissemination on other media formats. Almost all organisations in this project have already participated in EU projects and have thus gained experience needed.

What kind of dissemination activities do you intend to carry out and through which channels?

Oral presentations, meetings with stakeholders, workshops, conference, lectures, seminars.
Webbpage, guides, manuals, film, final report.

Erasmus+ has an open access requirement for all materials developed through its projects. If your project is producing intellectual outputs/ tangible deliverables, please describe how you intend to ensure free access for the public to a digital form of this material. If you intend to put any limitation on the use of the open licence, please specify the reasons, extent and nature of this limitation.

Free access for the public will be provided.

How will you ensure that the project's results will remain available and will be used by others?

From the start of the project a webpage will be set up and regularly updated to publicly communicate the progress of the project. It will be dedicated to promote the project to stakeholders that are not directly involved, e.g. other higher vocational providers, governmental organisations, employers, as well as the interested public. At the end a report about project will be written and made available as PDF or as print on demand at the cost of prime production. Material for flipped classroom can be produced at already existing professional film and sound studios at Xenter by engaging student's and teachers in the production. Presentations will be prepared to present the project on various conferences held on national or international level.

If relevant, please provide any other information you consider appropriate to give a full understanding of your dissemination plan and its expected impact (e.g. how you have identified which results are most relevant to disseminate; how you will ensure the involvement of all partners; how you see synergies with other stakeholders, etc.)

Not relevant.

H.3. Sustainability

What are the activities and results that will be maintained after the end of the EU funding, and how will you ensure the resources needed to sustain them?

We plan to maintain the webpage and use it for informing external stakeholders about new activities of the partners. A student exchange programme will be established as a continuation of partnership. Student exchange will not cost a lot, as the students will be accommodated in families in the host country.

Erasmus+

Application Form

Call: 2015

KA2 - Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices
Strategic Partnerships for higher education

Form Version: 2.05

I. Budget

For further information please consult the Programme Guide for the overview of funding rules. Please note that all amounts must be expressed in Euros.

I.1. Project Management and Implementation

PIC of Organisation	Role of Organisation	Name of the Organisation	Grant Requested
941481516	Applicant Organisation	Xenter Botkyrka	18000.00
955818407	Partner Organisation	JADE HOCHSCHULE WILHELMSHAVEN/OLDENBURG/ELSFLETH	9000.00
951107893	Partner Organisation	Stichting Christelijke Hogeschool Windesheim	9000.00
946930588	Partner Organisation	Fachhochschule Worms	9000.00
999897244	Partner Organisation	UNIVERSITATEA TEHNICA CLUJ-NAPOCA	9000.00
948792891	Partner Organisation	BBS 1 WHV - Kooperationsbüro IBJ	9000.00
		Total	63000.00

I.2. Transnational Project Meetings

PIC of Sending Organisation	Total No. of Meetings	Total No. of Participants	Distance Band	Grant per Participant	Grant Requested
941481516: Xenter Botkyrka	4	2	100 - 1999 km	575.00	1150.00
955818407: JADE HOCHSCHULE WILHELMSHAVEN/OLDENBURG/ELSFLETH	4	2	100 - 1999 km	575.00	1150.00
951107893: Stichting Christelijke Hogeschool Windesheim	4	2	100 - 1999 km	575.00	1150.00
946930588: Fachhochschule Worms	4	2	100 - 1999 km	575.00	1150.00
999897244: UNIVERSITATEA TEHNICA CLUJ-NAPOCA	4	2	100 - 1999 km	575.00	1150.00
		Total			6900.00

Form hash code: 9558540287AD997B

Form has not been submitted yet

EN

Erasmus+

Application Form

Call: 2015

KA2 - Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices
Strategic Partnerships for higher education

Form Version: 2.05

PIC of Sending Organisation	Total No. of Meetings	Total No. of Participants	Distance Band	Grant per Participant	Grant Requested
948792891: BBS 1 WHV - Kooperationsbüro IBJ	4	2	100 - 1999 km	575.00	1150.00
Total					6900.00

I.3. Intellectual Outputs

Which concrete participating organisations' staff resources are you planning to use in the production of outputs that have a significant contribution in terms of potential impact and transferability (e.g. new curricula, pedagogical materials, IT Tools, analysis and studies, etc.)?

PIC of Organisation	Output Identification	Category of Staff	Country	No. of Working Days	Grant per Day	Grant Requested
941481516: Xenter Botkyrka		Administrative support staff	Sweden	12	157.00	1884.00
941481516: Xenter Botkyrka	O1	Managers	Sweden	30	294.00	8820.00
941481516: Xenter Botkyrka	O1	Teachers/Trainers/Researchers	Sweden	50	241.00	12050.00
951107893: Stichting Christelijke Hogeschool Windesh	O1	Teachers/Trainers/Researchers	Netherlands	30	241.00	7230.00
946930588: Fachhochschule Worms	O1	Teachers/Trainers/Researchers	Germany	30	214.00	6420.00
999897244: UNIVERSITATEA TEHNICA CLUJ-NAPOCA	O1	Teachers/Trainers/Researchers	Romania	30	74.00	2220.00
948792891: BBS 1 WHV - Kooperationsbüro IBJ	O1	Teachers/Trainers/Researchers	Germany	30	214.00	6420.00
941481516: Xenter Botkyrka	O2	Managers	Sweden	10	294.00	2940.00
941481516: Xenter Botkyrka	O2	Teachers/Trainers/Researchers	Sweden	30	241.00	7230.00
951107893: Stichting Christelijke Hogeschool Windesh	O2	Teachers/Trainers/Researchers	Netherlands	30	241.00	7230.00
Total				802	Total	166034.00

Form hash code: 9558540287AD9978

Form has not been submitted yet

EN

Erasmus+

Application Form

Call: 2015

KA2 - Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices
Strategic Partnerships for higher education

Form Version: 2.05

PIC of Organisation	Output Identification	Category of Staff	Country	No. of Working Days	Grant per Day	Grant Requested
955818407: JADE HOCHSCHULE WILHELMSHAVEN/OL	O2	Teachers/Trainers/Researchers	Germany	30	214.00	6420.00
948792891: BBS 1 WHV - Kooperationsbüro IBJ	O2	Teachers/Trainers/Researchers	Germany	30	214.00	6420.00
951107893: Stichting Christelijke Hogeschool Windesh	O3	Managers	Netherlands	10	294.00	2940.00
951107893: Stichting Christelijke Hogeschool Windesh	O3	Teachers/Trainers/Researchers	Netherlands	30	241.00	7230.00
941481516: Xenter Botkyrka	O3	Teachers/Trainers/Researchers	Sweden	30	241.00	7230.00
955818407: JADE HOCHSCHULE WILHELMSHAVEN/OL	O3	Teachers/Trainers/Researchers	Germany	30	214.00	6420.00
999897244: UNIVERSITATEA TEHNICA CLUJ-NAPOCA	O3	Teachers/Trainers/Researchers	Romania	30	74.00	2220.00
955818407: JADE HOCHSCHULE WILHELMSHAVEN/OL	O4	Managers	Germany	10	280.00	2800.00
955818407: JADE HOCHSCHULE WILHELMSHAVEN/OL	O4	Teachers/Trainers/Researchers	Germany	30	214.00	6420.00
946930588: Fachhochschule Worms	O4	Teachers/Trainers/Researchers	Germany	30	214.00	6420.00
948792891: BBS 1 WHV - Kooperationsbüro IBJ	O4	Teachers/Trainers/Researchers	Germany	30	214.00	6420.00
999897244: UNIVERSITATEA TEHNICA CLUJ-NAPOCA	O4	Teachers/Trainers/Researchers	Romania	30	74.00	2220.00
946930588: Fachhochschule Worms	O5	Managers	Germany	10	280.00	2800.00
946930588: Fachhochschule Worms	O5	Teachers/Trainers/Researchers	Germany	30	214.00	6420.00
941481516: Xenter Botkyrka	O5	Teachers/Trainers/Researchers	Sweden	30	241.00	7230.00
955818407: JADE HOCHSCHULE WILHELMSHAVEN/OL	O5	Teachers/Trainers/Researchers	Germany	30	214.00	6420.00
999897244: UNIVERSITATEA TEHNICA CLUJ-NAPOCA	O6	Managers	Romania	10	88.00	880.00
999897244: UNIVERSITATEA TEHNICA CLUJ-NAPOCA	O6	Teachers/Trainers/Researchers	Romania	30	74.00	2220.00

Form hash code: 9558540287AD997B

Form has not been submitted yet

EN

Erasmus+

Form Version: 2.05

		O6	Teachers/Trainers/Researchers	Sweden	30	241.00	7230.00
941481516: Xenter Botkyrka		O6	Teachers/Trainers/Researchers	Netherlands	30	241.00	7230.00
Total					802	Total	166034.00

I.4. Multiplier Events

PIC of Organisation	Event Identification	Country of Venue	No. of Local Participants	Grant per Local Participant	No. of Foreign Participants	Grant per Foreign Participant	Grant Requested
941481516: Xenter Botkyrka	E1	Sweden	70	100.00	50	200.00	17000.00
Total			70	Total	50	Total	17000.00

I.5. Learning/Teaching/Training Activities

I.5.1. Travel

PIC of Organisation	Activity No.	Activity Type	No. of Participants	Distance Band	Travel Grant per Participant	Grant Requested
946930588: Fachhochschule Worms	C1	Short-term joint staff training events	2	100 - 1999 km	275.00	550.00
951107893: Stichting Christelijke Hogeschool Windesh	C1	Short-term joint staff training events	4	100 - 1999 km	275.00	1100.00
948792891: BBS 1 WHV - Kooperationsbüro IBJ	C1	Short-term joint staff training events	2	100 - 1999 km	275.00	550.00
999897244: UNIVERSITATEA TEHNICA CLUJ-NAPOCA	C1	Short-term joint staff training events	4	100 - 1999 km	275.00	1100.00
Total			72		Total	19800.00

Form hash code: 9558540287AD997B

Form has not been submitted yet

EN

Erasmus+

Application Form

Call: 2015

KA2 - Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices
Strategic Partnerships for higher education

Form Version: 2.05

PIC of Organisation	Activity No.	Activity Type	No. of Participants	Distance Band	Travel Grant per Participant	Grant Requested
946930588: Fachhochschule Worms	C2	Short-term joint staff training events	2	100 - 1999 km	275.00	550.00
951107893: Stichting Christelijke Hogeschool Windesh	C2	Short-term joint staff training events	4	100 - 1999 km	275.00	1100.00
955818407: JADE HOCHSCHULE WILHELMSHAVEN/OL	C2	Short-term joint staff training events	3	100 - 1999 km	275.00	825.00
948792891: BBS 1 WHV - Kooperationsbüro IBJ	C2	Short-term joint staff training events	2	100 - 1999 km	275.00	550.00
941481516: Xenter Botkyrka	C3	Short-term joint staff training events	4	100 - 1999 km	275.00	1100.00
955818407: JADE HOCHSCHULE WILHELMSHAVEN/OL	C3	Short-term joint staff training events	3	100 - 1999 km	275.00	825.00
999897244: UNIVERSITATEA TEHNICA CLUJ-NAPOCA	C3	Short-term joint staff training events	4	100 - 1999 km	275.00	1100.00
946930588: Fachhochschule Worms	C4	Short-term joint staff training events	2	100 - 1999 km	275.00	550.00
999897244: UNIVERSITATEA TEHNICA CLUJ-NAPOCA	C4	Short-term joint staff training events	4	100 - 1999 km	275.00	1100.00
941481516: Xenter Botkyrka	C5	Short-term joint staff training events	4	100 - 1999 km	275.00	1100.00
955818407: JADE HOCHSCHULE WILHELMSHAVEN/OL	C5	Short-term joint staff training events	3	100 - 1999 km	275.00	825.00
941481516: Xenter Botkyrka	C6	Short-term joint staff training events	4	100 - 1999 km	275.00	1100.00
951107893: Stichting Christelijke Hogeschool Windesh	C6	Short-term joint staff training events	4	100 - 1999 km	275.00	1100.00
941481516: Xenter Botkyrka	C1	Short-term joint staff training events	3	100 - 1999 km	275.00	825.00
941481516: Xenter Botkyrka	C2	Short-term joint staff training events	3	100 - 1999 km	275.00	825.00
951107893: Stichting Christelijke Hogeschool Windesh	C3	Short-term joint staff training events	3	100 - 1999 km	275.00	825.00
955818407: JADE HOCHSCHULE WILHELMSHAVEN/OL	C4	Short-term joint staff training events	3	100 - 1999 km	275.00	825.00
946930588: Fachhochschule Worms	C5	Short-term joint staff training events	2	100 - 1999 km	275.00	550.00

Form hash code: 9558540287AD997B

Form has not been submitted yet

EN

Erasmus+

Form Version: 2.05

999897244: UNIVERSITATEA TEHNICA CLUJ-NAPOCA	C6	Short-term joint staff training events	3	100 - 1999 km	275.00	825.00
Total			72	Total		19800.00

1.5.2. Individual Support

Long-term Learning/Teaching/Training Activities

PIC of Organisation	Activity No.	Activity Type	Duration (months)	Country of Destination	No. of Participants (without accompanying persons)	Grant per Participant	No. of Accompanying Persons	Grant per Accompanying Persons	Grant Requested
Total						Total	Total	Total	

Short-term Learning/Teaching/Training Activities

PIC of Organisation	Activity No.	Activity Type	Duration (days)	No. of Participants (without accompanying persons)	Grant per Participant	No. of Accompanying Persons	Grant per Accompanying Persons	Grant Requested
941481516: Xenter Botkyrka	C3	Short-term joint staff training events	3	4	300.00	0	300.00	1200.00
941481516: Xenter Botkyrka	C5	Short-term joint staff training events	3	4	300.00	0	300.00	1200.00
941481516: Xenter Botkyrka	C6	Short-term joint staff training events	3	4	300.00	0	300.00	1200.00
Total				72	Total	0	Total	21600.00

Form hash code: 9558540287AD997B

Form has not been submitted yet

EN

Erasmus+

Form Version: 2.05

PIC of Organisation	Activity No.	Activity Type	Duration (days)	No. of Participants (without accompanying persons)	Grant per Participant	No. of Accompanying Persons	Grant per Accompanying Persons	Grant Requested
941481516: Xenter Botkyrka	C1	Short-term joint staff training events	3	3	300.00	0	300.00	900.00
941481516: Xenter Botkyrka	C2	Short-term joint staff training events	3	3	300.00	0	300.00	900.00
955818407: JADE HOCHSCHULE W	C2	Short-term joint staff training events	3	3	300.00	0	300.00	900.00
955818407: JADE HOCHSCHULE W	C3	Short-term joint staff training events	3	3	300.00	0	300.00	900.00
955818407: JADE HOCHSCHULE W	C5	Short-term joint staff training events	3	3	300.00	0	300.00	900.00
955818407: JADE HOCHSCHULE W	C4	Short-term joint staff training events	3	3	300.00	0	300.00	900.00
951107893: Stichting Christelijke	C1	Short-term joint staff training events	3	4	300.00	0	300.00	1200.00
951107893: Stichting Christelijke	C2	Short-term joint staff training events	3	4	300.00	0	300.00	1200.00
951107893: Stichting Christelijke	C6	Short-term joint staff training events	3	4	300.00	0	300.00	1200.00
951107893: Stichting Christelijke	C3	Short-term joint staff training events	3	3	300.00	0	300.00	900.00
946930588: Fachhochschule Worr	C1	Short-term joint staff training events	3	2	300.00	0	300.00	600.00
946930588: Fachhochschule Worr	C2	Short-term joint staff training events	3	2	300.00	0	300.00	600.00
946930588: Fachhochschule Worr	C4	Short-term joint staff training events	3	2	300.00	0	300.00	600.00

Form hash code: 9558540287AD9978

Form has not been submitted yet

EN

Erasmus+

Form Version: 2.05

946930588: Fachhochschule Worr	C5	Short-term joint staff training events	3	2	300.00	0	300.00	600.00
999897244: UNIVERSITATEA TEHN	C1	Short-term joint staff training events	3	4	300.00	0	300.00	1200.00
999897244: UNIVERSITATEA TEHN	C3	Short-term joint staff training events	3	4	300.00	0	300.00	1200.00
999897244: UNIVERSITATEA TEHN	C4	Short-term joint staff training events	3	4	300.00	0	300.00	1200.00
999897244: UNIVERSITATEA TEHN	C6	Short-term joint staff training events	3	3	300.00	0	300.00	900.00
948792891: BBS 1 WHV - Kooperat	C1	Short-term joint staff training events	3	2	300.00	0	300.00	600.00
948792891: BBS 1 WHV - Kooperat	C2	Short-term joint staff training events	3	2	300.00	0	300.00	600.00
Total			69	72	Total	0	Total	21600.00

I.5.3. Linguistic Support

PIC of Organisation	Activity No.	Activity Type	No. of Participants (without accompanying persons)	Grant per Participant	Grant Requested
Total			Total	Total	

I.6. Special Needs

Total	
--------------	--

Form hash code: 9558540287AD997B

Form has not been submitted yet

EN

PIC of Organisation	No. of Participants With Special Needs	Description	Grant Requested
		Total	

I.7. Exceptional Costs

PIC of Organisation	Description of Cost Item	Grant Requested (75% of Total)
		Total

Please provide any further comments you may have concerning the above entered budget.

J. Project Summary

Please provide a short summary of your project. Please recall that this section [or part of it] may be used by the European Commission, Executive Agency or National Agencies in their publications. It will also feed the Erasmus+ dissemination platform.

Be concise and clear and mention at least the following elements: context/background of project; objectives of your project; number and profile of participants; description of activities; methodology to be used in carrying out the project; a short description of the results and impact envisaged and finally the potential longer term benefits.

In view of further publication on the Erasmus+ dissemination platform, please also be aware that a comprehensive public summary of project results will be requested at report stage(s). Final payment provisions in the contract will be linked to the availability of such summary.

The problem we want to address is: How can we teach our students to take on a greater responsibility for their own learning, both in higher vocational education and at work? A responsible attitude towards learning is important during the education, but it becomes particularly important when students have finished their education and are facing the challenge of self-directed professional development. Relating to a scale representing professional development from novice to expert (novice – advanced beginner – competent – proficient – expert), and according to our experience, students use to leave higher vocational education as advanced beginners, some of them even as competent practitioners. Once at a workplace they have to acquire additional knowledge independently to reach the level of proficiency and, in the long run, the level of expertise. The ability to take own responsibility for the acquisition of knowledge at work is thus decisive for the success in further professional development.

The objectives of the project are:

- (a) Increased responsibility for the own learning among students during higher education and upon entering professional practice
- (b) Developing a toolbox of several pedagogical approaches in order to help students to become more responsible for their own learning: flipped classroom, co-creative learning, project work, practical placement, counselling/coaching and entrepreneurial approach to learning.

Our project is particularly relevant for two of the eight key competencies for life long learning highlighted in the EU:s policy documents: learning to learn and sense of initiative and entrepreneurship.

We want to influence, students, teachers, workplace supervisors, employers and other relevant actors at the work market to recognise importance of self responsible learning and to learn more how responsibility for the own learning can be increased through the use of new pedagogical approaches. In the longer perspective, after the project funds have ended, we expect to contribute to a better employability of the young adults entering the European labour market.

The pedagogical toolbox will be available to target groups in forms of practice and different forms of documentation. Media in which approaches will be documented will be: film, pictures (Xenter has resources for film and picture documentation), text, internet, oral presentations at workshops and conferences.

Partners that will participate in the project will be:

Xenter Botkyrka, Higher vocational education provider from Sweden

Jade UAS, Wilhelmshaven, Germany

Windesheim UAS, Netherlands

Worms UAS, Germany

Our project is innovative in that it explicitly connects education for greater responsibility for the own learning at higher educational institutions with the development of responsibility for the own learning at work, thus taking into account differences between these two educational settings.

Erasmus+

Application Form

Call: 2015

KA2 - Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices
Strategic Partnerships for higher education

Form Version: 2.05

J.1. Summary of participating organisations

PIC of Organisation	Name of the Organisation	Country of the Organisation
941481516	Xenter Botkyrka	Sweden
955818407	JADE HOCHSCHULE WILHELMSHAVEN/OLDENBURG/ELSFLETH	Germany
951107893	Stichting Christelijke Hogeschool Windesheim	Netherlands
946930588	Fachhochschule Worms	Germany
999897244	UNIVERSITATEA TEHNICA CLUJ-NAPOCA	Romania
948792891	BBS 1 WHV - Kooperationsbüro IBJ	Germany
Total number of participating organisations		6

Form hash code: 9558540287AD997B

EN

Form has not been submitted yet

Erasmus+

Application Form

Call: 2015

KA2 - Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices
Strategic Partnerships for higher education

Form Version: 2.05

J.2. Budget Summary

PIC of Organisation	Project Management and Implementation	Transnational Project Meetings	Intellectual Outputs	Multiplier Events	Learning/Teaching/Training Activities			Special Needs	Exceptional Costs	Total
					Travel	Individual Support	Linguistic Support			
941481516	18000.00	1150.00	54614.00	17000.00	4950.00	5400.00			101114.00	
955818407	9000.00	1150.00	28480.00		3300.00	3600.00			45530.00	
951107893	9000.00	1150.00	31860.00		4125.00	4500.00			50635.00	
946930588	9000.00	1150.00	22060.00		2200.00	2400.00			36810.00	
999897244	9000.00	1150.00	9760.00		4125.00	4500.00			28535.00	
948792891	9000.00	1150.00	19260.00		1100.00	1200.00			31710.00	
Total	63000.00	6900.00	166034.00	17000.00	19800.00	21600.00			294334.00	

J.2.1. Project Total Grant

Grant Calculated	294334.00
------------------	-----------

Form hash code: 9558540287AD997B

Form has not been submitted yet

EN

K. Checklist

Before submitting online your application form to the National Agency, please make sure that it fulfils the eligibility criteria listed in the Programme Guide and check that:

- you have used the official Key Action 2 application form.
- all relevant fields in the application form have been completed.
- you have chosen the correct National Agency of the country in which your organisation is established.
- the application form has been completed using one of the official languages of the Erasmus+ Programme Countries.
- you have annexed all the relevant documents:
 - the Declaration of Honour signed by the legal representative mentioned in the application.
 - the mandates of each partner to the applicant signed by both parties (recommended).
 - the timeline for the project activities and outputs using the template provided.
- all participating organisations have uploaded the documents to give proof of their legal status in the participants' portal (for more details, see the section "Selection Criteria" in Part C of the Programme Guide).
- for grants exceeding 60 000 EUR, you have uploaded the documents to give proof of your financial capacity in the participants' portal (for more details, see the section "Selection Criteria" in Part C of the Programme Guide). Not applicable in the case of public bodies or international organisations.
- you are complying with the deadline published in the Programme Guide.
- you have saved or printed the copy of the completed form for yourself.

L. Data Protection Notice

PROTECTION OF PERSONAL DATA

The application form will be processed by computer. All personal data (such as names, addresses, CVs, etc.) will be processed in pursuant to Regulation (EC) No 45/2001 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data by the Community institutions and bodies and on the free movement of such data. Any personal data requested will only be used for the intended purpose, i.e.:

- In the case of grant application forms: the evaluation of your application in accordance with the specifications of the call for proposals,
- In the case of application for accreditation forms: the evaluation of your application in accordance with the specifications of the call for proposals,
- In the case of report forms: statistical and financial (if applicable) follow-up of the projects.

For the exact description of the collected personal data, the purpose of the collection and the description of the processing, please refer to the Specific Privacy Statement accompanying this form.

You are entitled to obtain access to your personal data on request and to rectify any such data that is inaccurate or incomplete. If you have any queries concerning the processing of your personal data, you may address them to your National Agency. You have the right of recourse at any time to your national supervising body for data protection or the European Data Protection Supervisor for matters relating to the processing of your personal data.

You are informed that for the purposes of safeguarding the financial interest of the Communities, your personal data may be transferred to internal audit services, to the European Court of Auditors, to the Financial Irregularities Panel and/or to the European Anti-Fraud Office (OLAF).

<http://www.edps.europa.eu/>

M. Declaration of Honour

To be signed by the person legally authorised to enter into legally binding commitments on behalf of the applicant organisation.

I, the undersigned, certify that the information contained in this application form is correct to the best of my knowledge. I put forward a request of an Erasmus+ grant as set out in section BUDGET of this application form.

Declare that:

- All information contained in this application, is correct to the best of my knowledge.
- In the case of projects in the field of youth, the participants involved in the activities fall in the age limits defined by the Programme.
- The organisation I represent has the adequate legal capacity to participate in the call for proposals.

EITHER

The organisation I represent has financial and operational capacity to complete the proposed action or work programme

OR

The organisation I represent is considered to be a "public body" in the terms defined within the Call and can provide proof, if requested of this status, namely:

It provides learning opportunities and

- Either (a) at least 50% of its annual revenues over the last two years have been received from public sources;
- Or (b) it is controlled by public bodies or their representatives

I am authorised by my organisation to sign Community grant agreements on its behalf.

Certify that (in case the grant requested exceeds 60 000€):

The organisation I represent:

- is not bankrupt, being wound up, or having its affairs administered by the courts, has not entered into an arrangement with creditors, has not suspended business activities, is not the subject of proceedings concerning those matters, nor is it in any analogous situation arising from a similar procedure provided for in national legislation or regulations;
- has not been convicted of an offence concerning its professional conduct by a judgment which has the force of 'res judicata';
- has not been guilty of grave professional misconduct proven by any means which the National Agency can justify;
- has fulfilled its obligations relating to the payment of social security contributions or the payment of taxes in accordance with the legal provisions of the country in which it is established or those of the country where the grant agreement is to be performed;
- has not been the subject of a judgment which has the force of 'res judicata' for fraud, corruption, involvement in a criminal organisation or any other illegal activity detrimental to the Communities' financial interests;
- it is not currently subject to an administrative penalty referred to in Article 109(1) of the Financial regulations (Council Regulation 966/2012).

Acknowledge that:

The organisation I represent will not be awarded a grant if it finds itself, at the time of the grant award procedure, in contradiction with any of the statements certified above, or in the following situations:

- subject to a conflict of interest (for family, personal or political reason or through national, economic or any other interest shared with an organisation or an individual directly or indirectly involved in the grant award procedure);
- guilty of misrepresentation in supplying the information required by the National Agency as a condition of participation in the grant award procedure or has failed to supply this information.

In the event of this application being approved, the National Agency has the right to publish the name and address of this organisation, the subject of the grant and the amount awarded and the rate of funding.

Commit:

- my organisation and the other partner organisations herein, to take part upon request in dissemination and exploitation activities conducted by National Agencies, the Executive Agency and/or the European Commission, where the participation of individual participants may also be required.

I acknowledge that administrative and financial penalties may be imposed on the organisation I represent if it is guilty of misrepresentation or is found to have seriously failed to meet its contractual obligations under a previous contract or grant award procedure.

Place:	Date (dd-mm-yyyy):
Name of the applicant organisation:	
Name of legal representative:	
Signature:	
National ID number of the signing person (if requested by the National Agency):	
Stamp of the applicant organisation (if applicable):	

O. Submission

Before submitting the form electronically, please validate it. Please note that only the final version of your form should be submitted electronically.

O.1. Data Validation

Validation of compulsory fields and rules

O.2. Standard Submission Procedure

Online submission (requires internet connection)

O.3. Alternative Submission Procedure

If you cannot submit your form online you can still do it by sending an email to your National Agency within the 2 hours following the official deadline. The email must contain the complete electronic form and any file attachments you wish to send. You must also attach a snapshot of section "Submission Summary" indicating that this electronic form could not be submitted online. Your National Agency will analyse your situation and provide you with further instructions.

O.4. Submission Summary

This form has not been submitted yet.

O.5. Form Printing

Print the entire form

Questions from the Erasmus + application form: Strategic Partnerships in the field of Education, Training and Youth

Contents

Questions from the Erasmus + application form: Strategic Partnerships in the field of Education, Training and Youth	1
A. General information.....	4
B. Context.....	4
B.1. Project Identification (Title etc.)	4
C Priorities	4
D Participating organisation	4
D.1. Applicant Organization	4
D.1.2. Background and Experience.....	4
D.1.3. Legal Representative	7
D.1.4 Contact Person.....	7
D.2. Partner organisations	7
Jade.....	7
Windesheim	8
Worms Fachhochschule	9
BBS Wilhelmshaven.....	11
FAU- TU Cluj Napoca	11
E. Description of the project.....	12
E.a. Rationale	12
E.b. Innovativeness and complementarity	14
E.c. Partnership choice and establishment	16
E.d. Cooperation and communication between partners	19
E.e. Expected results	19
E.1. Participants.....	20
E.1.2 Persons benefiting description.....	21
XENTER.....	21
Jade.....	22
Windesheim	22
Worms.....	22

FAU-TUCN	22
BBS Wilhelmshaven	22
F. Preparation	22
F.1. Project Management	23
G. Implementation.....	25
G.1. Intellectual outputs.....	28
Flipped Learning.....	28
Entrepreneurial approach.....	29
Co-creative learning.....	29
Project work	30
Counselling/coaching	30
Formative assessment.....	31
G.2. Multiplier events.....	31
G.1. Learning/Teaching/Training Activities	31
H. Follow up.....	33
H.1. Impact.....	33
H. 2. Dissemination and Use of Project's Results	35
H. 3. Sustainability	38
I. Budget.....	38
I.1. Project Management and Implementation	38
I.2. Transnational Project meetings	38
I.3 Intellectual Outputs	39
I.4. Multiplier events.....	39
I.5. Learning/Teaching/Training Activities.....	39
I.5.1. Travel	39
I.5.2. Individual support.....	39
I.5.3. Linguistic support.....	39
I.6. Special Needs	39
1.7. Exceptional Costs.....	39
J. Project Summary	39
K. Checklist.....	40
M. Declatation of Honor.....	40
N. Annexes	40
References.....	40
IMPORTANT.....	41
F.2.1. Intellectual Outputs 2014's application	41
F.2.1.2 Preparation.....	43

F.2.1.3 Implementation	43
F.2.1.4 Follow up.....	43
F.2.1.5 Dissemination	44
F.2.1.6 Closure.....	44
F.2.2 Multiplier events 2014.....	44
I. Project summary 2014.....	44

A. General information

B. Context

Key Action: Cooperation for innovation and the exchange of good practices

Action: Strategic Partnership

Field: ... Higher education

B.1. Project Identification (Title etc.)

"Increasing students' responsibility for their own learning through the use of new pedagogical approaches"

C Priorities

- Select most relevant priority from drop-down menu

C.1. Comment on your choice of priority (5000 ch)

D Participating organisation

D.1. Applicant Organization

<PIC, name etc.>

D.1.2. Background and Experience

D.1.2.1 Please briefly present your organisation (e.g. its type, size, scope of work, areas of specific expertise, specific social context and, if relevant, the quality system used). (max 5000 characters *including blanks* - corresponds to ca 2 pages description for all participating organisations; the same is valid for most of the questions listed below)

Xenter is a higher vocational education provider in Botkyrka, ca 30 km southwest from central Stockholm, owned by Botkyrka municipality. It was founded 1992 by fusion of Graphical Centrum and Botkyrka Media Centrum (founded 1986). It provides vocational education and training mainly in the areas of media, economy and graphics. Xenter is working in a close cooperation with industry using professional equipment and employing teachers with extensive professional

experience and well established contacts with nearly 300 companies that provide for practical placement of our students. Owing to this 80% of our students have a job shortly after examination from Xenter. There are approximately 250 students in higher vocational education and 250 in upper secondary school. Xenter has advanced production facilities for film, TV, animation, sound, photo, graphics and printing. There are also lecture halls, conference rooms, a café / restaurant and several chartered companies – active mainly in the media business. Xenter cooperates closely with Stockholm Academy of Dramatic Arts , University College of Arts, Crafts and Design, Södertörn University and with many other higher educational providers in Sweden. Representatives from Xenter are members of the Board of Stockholm's higher vocational education providers and have frequent contacts with The Swedish National Agency for Higher Vocational Education. All this brings about good possibilities for dissemination of results from this project on local, regional and national levels.

As the applicant for this project Xenter functions as the project leader. It manages the organisation and finances of the project. It will coordinate different work groups that project partners have established at the meeting in Wilhelmsaven 22-23 April 2014 and it will facilitate communication among partners. Xenter will coordinate and be actively involved in exploitation and dissemination of intermediate and final results. Xenter will organise a steering committee which will be responsible for transparent organisation procedures, sharing of workloads, information transfer and conflict management.

D.1.2.2. What are the activities and experience of your organisation in the areas relevant for this project? What are the skills and/or expertise of key persons involved in this project? (max 5000 characters)

Adrian Ratkic, PhD, Project Manager at Xenter. Adrian has been working thirteen years with research and education in the area of skills and experience based knowledge at Royal Institute of Technology (KTH) and Linnaeus university. He is specialist on the methodology for learning from experience through reflection and dialogue and has worked with self-evaluation in educational projects financed by Swedish research foundations.

Lottie Carnö. Teacher, Head of media section and deputy operations director at Xenter. Works together with Olle Eriksson (see below). Educated social worker and documentary filmmaker at Stockholm Academy of Dramatic Arts. Founder of the

Live Broadcast Specialist educational programme at Xenter and with a long experience of entrepreneurial approach to learning.

Olle Eriksson, media, film and TV teacher at Xenter. Responsible for X-job, a production enterprise and practical placement system designed for developing of entrepreneurial mindset of newly examined students through the sharp projects for local industry and authorities.

Hannes Rydell, teacher and education developer at Xenter. BA in interdisciplinary studies and graphic design at the University College of Arts, Crafts and Design in Stockholm. Former creative director at Grand Idéas design studio. Experience of lecturing at the Department of Information Design at Mälardalen University, Beckmans College of Design and Center of Graphics Education in Uppsala.

Lennart Pålsson, Senior Advisor, Former Senior International Officer at KTH (Royal Institute of Technology), Stockholm, Sweden. Lennart has before participated in projects financed by European Union. He contributes with his experience of quality monitoring and evaluation of results in those projects.

Ann Fagerell, educationalist at Xenter. Ann has been working for many years with development of methodology for assessment of professional skills in cooperation with The Swedish National Agency for Education and the Stockholm University.

D.1.2.3. Have you participated in a European Union granted project in the 3 years preceding this application? <select fr dropdown menu>

D.1.3. Legal Representative

Name, contact info, etc. For all participating organisations ... <see Application Form for details>

D.1.4 Contact Person

<Title, gender, name ... see Appl Form for details>

D.2. Partner organisations

<Data: same as for Applicant Organisation, see Appl Form ...>

See separate files in the Partners catalogues for descriptions

Jade

D.2.2.1 Please briefly present your organisation (e.g. its type, size, scope of work, areas of specific expertise, specific social context and, if relevant, the quality system used). (max 5000 characters - corresponds to ca 2 pages description for all participating organisations; the same is valid for most of the questions listed below)

The University of Applied Sciences in Wilhelmshaven was founded in 1972. Due to reorganisation the "new" Jade was set up. It is integrated in the region and draws on approx. 100 international contacts that have grown over many years. The University currently provides initial training for approx. 6 800 students spread over 6 faculties and 3 locations and offers a wide choice of educational programmes and over 38 courses in numerous fundamental academic fields. Jade has a career center which offers a variety of programmes for students not only to improve their study skills but also their employability for the time after the studies.

Jade is already well engaged in Bologna Process. All degrees delivered correspond to BA and MA cycle system and education offered is practically oriented.

Jade has not only been a participant but also a project manager in various EU and international level projects. It holds comprehensive skills in establishing E-learning platforms and practical skills on organising conferences and meetings.

D.2.2.2. What are the activities and experience of your organisation in the areas relevant for this project? What are the skills and/or expertise of key persons involved

in this project? (max 5000 characters)

Andrea Menn: Head of the International Office at Jade UAS. Project manager for numerous EU projects like Erasmus, Leonardo and Lingua. Has work experience in international projects and comprehensive management know-how in this field. Is teacher on intercultural communication and gives lectures at international HEIs. Is experienced in project management and procedures of bi-lateral agreements. Fluent in English, Spanish, French and German.

Marlen Jähnert, working at the Course Guidance Centre and Career Service of Jade University of applied sciences. Work experience in intercultural communication, project management and consulting, coaching and teaching. Fluent in German, Polish and English.

Sabine Helmke. Holds BA in Engineering Management of Jade. Is an Administrator for E-learning and experienced in Website-/Content management, E-learning project and central university data base and information system.

D.2.2.3. Have you participated in a European Union granted project in the 3 years preceding this application? <select fr dropdown menu>

Windesheim

D.2.2.1 Please briefly present your organisation (e.g. its type, size, scope of work, areas of specific expertise, specific social context and, if relevant, the quality system used). (max 5000 characters - corresponds to ca 2 pages description for all participating organisations; the same is valid for most of the questions listed below)

Windesheim University of Applied Sciences is one of the biggest players in higher education in the Netherlands. Contrary to research universities, Windesheim focuses on bachelor education with as an essential ingredient, projects and work placements in close cooperation with companies, both SMEs and multinationals. Approximately one third of the curriculum is performed at a company.

Windesheim has a lot of experience with exchanging students and international projects, but wants to extend the international cooperation to new teaching methods with which we have recently gained some valuable experience.

Windesheim will be a leading institution in the application of co-creative learning.

D.2.2.2. What are the activities and experience of your organisation in the areas relevant for this project? What are the skills and/or expertise of key persons involved in this project? (max 5000 characters)

Paul Touw: International Coordinator for Engineering and ICT at Windesheim UAS. Has worked in an international setting for the last 13 years and has built up the network with 50 partner universities. Is experienced in setting up bilateral agreements and double degrees. Is teacher on statistics and six sigma and has during the last year experimented with different teaching methods such as blended learning and teaching by storytelling. Is chairman of the statistics section at the Faculty of Finance, Accountancy & Controlling at Nyenrode Business University and is the author of three books in the area of mathematics and statistics. Fluent in English and Dutch, good in German, basic level of Spanish.

Lukas Jan Schoonbeek: Lecturer Logistics and ICT at Windesheim UAS. Has worked in international companies and has experience with project planning. Has degree in Industrial Engineering and Management. Good in English and fluent in Dutch.

Yolande Tervelde-Machielsen: Lecturer Human Resource Management and Communication at Windesheim UAS. Has worked in the printing industry as Personnel Manager and has much experience with competencies, change management and new teaching methods like blogs in teaching and the use of audio visual material. Good in English and fluent in Dutch.

Yolande Tervelde-Machielsen: Lecturer Human Resource Management and Communication at Windesheim UAS. Has worked in the printing industry as Personnel Manager and has much experience with competencies, change management and new teaching methods like blogs in teaching and the use of audio visual material. Good in English and fluent in Dutch.

D.2.2.3. Have you participated in a European Union granted project in the 3 years preceding this application? <select fr dropdown menu>

Worms Fachhochschule

D.2.2.1 Please briefly present your organisation (e.g. its type, size, scope of work, areas of specific expertise, specific social context and, if relevant, the quality system

used). (max 5000 characters - corresponds to ca 2 pages description for all participating organisations; the same is valid for most of the questions listed below)

Worms University of Applied Sciences was founded in 1977/78. At FH Worms, there are currently about 3 200 students from 52 countries enrolled in 3 faculties. At this time there are 15 different courses (BA, BSc, MA, MSc, MBA) offered. International students make up about 20% of the student body. All academic degree courses in business administration and management presently run under restricted admission (internal numerus clausus). On a regular basis, the number of applications for enrolment exceeds the number available by a factor of 7 to 10. The teaching body consists of 70 full-time professors and lecturers as well as about 100 part-time lecturers.

D.2.2.2. What are the activities and experience of your organisation in the areas relevant for this project? What are the skills and/or expertise of key persons involved in this project? (max 5000 characters)

Knut Scherhag: Vice-Dean at the FH Worms, Leader of the BA-Course in Tourism and Travel Management at the Department for Tourism Studies and holds the Chair of Destination Management at the faculty. Holds experience in the accreditation of degree programs. He is responsible for international cooperations. Has experience in developing joint curricula with European countries and China. Has various publications in destination management and sustainable tourism. Holds knowledge in didactic teaching methods. As Vice Dean he is responsible for "Studium und Lehre" (all aspects concerning studying and teaching) and all international affairs.

Dorit Okotto: Has Diploma in Business Management of FH Worms. At present she holds the position of project manager for the university research project on learning strategies and different approaches of implementing coaching and counseling settings regarding self-responsible learning within the three faculties of the university. Furthermore she coordinates seminars on university didactics and is experienced in the administration and use of E-Learning. She was previously involved in projects in China, Brazil and USA and has experience in teaching social skills, German as a foreign language for tourism and intercultural communication. Her research interests focus on human development, intercultural management, counseling and coaching in education.

D.2.2.3. Have you participated in a European Union granted project in the 3 years preceding this application?

<Please indicate: EU Programme - Year - Project Identification or Contract Number - Applicant/Beneficiary Name>

BBS Wilhelmshaven

D.2.2.1 Please briefly present your organisation (e.g. its type, size, scope of work, areas of specific expertise, specific social context and, if relevant, the quality system used). (max 5000 characters - corresponds to ca 2 pages description for all participating organisations; the same is valid for most of the questions listed below)

D.2.2.2. What are the activities and experience of your organisation in the areas relevant for this project? What are the skills and/or expertise of key persons involved in this project? (max 5000 characters)

D.2.2.3. Have you participated in a European Union granted project in the 3 years preceding this application? <select fr dropdown menu>

<Please indicate: EU Programme - Year - Project Identification or Contract Number - Applicant/Beneficiary Name>

FAU- TU Cluj Napoca

D.2.2.1 Please briefly present your organisation (e.g. its type, size, scope of work, areas of specific expertise, specific social context and, if relevant, the quality system used). (max 5000 characters - corresponds to ca 2 pages description for all participating organisations; the same is valid for most of the questions listed below)

D.2.2.2. What are the activities and experience of your organisation in the areas relevant for this project? What are the skills and/or expertise of key persons involved in this project? (max 5000 characters)

D.2.2.3. Have you participated in a European Union granted project in the 3 years preceding this application? <select fr dropdown menu>

E. Description of the project

E.a. Rationale

E.a. What is the rationale of this project, in terms of objectives pursued and needs and target groups to be addressed? Why should this project be carried out transnationally? (max 5000 char.)

= Why is this project needed and which needs have you identified? Describe the background of the project and needs of employers. How do you know that it is so You can illustrate with facts, statistics, links to information that supports your claims, etc.

The problem we want to address is the quality of learning of our students in the transition between high school education and work. From high school perspective it is difficult to control teaching competence at companies. Bigger companies are already concerned with the quality of learning. They use to arrange internal trainee programs, learning labs, certified placements and like. But smaller companies do not have resources for this. This means that teaching and coaching competence at companies can vary a lot. If we can support our student's responsibility for their own learning we will decrease their dependence on the pedagogical competence of their supervisors at work.

How can we teach our students to take on a greater responsibility for their own learning, both in higher vocational education and at work? A responsible attitude towards learning is important becomes particularly important when students have finished their education and are facing the challenge of self-directed professional development. Relating to a scale representing professional development from novice to expert (novice – advanced beginner – competent – proficient – expert), and according to our experience, students use to leave higher vocational education as advanced beginners, some of them even as competent practitioners (Dreyfus, 1986; Göranzon et al., 2006). Once at a workplace they have to acquire additional knowledge to reach the level of proficiency and, in the long run, the level of expertise. The ability to take own responsibility for the acquisition of knowledge at work is thus decisive for the success in further professional development.

The objectives of the project are:

- (a) Increased responsibility for the own learning among students during higher education and upon entering professional practice
- (b) Developing a toolbox of several pedagogical approaches in order to help students to become more responsible for their own learning: flipped learning, co-creative learning, project work, counselling/coaching, entrepreneurial approach to learning and formative assessment.

How do we know that there is a need for greater responsibility for the own learning among students entering professional practice? To begin with we know this from our wide network of contacts with industry representatives who employ our students and are involved in the steering boards of our educational programmes. A couple of representative citations:

"Fast technical development and internationalisation of live broadcasting industry influence production and professional roles. Because of this it is essential for students coming from higher education to develop a greater responsibility for their own learning, both during practical placement and when they enter the industry. They won't manage their work with having only technical knowledge. Without right attitude to work they won't be getting any assignments." (Mikael Ljuhs, picture producer, 1stLight)

"Without an entrepreneurial attitude with a personal leadership and a good orientation about business environment you can't manage to work in the industry today. I think that it is a very important element that must be included early in their education and be practised continuously in order for students to be ready for real challenges that will meet them in work." (Hans Engholm, CEO, ITV Studios Nordic)

On a European level there is a Recommendation 2006/962/EC of the European Parliament and of the Council on eight key competences for lifelong learning [Official Journal L 394 of 30.12.2006] which states: "Key competences for lifelong learning are a combination of knowledge, skills and attitudes appropriate to the context. They are particularly necessary for personal fulfilment and development, social inclusion, active citizenship and employment." The sense of responsibility for one's own learning is essential for acquiring of all of those eight competencies. However, we think that our project is particularly relevant for two of them: learning

to learn and sense of initiative and entrepreneurship.

“Beware. Your degree is not a proxy for your ability to do any job. The world only cares about — and pays off on — what you can do with what you know (and it doesn’t care how you learned it). And in an age when innovation is increasingly a group endeavor, it also cares about a lot of soft skills — leadership, humility, collaboration, adaptability and loving to learn and re-learn. This will be true no matter where you go to work.” (Laszlo Bock senior vice president of people operations, Google, New York Times, Feb 2014, cited from Valerie Hannons presentation Transforming Learning - Transforming Schools, <http://www.slideshare.net>)

We think that this project should be carried out transnationally ... not only global competition but ... collaboration and understanding of the way we learn ...

E.b. Innovativeness and complementarity

E.b. In what way is the project innovative and/or complementary to other projects already carried out? (max 5000 char)

Our pedagogical approaches are not new. They are well known and well supported by research and in practice (Biggs and Tang, 2011; Gravestock & Mason, 2004). We see the innovativeness of the project in following:

1. Proposed pedagogical approaches will be used (a) for developing of students' responsibility rather than focusing on the teaching of subject areas and (b) not separately but in combinations with each other.
2. Our project will be implemented accross different educational levels and sectors (secondary vocational education - BBS, higher vocational education - Xenter, universities of applied sciences - Jade, Windesheim, Worms and university education - FAU-TUCN).
3. All approaches are not equally known or used in all countries: flipped learning is not new for the Swedish participant but it is new for the German participants, etc.
4. The project is innovative from the systemic perspective of each partner; partners in the project belong to different high school systems, different educational levels, different subject areas, etc. and in comparing those differences there will always be something new for all participants

A literature survey done on Google Scholar (<http://scholar.google.se/>) and in publication databases of several Swedish educational authorities in February 2015 shows that question of responsibility for one's own learning in the classroom or in general is widely recognized, but that there are almost no publications that explicitly address the question of responsibility for one's own learning at work connected to the question of how high education can prepare students for it.

The goal of taking more responsibility for the own learning is well recognised in European policy documents. In Gordon et al., (2009) responsibility is mentioned as an important cross-curricular key competence for the individual, for life, work and citizenship: e.g. "taking responsibility for one's learning process." (p. 86), "the need for teachers to be able to help students take more responsibility for their own learning and be more autonomous" (p. 75), "personal responsibility for their studies and working environment" (p. 87), etc.

Our pedagogical approaches will be implemented in the existing courses at our educational institutions, without changing the existing curricula and course objectives.

Previous and ongoing cooperation between partners:

- Windesheim and Jade have been cooperating on a range of different projects. Every year an exchange week has been organized for the last 15 years. It means that half the German class goes to Zwolle and half the Dutch class goes to Wilhelmshaven and at both universities students in mixed groups take part in a project. Over the last two years we have renamed the exchange week into international week and have included partner universities from Vilnius (Lithuania), Kapfenberg (Austria) and Kuopio (Finland). In this way we manage mixed groups of Lithuanian, Finnish, Austrian, German and Dutch students.
- Jade and Worms have cooperated in Tempus and BMBF projects
- Windesheim and FAU-TUCN are now cooperating in Erasmus mobility programme
- Project participants from Xenter have in their previous work at the Royal Institute of Technology in Stockholm cooperated with Jade and Windesheim in the EU programmes before Erasmus +.
- Between Windesheim and Xenter there is also a possible common company partner: Scania has production facilities in Zwolle and in Södertälje.

Ongoing pedagogical initiatives at partner institutions

- Jade and Worms: German universities are assigned extra money for the improvement of quality of teaching. There are separate funds for coaching.
- In Windesheim there is a strong cooperation with companies. One example is Industrial Engineering and Design which is one of the study programmes appointed as so-called top study programme. It means that we it has to uphold higher standards than normal in quality and study results. One of the main characteristics is international focus but we also have a special relationship with companies. After the first year 40% or more of the study takes place in-company and we are also developing new curricula together with companies, consulting agencies and certification organizations.
- Xenter: There is a strong emphasis on improvement of teaching methods. Besides educated teachers there are lot of practitioners from companies who need pedagogical support. Companies are strongly involved in forming of Xenter's study programmes. Discussions with KTH Södertälje about possible cooperation are going on
- Xenter has a flagship education (live TV) with strong employment records where our pedagogical approaches are tested
- BBS-Whv undergoes a curriculum reform with strong emphasis on the introduction of new didactical methods. BBS is expected to facilitate students' access to universities and is looking for international partners.
- FAU-Cluj ?

REFERENCES ...

E.c. Partnership choice and establishment

E.c. How did you choose the project partners and what experiences and competences will they bring to the project? How was the partnership established and does it involve organisations that have never been previously involved in a similar project?(max 5000 char)

= Partner organisations roles, knowledge and experience. Who contributes to what? Describe how you complement each other and why your consortium is the ultimate one in order to achieve your goals?

As to the experiences and competencies that partners will bring to the project: please see section D. Participating organisations

As to the establishing of the partnership: In March 2014 Xenter formulated the idea about responsibility of the newly employed students for their own learning at work. Xenter engaged Lennart Pålsson (see Xenter's project team description in section D) for help with finding partners in the EU. Partners were chosen to ensure diversity in terms of experiences with EU-funded projects, educational forms and levels, age of students and pedagogical approaches they have used before.

A short paper with the description of our project idea was sent to all potential partners and it was decided to meet in Wilhelmshaven 22-23 April 2014 to discuss the project idea in greater detail. Since the meeting was extended over two days the partners had time to learn each other a bit more. There was an immediate agreement on the importance of responsibility for one's own learning at workplace. The meeting resulted in the agreement about how different partners could work together with each approach and who will be leaders of the subprojects formed to work with each of the approaches.

We applied for a grant for strategic partnership in VET in April 2014. This application was placed as a reserve. We decided to improve the application and submit again at the 2015 year's call. A new meeting with discussions about improvements was held in Wilhelmshaven 13-15 January 2015. At this meeting two new partners were accepted as participants: BBS-Whv and FAU-TUCN. BBS was introduced as a current local cooperation partner of Jade. FAU-TUCN was introduced by as a cooperation partner of Windesheim.

All partners have special experiences and capacities in different pedagogical approaches covered by the project, and are committed to sharing of their knowledge and learning from others. Some of the key competences of selected participating institutions are outlined below:

The applicant, Xenter, has a strong record of employability of its students shortly after their examination. In the project team from Xenter there is expertise covering participation in European projects, research on skills, development of methods for assessment of professional skills and development of new pedagogical approaches by using film, and visual communication. Xenter will be a leading institution in development and testing of flipped learning and entrepreneurial approach to learning.

Jade University of Applied Sciences, has a broad experience with the management of international projects, including EU-funded projects, with consulting, coaching and teaching, blended learning, didactics and variety of pedagogical methods. Jade will be a leading institution in the application of practical placement.

Worms draws on extensive own experiences in the field of didactics/methods and blended learning for HEI. In the team from Worms there is experience of developing joint curricula with European countries and China and knowledge in didactics and teaching methods. There is also experience from research about self-responsible learning and enhancing students' own learning strategies. Worms will take on the leading role in counselling/coaching approach in this project.

Windesheim University of Applied Sciences is one of the biggest players in higher education in the Netherlands. Contrary to research universities, Windesheim focuses on bachelor education with as an essential ingredient, projects and work placements in close cooperation with companies, both SMEs and multinationals. Approximately one third of the curriculum is performed at a company. Windesheim has a lot of experience with exchanging students and international projects, but wants to extend the international cooperation to new teaching methods with which we have recently gained some valuable experience. Windesheim will be a leading institution in the application of co-creative learning.

COMPANIES will be involved at all partner institutions through:

<Explain how most of the activities will take place at companies ... first at school training in responsibility ... than training at company -- refer to Implementation description>

- Practical placements
- Student projects take place at companies
- Teachers and guest lecturers are coming from companies
- Companies representatives are involved in the steering boards of our educational programmes. [That is how we know that there is a need for student's responsibility.](#)
- Our students work part time at the companies
- We will invite some of our former students, now at companies, to join reference groups for the project that will be established in each partner country
- They will be invited to our dissemination events, conferences etc.

E.d. Cooperation and communication between partners

E.4 How will cooperation and communication happen among all project partners and with other relevant stakeholders? What will be the purpose and frequency of the transnational project meetings and who will participate in them? (max 5000 char)

We will have platforms for flipped learning. Jade has Moodle and Moodex and Xenter has SolidTango (similar to Youtube, but closed) and other platforms.

We will use a common web-platform. A project's webpage will be updated regularly to inform our external partners about project's progress.

For a regular communication between physical meetings in smaller groups, for instance between project managers in partner organisations, tools like Skype, Moodex and Google docs can be used. For meetings and seminars in bigger groups, for instance with students and teachers involved, we plan to use webinars and online workshops using tools like Adobe Connect. IT support is available in-house for setting up of needed technical platforms.

Frequency of the transnational project meetings? Oktober 2014: Kick-off meeting. Other project meetings will be held in May 2015, June 2016 and May 2017. There will be several subprojects that will have separate meetings. Meetings in subprojects will be held in February 2015, October 2015, March 2016 and November 2016.

Purpose of the transnational project meetings will be discussion, monitoring, planning, evaluation, and mutual review of pedagogical approaches developed and tested at each partner organisation. Just 2 key persons from each organisation will participate in general project meetings. Each meeting will be held over two days in order to provide time for partners to socialize informally on the evening of the first day.

E.5 What are the most relevant topics addressed by your project?
Chosen from the pop-up menu in the Application form (do you agree?):

E.e. Expected results

E.6 What results are expected during the project and on its completion? Please provide a detailed description of the expected results (if they are not listed in

intellectual outputs, multiplier events or learning, training, teaching activities) (max 5000 char)

General: learning materials, manuals, publications, guides, reports – for a more detail see Intellectual outputs

The main intangible output will be increased responsibility for the own learning among students during higher education and upon entering professional practice. Another important intangible output will be awareness among employers and workplace tutors about the nature of the learning processes among newly employed students.

The main tangible output will be a a toolbox of six pedagogical approaches for empowering students to become more responsible for their own learning: flipped classroom, co-creative learning, project work, practical placement, counselling/coaching and entrepreneurial approach to learning. In the longer perspective, after the project funds have ended, we expect to contribute to a better employability of the young adults entering the European labour market.

Each approach will be documented in form of learning materials, guides and manuals. Project will produce and maintain a web page, interim reports and a main report at the end of the project.

Through a comparison of international experience with application of the six pedagogical approaches the best practice will be defined.

E.1. Participants

E.1.1. Approximately, how many persons will benefit indirectly from or will be target of the activities organised by the project? (i.e. participants for whom a specific grant is not foreseen, such as local participants in multiplier events, or other types of events, etc.)

<number of persons benefiting from activities, directly & indirectly>

E.1.2 Persons benefiting description

E.1.2. Please describe briefly how and in which activities these persons will be involved (5000 char)

XENTER

XENTER. Persons that will benefit indirectly from or will be target of the activities organised by the project

Directly:

1. Students and teachers engaged directly by the pedagogical approaches developed in the project:

330 and 45 teachers students at the Xenter higher vocational school

200 students at Xenter's secondary school programmes

Indirectly:

2. Botkyrka municipality

2000 students at Botkyrka adult education

3000 students at the Swedish for immigrants language programme, part of them with university diplomas from their homelands

3000 students in Botkyrka secondary education

6000 entrepreneurs can be reached through the Botkyrka Trade and Industry Center

3. Xenter's contact with Swedish universities

KTH Södertälje, 500 students, 50 teachers

50 direct personal contacts at 23 colleges and universities

4. Industry and trade

400 enterprises provide practice for Xenter's students and their representatives are members of Xenter's advisory board

Industry associations these enterprises are members of

5. Regional and national organizations and authorities

Association of Higher vocational education (HVE) providers in Stockholms county (32 schools)

Swedish National Agency for Higher Vocational Education (SNAHVE). In 2013 there were 42 500 students in the Swedish HVE.

Jade

Windesheim

Worms

FAU-TUCN

BBS Wilhelmshaven

E.1.3. Participants with fewer opportunities: does your project involve participants facing situations that make their participation more difficult?

<Choose from dropdown menu>

F. Preparation

F.1. Please describe what will be done in preparation by your organisation and by your partners before the project activities take place. (max 5000 char)

Preparations for the project will be done between September 2014 and June 2015. As the objective of the project is to develop a toolbox consisting of several pedagogical approaches the project will be divided into subprojects. Each subproject will focus on development, testing, “a sharp” implementation of each approach in already existing higher school education and evaluation.

The first thing we will do in a preparation phase will be a kick-off meeting. At the kick-off meeting plans and guidelines will be presented by project manager and agreed on by all partners. A steering committee consisting of the project coordinator plus one representative from each partner organisation will be established.

After the kick-off meeting partners will continue with design, development and a

detailed planning for testing and implementation of the each approach at their own institutions. Approximately in the middle of the preparation period (February 2015) independent meetings between partners in each subprojects will be held. The aim of these meetings will be to discuss in detail and agree on evaluation and assessment methodology that will be used both continuously during the project's implementation and in the follow-up phase.

F.1. Project Management

F.1.1 How will you ensure proper budget control and time management in your project? (max 5000 char)

Plans and guidelines will be developed for:

- Financial and time management;
- Communication and conflict management;
- Management of responsibilities and work loads;
- Quality management.

Plans and guidelines will be presented by project manager and agreed on by all partners during kick-off meeting. Xenter will act as project coordinator, supported by a steering committee, consisting of the project coordinator plus one representative from each partner organisation. Partners will submit regular reports to the coordinator including timesheets for the work done and milestones will be set up and controlled according to EU:s guidelines.

Money for the flight costs will be transferred in advance. Partners are responsible for correct use. Staff costs will be paid only after achieving the milestones.

Meetings will be well prepared and will be held at places which can be economically reached. Participation at all project meetings will be limited to 2 persons per partner (additional participants are welcome but pay out of own budget). 2 persons per educational institution participate in order to ensure internal information transfer in case of absence. For meetings organised by subprojects the most cost effective offer will be chosen by the project management. Participation at all meetings will be not counted as work time.

F.1.2 How will the quality of the project's activities and results be monitored and evaluated? Please mention the involved staff profiles and frequency of such quality checks. (max 5000 char)

By receiving regular reports and study materials and documentation produced during the implementation of the six pedagogical approaches. More important, teams of teachers from partner institutions will visit each other and observe the application of approaches. For each approach one leading partner institution is already defined, who has experience and knows more about specific approach. Study visits, observation and a dialogue between partners will go in both directions. First, following organisations will visit a leading organisation in each subproject to learn about leading organisation's pedagogical approach. After 4-5 months, leading organisation will, together with other following organisations, visit one of the following organisations and observe how the leading organisation's approach has been applied by a follower. This will ensure that both learning and critical observation happens at the same time, thus minimizing the bias in the evaluation that can occur if each organisation would be evaluating only it's own work.

Exchange of reports, documentation and study material can be done at distance and will happen once per each working period between periods when there will be no work (July-August & December, see the enclosed rough timetable of activities), at least five times during the duration of the project. The staff involved in monitoring and evaluation will be educators with previous experience of evaluation of learning activities.

F.1.3 What measures are foreseen to handle project risks (e.g. conflict resolution processes, etc.)?

= What are you going to do in case of disagreement? How are you going to deal with cultural differences and misunderstandings?

All actions will be made transparent. A project charter will be written that will explicitly state roles and responsibilities of the partners. Partners will be continuously held informed about decisions planned by the project leaders and asked for opinion. In case of conflicts or disagreement the steering committee will be engaged in mediation and resolution. Project meetings will always be held over two days so that the evening of the first day can be used for social activities giving

partners the opportunity to know each other informally, which can contribute to better mutual understanding. A project breakdown structure will be used to identify risks and time will be allocated at project meetings to discuss project risks.

F.1.4 Which activities and indicators of achievement (quantitative and qualitative) will you put in place in order to assess whether and to what extent, the project reaches its objectives and results?

= Especially for product oriented projects: How will target groups and end users be involved in evaluation, testing, and quality assurance?

Responsibility will be measured before and after implementation of different pedagogical approaches. It will be measured by questionnaires given to students, their teachers and supervisor at work. Interviews will be conducted to deepen our understanding of the answers to questionnaires. Observation of student's behaviour and action in classroom and at work will be used. Student, teachers and supervisors will be invited to attend workshops and conferences in the follow-up phase of the project and asked about their opinion on evaluation.

G. Implementation

G.1 Do you plan to include intellectual outputs in your project?

<YES/NO>

G.2 Please elaborate on the methodology you intend to apply in your project. Please also provide detailed information about the project activities that you will carry out with the support of the grant requested under the item "Project Management and Implementation". [5000 characters]

= Here you should provide a summary of the project process. How are your activities related to project's goals and why are they important? Evaluators should here get an idea about how you are going to work in order to achieve your goals. A good summary facilitates evaluation.

We think about our six pedagogical approaches as a kind of toolbox that can be applied by teachers in the regular education at our institutions. Each partner organisation will be leading development and implementation of one of the six

pedagogical approaches, and the others will follow and learn.

On the preparatory meeting 22-23 April we have allocated responsibility for leadership and implementation to each partner:

FLIPPED CLASSROOM. Leader: Xenter. Following/learning: Windesheim

ENTREPRENEURIAL APPROACH. Leader: Xenter. Following/l: Worms

CO-CREATIVE LEARNING. Leader: Windesheim. Following/learning: Xenter, Jade

PRACTICAL PLACEMENT. Leader: Jade. Following/learning: Worms

PROJECT WORK. Leader: Jade. Following/learning: Windesheim

COUNSELLING/COACHING. Leader: Worms. Following/l: Xenter, Jade

<We have defined these five approaches as a pedagogical toolbox and this toolbox as one major Intellectual Output in the electronic application form. The reason for this is that the partners will follow the same structure of work during the five phases of producing of each pedagogical approach, so we thought that denoting each pedagogical approach as one intellectual output was unnecessary as it would lead to repetition of same activities in the application. So even if Xenter is stated as the leader of the activities resulting in our intellectual output, other organisation will also be leading in terms of knowing more about one of the proposed approaches and implementing it in a concrete educational setting at the own institution.> CHANGE

Activities that will supported from the grant for project management and implementation:

- Project management
- Virtual cooperation
- Lokal project activities: implementation of pedagogical approaches by teachers and students in regular educational activities at partner organisations
- Monitoring of the activities by the project members and other staff at local institutions, - MOVE TO INTELLECTUAL OUTPUTS!?
- Brochures, leaflets, web information

A more detailed list of planned activities in the project as a whole is:

F-Activities

- Preparation
 - Writing project charter
 - Writing project breakdown structure (risk identification)

- Kick off project meeting
- Establishing steering committee
- Planning and developing pedagogical approaches
- Establishing project's webpage
- Testing of internet based communication platforms
- Developing evaluation questionnaires for students, teachers and supervisors at work
- Preparing interviews with students, teachers and supervisors at work
- Implementation
 - Implementation of pedagogical approaches in regular educational activities at partner organisations
 - Teaching staff knowledge exchange and training
 - Reports and exchange of documentation and study materials
 - Communicating over internet based platforms
- Follow-up
 - Questionnaires to students, teachers and supervisors at work
 - Interviews with students, teachers and supervisors at work
 - Analysis of questionnaires and interviews
 - Report writing
 - Publishing
 - Updating webpage
- Dissemination
 - Conference
 - Seminars
 - Meetings and conferences and networking with industry and other external stakeholders
- Closure
- During the whole project
 - Project meetings
 - Updating of the webpage
 - Subproject meetings

To get an idea of our time planning please see the attached Excel document with a timetable for the project and a rough timetable in the separate sheet of the same document.

G.1. Intellectual outputs

Adrian: This year we will describe our six pedagogical approaches as six intellectual outputs in the Application Form (last year we described them as one intellectual output, consisting of a toolbox of five pedagogical approaches). This means that we can elaborate much more on our descriptions of each pedagogical approach.

According to our agreement on the meeting in Wilhelmshaven 15.01.2015 each leader of a subproject (pedagogical approach) should here provide a text of max 5000 characters (approx. 2 pages) addressing the evaluator's comment that "... there is no description of how the learning activities will be carried out more in detail, with the respect of preparation, program, participants and recognition of learning outcomes" (Evaluation - Quality of the project design and implementation)

To sum up, try to describe:

- preparation
- learning activities
- participants
- learning outcomes and how they will be recognized
- involvement of companies (in the first hand how they can be involved without payment from the project, i.e. without signing of mandates)

Flipped Learning

Output Description (max 5000 characters)

Notes in a student's book that didn't pass student's head. We dropped flipped classroom and called it instead flipped learning, because it is more to it than flipping classrooms. It is not new. Good teachers have always worked like that. Xenter has seen lot of bad examples. You can not just film yourself lecturing and writing on a whiteboard as usual. This is not flipping. It must be something more than that, something that awakens student's interest and attention. Making film implies knowing semantic rules of the film language. We have been working with short, 2-3 minutes films. You watch them and then discuss. Instead of filming one long lecture with camera right on a presenter you can make ten 3 minutes' films and have discussions with students after each one of them. You have to do it properly and you have to think of how it fits into curriculum.

If you free time from lecturing in the classroom you open a space for: (1) discussions, (2) individual approach to students in the classroom, (3) sharing power – students get more power, empowering. *It is about how to use teacher in best way for the*

student instead of using a time in the best way for the teacher.

We will have platforms for flipped learning. Jade has Moodle and Moodex and Xenter has SolidTango (similar to Youtube, but closed) and other platforms.

Languages

Media(s)

Activity Leading Organisation: Xenter

Participating Organisations: Windesheim, Worms, FAU-TUCN

Entrepreneurial approach

Output Description (max 5000 characters)

We mean by this more than just starting own commercial company/business. It is about how you can behave in an entrepreneurial way both in your work as an employee or every time you have to learn something new during your whole life. About building networks, seeing opportunities ... A model for our thinking about entrepreneurial learning is film education at Xenter. The first thing students are told the first day of their education is that they will not be employed. They all work as free lancers and 80-90% gets a job directly after leaving Xenter. In such situation it is very important to make use of all your skills, not at least of those you had before you entered school. For instance we know that best camera operators use to be good in sports, for instance ice-hockey, so we always ask our students about their experiences before the school, especially experience from sports. We help them choose the way and we support them in how to behave like entrepreneurs from day one in the education. Xenter has employers representatives in it's reference groups who convey what kind of competencies they need.

AR: Can other professions learn about entrepreneurship from Xenter's film-makers by seminars according to analogical thinking? Yes, there is an interest within the project group.

Languages

Media(s)

Activity Leading Organisation: Xenter

Participating Organisations: Windesheim, Worms, Jade

Co-creative learning

Output Description (max 5000 characters)

It is about power-sharing and empowerment in the classroom. Students and teachers

create both a form (pedagogical approaches, methods) and a curriculum together. It may be difficult to include changes in curriculum in this project because it implies changes in course plans. As other approaches this is about how students can internalize responsibility and this in turn is about *empowering* students in relation to employers.

Languages

Media(s)

Activity Leading Organisation: Windesheim

Participating Organisations: Xenter, Jade, FAU-TUCN

Project work

Output Description (max 5000 characters)

Worms: Students say that they learn more from project work than from classes. If students are going between BBS and Zwolle it is raising their cultural awareness

Languages

Media(s)

Activity Leading Organisation: Jade

Participating Organisations: FAU-TUCN, Worms, BBS-Whv

Counselling/coaching

Output Description (max 5000 characters)

One of the reasons for the higher demand of individual counselling and coaching is on one side lack and unawareness about one's own responsibility and on the other side missing competencies concerning life-work-planning, decision making and active learning. Knowing that it will be crucial for our students to be able to take the responsibility for their own actions if they want to succeed in finding and keeping a suitable working place, we find it most important to develop strategies and forms that enable our students to give their own answer in every situation or to every problem that shows up. As we work in counselling, the method we want to use is always in dialogue with the individual. Different work settings shall be developed, implemented and evaluated in which this method is going to be used, like for example in workshops, reflexive seminars and individual coaching appointments. Worms and Jade are interested in how to mentally prepare students for work in a similar way that Xenter does with it's film students. LP reminds that most engineers do not become entrepreneurs (one man companies) directly after finishing high school. They take a job at bigger companies where they first can get experience and

practice.

Languages

Media(s)

Activity Leading Organisation: Worms

Participating Organisations: Xenter, BBS-Whv, Xenter

Formative assessment

Output Description (max 5000 characters)

<SEE PM from FAU-TUCN>

It differs from summative assessment in that it does not establish a grade as a measure of student's progress at the end of a learning process. Instead it is about continuous feedback on student's learning which can be given by teacher but also by other students, by a student himself and others. This means that every occasion on which formative feedback is given includes an opportunity for learning, both for the student and for the teacher. In John Hattie's meta-studies of successful learning models formative assessment is among those with highest ranking.

Languages

Media(s)

Activity Leading Organisation: FAU-TUCN

Participating Organisations: Xenter, Windesheim

G.2. Multiplier events

Event Title: Conference in Sweden 2018

Country of Venue: Sweden

Event Description (max 5000 characters)

Intellectual Outputs Covered

Activity Leading Organisation

Participating Organisations

G.1. Learning/Teaching/Training Activities

Do you plan to include Learning/Teaching/Training Activities?

G.1.1. What is the added value of these learning, teaching or training activities with regards to the achievement of the project objectives? Please describe also the arrangements for recognition or validation of the learning outcomes of the participants in learning, teaching or training activities. Will your project make use of European instruments like Europass, ECVET, Youthpass, ECTS etc. or any national instruments/certificates?

= It is recommended to make use of European instruments ...

The European Commission report (2012) connects acquisition of key competencies to formative assessment (p. 23).

To assess whether our students have become more responsible after they have been educated according to our pedagogical approaches for increased responsibility for the own learning we will assess their learning according to the principles stated above. We will measure student's understanding of the intended learning outcomes and their position in relation to those outcomes before and after the implementation of our pedagogical approaches by involving students, teachers, supervisors at work and independent observers from the partners' project teams. Formative assessment will thus permeate the project as a whole.

- EU:s nyckelkompetenser finns i vårt tänk ... Vad är Europass?
- Alla partners ECTS och Xenter har national certificate, yrkesexamen, beskriv med tre meningar
- Koppla nyckelkompetenser till detta, mjukare värden, vi mäter inte det gamla vanliga, instrumentella

The added value is twofold: (1) learners/followers will learn more about pedagogical approaches where leaders have more experience and know more about best practices and (2) leaders will evaluate application of pedagogical models at following organisations thus minimizing the risk of bias that would be present if the following organisation would evaluate themselves.

Responsibility will be measured before and after implementation of different pedagogical approaches. It will be measured by questionnaires given to students, their teachers and supervisor at work. Interviews will be conducted to deepen our understanding of the answers to questionnaires. Observation of student's behaviour

and action in classroom and at work will be used. Student, teachers and supervisors will be invited to attend workshops and conferences in the follow-up phase of the project and asked about their opinion on evaluation.

Please describe each of the learning, teaching or training activities you intend to include in your project

Please also describe the arrangements for recognition or validation of the learning outcomes of the participants in learning, teaching or training activities. Will your project make use of European instruments like Europass, ECVET, Youthpass, ECTS etc. or any national instruments/certificates?

H. Follow up

Enhance the success of something by further action: followed up her interview with an e-mail.

H.1. Impact

G.1.1 What is the expected impact on the participants, participating organisations, target groups and other relevant stakeholders?

= Describe the expected impact during the project's implementation and after the project has been finished? Is there any impact on partner organisations' internationalisation strategies?

<describe here companies involvement>

As to the participants: We expect that our student's show increased responsibility for their own learning upon entering the work and that our teachers and supervisors at work show increased awareness about how they can empower students to take on a greater responsibility.

As to the participating organisation: We expect increased knowledge about a variety of pedagogical approaches that can be used to increase student's responsibility for the own learning, as well as an increased willingness to experiment with different pedagogical approaches for this purpose.

Companies are involved at all partner institutions through:

- Practical placements
- Student projects take place at companies
- Teachers and guest lecturers are coming from companies
- Our students work part time at the companies
- We will invite some of our former students, now at companies, to join reference groups for the project
- They will be invited to our dissemination events, conferences etc.

Write down how our planned activities will involve companies.

Shall we sign mandates with some companies? We could invite Scania (both in Netherlands and in Sweden) or Manitowoc (?).

One interesting point is that we should not only do what companies wish but also be critical. There are previous experiences from e.g. KTH that companies tend to wish student's that are copies of their current employees, which is not to create conditions for future innovativeness.

Results and indicators:

Local level

- signing more cooperations contracts in the future
- Cooperation Jade-BBS (is it not already established?)
- more students / applicants to our programmes
- our students stand out for their responsibility among other students
- we have become best-practice leaders in new educational models locally
- because co-creative thinking people connect to the universities, there will be better connection between universities and society (!?)
- our HEI have become attractive for guest lecturers because of the new teaching methods
- student's that have developed higher responsibility will more likely be interested to start businesses; Xenter's film/ live broadcasting programme can be a model
- more students that will be empowered to become self-employed; they will not wait to get a job from someone else
- Xenter will be involved in a project stimulation new start-ups for companies with other goals than making profit, e.g. oriented towards development of local societies
- we will offer regional teacher training

Publishing

Print, web page, blogs, making campus system public (Moodle, Solid Tango, Youtube)

Multiplier events

Every HEI will invite partners from it's own network

G.1.2 What is the desired impact of the project at the local, regional, national, European and/or international levels?

= Specify relevant actors which you want to influence and explain how.

We want to influence, students, teachers, workplace supervisors, employers and other relevant actors at the work market to recognise importance of self responsible learning and to learn more how responsibility for the own learning can be increased through the use of new pedagogical approaches. Students, teachers and workplace supervisor will be influenced by direct participation in our project activities. Other actors will be influenced through our dissemination activities.

G.1.3 How will you measure the previously mentioned impacts?

Number of ...

By regular personal conversations and contacts with our stakeholders. We will also develop a set of indicators for measuring student's attitudes and behaviour related to ... responsibility ... learning that could be used in surveys.

H. 2. Dissemination and Use of Project's Results

You are requested to elaborate dissemination plans. Please provide answers to the questions below. To whom will you disseminate the project results inside and outside your organisation? Please define in particular your target audience(s) at local/regional/national/EU level and motivate your choice.

<complementary to the question E.1. Participants>

Inside our organisation we want to disseminate project results to all teachers, as all of them are preparing students for work.

(See new text febr 2015 ...)

SWEDEN

On the local level:

- VKB centrum Botkyrka (guidance and competence centre Botkyrka),

- Other higher vocational education programmes at Xenter
- Vocational education programmes at secondary school level at Xenter

On the regional level:

- YHSL, a cooperation body for higher vocational education providers in Stockholm county
- Our network of cooperation partners as Stockholm Academy of Dramatic Arts and the University College of Arts, Crafts and Design in Stockholm, Södertörn University and others

On the national level:

- Our network of nearly 300 companies that provide practical placement for our students
- Through our personal contacts at Swedish National Agency for Higher Vocational Education

Our partner organisations have similar networks in their own countries.

OTHER PARTNERS ...

- Reference groups involving beneficiaries and stakeholders (companies, local authorities, former students now at work ...) will be established within each subproject

G.2.2 Who will be responsible for the dissemination activities within your partnership and which specific expertise has it in this area? What resources will you make available to allow for the proper implementation of your dissemination plans?
 = Show that your partnership has capacity and experience to implement dissemination activities. All partners should be involved in dissemination activities. All projects, disregarding the size, are expected to disseminate results outside partner organisations.

All partners are expected to nominate persons at each organisation who will be in charge of dissemination activities. At each organisation there are persons or departments responsible for marketing so they will be engaged for help and advice.

Xenter has advanced printing facilities and know-how in house and will be able to print flyers, brochures and pictures about project as well as produce film for online streaming or dissemination on other media formats. ~~Almost all organisations in this project have already participated in EU projects and have thus gained experience needed.~~

What kind of dissemination activities do you intend to carry out and through which channels?

Oral presentations, meetings with stakeholders, workshops, conference, lectures, seminars. Webpage, guides, manuals, film, final report.

- Jade will present our project on it's international week (once a year)
- Dissemination structure will be: Regionally – local press. Nationally – conferences. EU – European conferences
- Xenter will be event host
- Local press
- Youtube & Solid Tango
- Zwolle will hold presentation at national conference
- In the report of EIAE
- Worms: On the conference of the educational section on teaching, ITB (International Tourism Board) biggest conference in Berlin. Ask FAU how they can contribute locally to dissemination, send me activities, places and contacts ...
- There is career service network in Germany, possibility for dissemination
- Netherlands: Higher education labour market

Erasmus+ has an open access requirement for all materials developed through its projects. If your project is producing intellectual outputs/ tangible deliverables, please describe how you intend to ensure free access for the public to a digital form of this material. If you intend to put any limitation on the use of the open licence, please specify the reasons, extent and nature of this limitation.

- How will you ensure that the project's results will remain available and/or will be used by others?

= Long term sustainability, how is it secured? How do you work in the project to establish the results with your your target groups.

From the start of the project a webpage will be set up and regularly updated to publicly communicate the progress of the project. It will be dedicated to promote the project to stakeholders that are not directly involved, e.g. other higher vocational providers, governmental organisations, employers, as well as the interested public. At the end a report about project will be written and made available as PDF or as

print on demand at the cost of prime production. Material for flipped classroom can be produced at already existing professional film and sound studios at Xenter by engaging student's and teachers in the production. Presentations will be prepared to present the project on various conferences held on national or international level.

- If relevant, please provide any other meaningful information deemed necessary to give a comprehensive overview of your dissemination plans.

H. 3. Sustainability

- What are the activities and results that are planned to be maintained after the end of the EU funding including the needed resources to sustain them?

Scania Zwolle and Södertälje ...!

= Partnership, products, results, networks? Give some concrete examples of how you are going to secure that project results will be used after the end of the EU funding. Who will be responsible for the updates of e.g. project's homepage and other material? How will the quality be assured and will these activities be financed.

We plan to maintain the webpage and use it for informing external stakeholders about new activities of the partners. A student exchange programme will be established as a continuation of partnership. Student exchange will not cost a lot, as the students will be accommodated in families in the host country.

I. Budget

See separate Excel sheet "Budget-IMPROPAL-2015" and the electronic application form "Appform-KA203-HE-2.05.IMPROPAL-2015.pdf"

I.1. Project Management and Implementation

I.2. Transnational Project meetings

Assumptions: At the meeting in Wilhelmshaven 15/1-2015 we said that it is "better to plan for 4 days one trip than for 2 days x 2 trips". Everyone of us is travelling and the question is which frequency of travelling would be moderate.

I.3 Intellectual Outputs

I.4. Multiplier events

I.5. Learning/Teaching/Training Activities

I.5.1. Travel

I.5.2. Individual support

I.5.3. Linguistic support

I.6. Special Needs

1.7. Exceptional Costs

J. Project Summary

The problem we want to address is: How can we teach our students to take on a greater responsibility for their own learning, both in higher vocational education and at work? A responsible attitude towards learning is important during the education, but it becomes particularly important when students have finished their education and are facing the challenge of self-directed professional development. Relating to a scale representing professional development from novice to expert (novice – advanced beginner – competent – proficient – expert), and according to our experience, students use to leave higher vocational education as advanced beginners, some of them even as competent practitioners. Once at a workplace they have to acquire additional knowledge independently to reach the level of proficiency and, in the long run, the level of expertise. The ability to take own responsibility for the acquisition of knowledge at work is thus decisive for the success in further professional development.

The objectives of the project are:

- (a) Increased responsibility for the own learning among students during higher education and upon entering professional practice
- (b) Developing a toolbox of several pedagogical approaches in order to help students to become more responsible for their own learning: flipped classroom, co-creative

learning, project work, practical placement, counselling/coaching and entrepreneurial approach to learning.

Our project is particularly relevant for two of the eight key competencies for life long learning highlighted in the EU:s policy documents: learning to learn and sense of initiative and entrepreneurship.

We want to influence, students, teachers, workplace supervisors, employers and other relevant actors at the work market to recognise importance of self responsible learning and to learn more how responsibility for the own learning can be increased through the use of new pedagogical approaches. In the longer perspective, after the project funds have ended, we expect to contribute to a better employability of the young adults entering the European labour market.

The pedagogical toolbox will be available to target groups in forms of practice and different forms of documentation. Media in which approaches will be documented will be: film, pictures (Xenter has resources for film and picture documentation), text, internet, oral presentations at workshops and conferences.

Partners that will participate in the project will be:

Xenter Botkyrka, Higher vocational education provider from Sweden

Jade UAS, Wilhelmshaven, Germany

Windesheim UAS, Netherlands

Worms UAS, Germany

Our project is innovative in that it explicitly connects education for greater responsibility for the own learning at higher educational institutions with the development of responsibility for the own learning at work, thus taking into account differences between these two educational settings.

K. Checklist

M. Declatation of Honor

N. Annexes

References

Biggs, John, and Catherine Tang. *Teaching for Quality Learning at University*. 4 edition.

Maidenhead: Open University Press, 2011

Dreyfus, L. Hubert, and E. Stuart Dreyfus. *Mind Over Machine: The Power of Human*

- Intuition and Expertise in the Era of the Computer*. New York: Free Press, 1986
- European Commission, "Education and Training 2020 Work programme Thematic Working Group 'Assessment of Key Competences', Literature review, Glossary and examples", 2012
- Gravestock Ph. & Mason O'Connor K. eds, *Learning and Teaching in Higher Education*, Issue 1, 2004-05
- Gordon et al., Key competences in Europe: Opening doors for lifelong learners across the school curriculum, 2009
- Göranzon, Bo, Maria Hammarén, and J. R. Ennals, eds. *Dialogue, Skill and Tacit Knowledge*. Chichester: John Wiley & Sons Ltd, 2006.
- Recommendation 2006/962/EC of the European Parliament and of the Council, Official Journal L 394 of 30.12.2006

Add webpages about flip

Add FAUs references about formative assessment

INTERVIEWS

Hans Engholm, CEO, ITV Studios Nordic

Laszlo Bock senior vice president of people operations, Google, New York Times, Feb 2014, cited from Valerie Hannons presentation Transforming Learning - Transforming Schools, <http://www.slideshare.net>

Mikael Ljuhs, picture producer, 1stLight

WEB

IMPORTANT

See number of points for the evaluation (quality guide, writing workshop etc): dissemination etc. are most important parts

F2.1. Intellectual Outputs 2014's application

... such as curricula, pedagogical and youth work materials, Open Educational

Resources, IT tools, etc. that are substantial in quality and quantity.

F.2.1.1 Output Description

= Describe your outputs/results. In what form will they be available to target groups? In which languages? Which media (e.g. Internet, text, film, pictures, exhibition, DVD, event, press, radio, oral presentation, etc.)?

We will develop, test and evaluate a toolbox of six pedagogical approaches for empowering vocational education students for taking on responsibility for their own learning upon entering work. Approaches will be: flipped classroom, co-creative learning, project work, practical placement, counselling/coaching and entrepreneurial approach to learning. They will be available to target groups in forms of practice and different forms of documentation. Media in which approaches will be documented will be: film, pictures (Xenter has resources for film and picture documentation), text, internet, oral presentations at workshops and conferences.

Flipped classroom: Lectures can be filmed and given to a student to look at them at home. Student can thus see them many times independently of time and room. Time at school can instead be used for deepening of student's knowledge through discussions and reflection together with teachers and other students.

Entrepreneurial approach to learning: Through exercise every student can attain an entrepreneurial mindset – personal leadership and ability to reflect about his or her surroundings which creates conditions for a continuation of learning at work. By attaining an entrepreneurial mindset students becomes more attractive for employers.

Co-creative learning: Within higher education, students' voices are usually not taken into consideration when deciding what we teach (courses and curricula) and how we teach (methods). There are some arguments to include students as partners in the pedagogical process. This goes further than only consulting students, it means that they become full participants in the teaching methods, the courses and even one step further, the whole curricula. It means that students will experience the freedom to become critical thinkers and take more responsibility for their own learning.

Counselling/coaching: One of the reasons for the higher demand of individual counselling and coaching is on one side lack and unawareness about one's own responsibility and on the other side missing competencies concerning life-work-planning, decision making and active learning. Knowing that it will be crucial for our students to be able to take the responsibility for their own actions if they want to

succeed in finding and keeping a suitable working place, we find it most important to develop strategies and forms that enable our students to give their own answer in every situation or to every problem that shows up. As we work in counselling, the method we want to use is always in dialogue with the individual.

Different work settings shall be developed, implemented and evaluated in which this method is going to be used, like for example in workshops, reflexive seminars and individual coaching appointments.

Project work and practical placement are traditionally used as pedagogical approaches in vocational education. There is a great variety of ways of how they can be done and in this project we want to explore some elements of these approaches that can be used more specifically to address question of self responsible learning.

F.2.1.2 Preparation

In this phase we will investigate, through desk research, the experiences of different educational institutions of implementing different pedagogical approaches. On the basis of this we will formulate a number of best practices that we can experiment with in the implementation phase. We will also look into which subjects and which groups are most suitable to perform the experiments on. In the selection of the right groups, age plays an important role and also the nature of the subject.

F.2.1.3 Implementation

In this phase we will experiment with various groups in different participant countries using selected best practices from the preparation phase. We will set up national and international groups, in order to: compare the output of the different methods; determine which age group responds better to which method; determine whether the nature of the subject influences the success rate; ascertain differences between the nationalities.

F.2.1.4 Follow up

In this phase we will organise a seminar at each partner to discuss the results with the students and also share these with local companies (if possible alumni). After having taken into account all the feedback we will write a guide for pedagogical toolbox for self-responsible learning and share this with the other partners in the

Erasmus+ project. In addition, we will give some advice for follow-up research.

F.2.1.5 Dissemination

In this phase we will share the experiences with the international partners in their respective extended networks. We will connect to an existing international week at one of the partners (conference). In this week we will present a theme "empowerment of students" where we can present the different results, not only from co-creative learning (O2), but also flipped classroom (O1), project work (O3), practical placement (O4), coaching (O5) and entrepreneurial approach (O6). We will make this information available on our website.

F.2.1.6 Closure

In this phase we will process the questions and requests that we have received during the international congress. We will organize training for teachers, if there is enough demand, to help them to work with these new methods.

Description: = Purpose of the activity? Describe the activity and why do you proceed in this manner? (max 5000 char)

Tasks and role of each organisation; Estimated Start Date (dd-mm-yyyy); Estimated End Date (dd-mm-yyyy); Activity Leading Organisation; Participating Organisations

F.2.2 Multiplier events 2014

Seminars, conferences etc ...

At least one conference with external participants and stakeholders invited – regional and national actors in each country ...

I. Project summary 2014

I.1 Please provide a short summary of your project. Please recall that this section [or

part of it] may be used by the European Commission, Executive Agency or National Agencies in their publications. It will also feed the Erasmus+ dissemination platform.

Be concise and clear and mention at least the following elements:

context/background of project; objectives of your project; number and profile of participants; description of activities; methodology to be used in carrying out the project; a short description of the results and impact envisaged and finally the potential longer term benefits. In view of further publication on the Erasmus+ dissemination platform, please be also aware that a comprehensive public summary of project results will be requested at report stage(s). Final payment provisions in contract will be linked to the availability of such summary.

= Do this in the end, when all previous questions have been answered.

Why this needs to be done?

How do you know that there is a need for this project?

Aims and objectives?

Short description of the partners, their competence and experience?

Why should just your group be considered most suitable to carry on the project?

What will be the result of the project, in concrete and/or abstract terms?

What impact on VET education can be expected?

How do you secure that results will be used after the end of the EU funding?

The problem we want to address is: How can we teach our students to take on a greater responsibility for their own learning, both in higher vocational education and at work? A responsible attitude towards learning is important during the education, but it becomes particularly important when students have finished their education and are facing the challenge of self-directed professional development. Relating to a scale representing professional development from novice to expert (novice – advanced beginner – competent – proficient – expert), and according to our experience, students use to leave higher vocational education as advanced beginners, some of them even as competent practitioners. Once at a workplace they have to acquire additional knowledge independently to reach the level of proficiency and, in the long run, the level of expertise. The ability to take own responsibility for the acquisition of knowledge at work is thus decisive for the success in further professional development.

The objectives of the project are:

(a) Increased responsibility for the own learning among students during higher

education and upon entering professional practice

(b) Developing a toolbox of several pedagogical approaches in order to help students to become more responsible for their own learning: flipped classroom, co-creative learning, project work, practical placement, counselling/coaching and entrepreneurial approach to learning.

Our project is particularly relevant for two of the eight key competencies for life long learning highlighted in the EU:s policy documents: learning to learn and sense of initiative and entrepreneurship.

We want to influence, students, teachers, workplace supervisors, employers and other relevant actors at the work market to recognise importance of self responsible learning and to learn more how responsibility for the own learning can be increased through the use of new pedagogical approaches. In the longer perspective, after the project funds have ended, we expect to contribute to a better employability of the young adults entering the European labour market.

The pedagogical toolbox will be available to target groups in forms of practice and different forms of documentation. Media in which approaches will be documented will be: film, pictures (Xenter has resources for film and picture documentation), text, internet, oral presentations at workshops and conferences.

Partners that will participate in the project will be:

Xenter Botkyrka, Higher vocational education provider from Sweden

Jade UAS, Wilhelmshaven, Germany

Windesheim UAS, Netherlands

Worms UAS, Germany

Our project is innovative in that it explicitly connects education for greater responsibility for the own learning at higher educational institutions with the development of responsibility for the own learning at work, thus taking into account differences between these two educational settings.

Rough timetable

Rough timetable. Project duration 36 months (three years)

1	2015	September		Planning for kick off meeting
2		October		Kick off meeting (all involved, mid or late October)
3		November		o
4		December	No work	Preparation (within each of the six subprojects)
5	2016	January		Meetings for subprojects (independant of the other subprojects)
6		February		
7		March		
8		April		
9		May		
10		June		General meeting (follow up, planning for next year)
11		July	No work	
12		August	No work	
13		September		Travel, learning, meetings for subprojects: followers visiting leaders
14		October		
15		November		
16		December	No work	
17	2017	January		Implementation (will continue also during third year)
18		February		Meetings for subprojects (independant of the other subprojects)
19		March		
20		April		
21		May		
22		June		
23		July	No work	General meeting (follow up, planning for next year)
24		August	No work	
25		September		Follow up
26		October		Travel, learning, meetings for subprojects: leaders visiting followers
27		November		
28		December	No work	
29	2018	January		Dissemination
30		February		
31		March		
32		April		
33		May		
34		June		Multiplier event/events
35		July	No work	General meeting (follow up, planning for the final report)
36		August	No work	Closure

H Budget IMPROPAL 2015

H.1. Project management and implementation

Organisation Role of organisator Grant Requested

Xenter	Applicant	10 500
Jade	Partner	10 500
Windesheim	Partner	10 500
Worms	Partner	10 500
BBS Whv	Partner	10 500
FAU-TUCN	Partner	10 500
TOTAL		63 000

H.2. Transnational Project Meetings

Organisation Total No. Of Meetin Total No. Of Participan Distance Band Grant per Participa

Xenter	4	8	100-1999 km	575
Jade	4	8	100-1999 km	575
Windesheim	4	8	100-1999 km	575
Worms	4	8	100-1999 km	575
BBS Whv	4	8	100-1999 km	575
FAU-TUCN	4	8	100-1999 km	575
TOTAL				

H.3. Intellectual Outputs

Organisation Output identificatio Category of Staff Country No. Of Working Day

Xenter	O1	Managers	Sweden	180
Xenter	O1	Administrative support	Sweden	60
Xenter	O1	Teachers/Trainers/Res	Sweden	160
Jade	O1	Teachers/Trainers/Res	Germany	80
Worms	O1	Teachers/Trainers/Res	Germany	60
Windesheim	O1	Teachers/Trainers/Res	Netherlands	80
Xenter	O1	Technicians	Sweden	15
BBS Whv	O1	Teachers/Trainers/Res	Germany	50
FAU-TUCN	O1	Teachers/Trainers/Res	Romania	50
TOTAL				

H.4. Multiplier Events

Organisation Event identification No. Of Local Participan Grant per Local Par No of Foreign Parti

Xenter	E1	70	100	50
TOTAL	Total	70 Total		50

H.5. Learning/Teaching/Travel Activities

H.5.1. Travel

Organisation Activity No. Activity Type No. of Participants Distance band

Windesheim	C1	Short term joint staff ti	3	100-1999 km
Xenter	C1	Short term joint staff ti	6	100-1999 km
Worms	C1	Short term joint staff ti	2	100-1999 km
Jade	C1	Short term joint staff ti	3	100-1999 km
BBS Whv	C1	Short term joint staff ti	3	100-1999 km
FAU-TUCN	C1	Short term joint staff ti	4	100-1999 km
Windesheim	C2	Short term joint staff ti	3	100-1999 km
Xenter	C2	Short term joint staff ti	6	100-1999 km
Worms	C2	Short term joint staff ti	2	100-1999 km
Jade	C2	Short term joint staff ti	3	100-1999 km
BBS Whv	C2	Short term joint staff ti	3	100-1999 km
FAU-TUCN	C2	Short term joint staff ti	4	100-1999 km

TOTAL

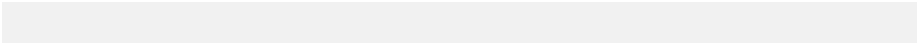
H.5.2 Subsistence

Organisation	Activity No.	Activity Type	No. of Participants	Duration (days)
Windesheim	C1	Short term joint staff ti	3	3
Xenter	C1	Short term joint staff ti	6	3
Worms	C1	Short term joint staff ti	2	3
Jade	C1	Short term joint staff ti	3	3
BBS Whv	C1	Short term joint staff ti	3	3
FAU-TUCN	C1	Short term joint staff ti	4	3
Windesheim	C2	Short term joint staff ti	3	3
Xenter	C2	Short term joint staff ti	6	3
Worms	C2	Short term joint staff ti	2	3
Jade	C2	Short term joint staff ti	3	3
BBS Whv	C2	Short term joint staff ti	3	3
FAU-TUCN	C2	Short term joint staff ti	4	3

TOTAL

I.2. Budget Summary

Organisation	Project Manager	Transnational Project r	Intellectual Output	Multiplier	Events
Xenter	10 500	4 600	103 750		17 000
Jade	10 500	4 600	17 120		
Windesheim	10 500	4 600	19 280		
Worms	10 500	4 600	12 840		
BBS Whv	10 500	4 600	10 700		
FAU-TUCN	10 500	4 600	3 700		
TOTAL GRAN	63 000	27 600	167 390		17 000

Grant requested

4 600
4 600
4 600
4 600
4 600
4 600
27 600

Grant per Day Grant Requested

294	52 920
157	9 420
241	38 560
214	17 120
214	12 840
241	19 280
190	2 850
214	10 700
74	3 700
	167 390

Grant per Fore Grant Requested

200	17 000
Total	17 000

Travel Grant per Grant Requested

275	825
275	1 650
275	550
275	825
275	825
275	1 100
275	825
275	1 650
275	550
275	825
275	825
275	1 100
	11 550

Country of Des Grant per Par Grant Requested

Sweden	120	1 080
Netherlands	120	2 160
Sweden	120	720
Sweden	120	1 080
Germany	90	810
Sweden	120	1 440
Sweden	120	1 080
Germany	90	1 620
Germany	90	540
Netherlands	120	1 080
Sweden	120	1 080
Netherlands	120	1 440
		14 130

Learning/Teaching/Training Activities

Travel	Subsistance	Special Need:	Exceptional C	Total
3 300	3 780			142 930
1 650	2 160			36 030
1 650	2 160			38 190
1 100	1 260			30 300
1 650	1 890			29 340
2 200	2 880			23 880
11 550	14 130	0	0	300 670

Svar på remiss – Förslag till äldreplan (AVUX/2015:7)

Beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteskrivelse som svar på remiss – Förslag till äldreplan.

Sammanfattning

Under hösten 2012 fick vård- och omsorgsförvaltningen i uppdrag av kommunstyrelsen att ta fram en förvaltningsövergripande äldreplan. För att vara säkra på att allt som tas upp i äldreplanen som sträcker sig mellan 2015 och 2019 genomförs har kommunstyrelsen betonat att samtliga löften som ges i planen även måste kopplas konkret till ordinarie styrdokument. I och med detta återremitteras planen till samtliga nämnder med uppdrag att förtydliga vilka av planens löften som varje nämnd bedömer vara genomförbara under kommande flerårsplanperiod.

Åtagandet som rör arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden lyder: *”Tillgänglighetsperspektivet ska ingå som en naturlig del vid kommunens upprustning och nyinvesteringar.”*

Under våren 2015 kommer arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen att genomföra en inventering av alla våra lokaler ur ett tillgänglighetsperspektiv. En miljon kronor är avsatta för att avhjälpa eventuella brister. Vid behov av prioritering kommer vi ta hjälp av kommunens tillgänglighetssamordnare. Vi bedömer därmed åtagandet som genomförbart.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2015-02-09.

2015-02-09

Dnr AVUX/2015:7

Referens
Frida MörtlundMottagare
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

Svar på remiss – Förslag till äldreplan

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteskrivelse som svar på remiss – Förslag till äldreplan.

Sammanfattning

Under hösten 2012 fick vård- och omsorgsförvaltningen i uppdrag av kommunstyrelsen att ta fram en förvaltningsövergripande äldreplan. För att vara säkra på att allt som tas upp i äldreplanen som sträcker sig mellan 2015 och 2019 genomförs har kommunstyrelsen betonat att samtliga löften som ges i planen även måste kopplas konkret till ordinarie styrdokument. I och med detta återremitteras planen till samtliga nämnder med uppdrag att förtydliga vilka av planens löften som varje nämnd bedömer vara genomförbara under kommande flerårsplanperiod.

Åtagandet som rör arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden lyder:
*”Tillgänglighetsperspektivet ska ingå som en naturlig del vid kommunens upp-
rustning och nyinvesteringar.”*

Under våren 2015 kommer arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen att genomföra en inventering av alla våra lokaler ur ett tillgänglighetsperspektiv. En miljon kronor är avsatta för att avhjälpa eventuella brister. Vid behov av prioritering kommer vi ta hjälp av kommunens tillgänglighetssamordnare. Vi bedömer därmed åtagandet som genomförbart.

Ärendet

Hösten 2012 fick vård- och omsorgsförvaltningen i uppdrag av kommunstyrelsen att ta fram en förvaltningsövergripande äldreplan. Planen belyser ett antal utvecklingsområden och ambitioner som kommit fram under ovanstående beskrivna samarbete och som resulterat i 26 stycken löften till medborgarna. Dessa löften beskriver hur kommunen på olika vis gör det tryggare att bli äldre i Botkyrka.

Under april och maj 2014 var äldreplanen ute på remiss hos samtliga nämnder och har därefter bearbetats utifrån remissvaren. I samband med detta har plan-

2015-02-09

Dnr AVUX/2015:7

perioden justerats något till att sträcka sig mellan 2015 och 2019 för att stämma överens med kommande flerårsplanperiod. Dokumentet föreslås revideras under 2019.

För att vara säkra på att allt som tas upp i äldreplanen även genomförs har kommunstyrelsen betonat att samtliga löften som ges i planen även måste kopplas konkret till ordinarie styrdokument. I och med detta återremitteras planen till samtliga nämnder med uppdrag att förtydliga vilka av planens löften som varje nämnd bedömer vara genomförbara under kommande flerårsplanperiod. Vår nämnd ombedes därför att göra en bedömning av hur vi planerar att genomföra vårt löfte under kommande flerårsplanperiod.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen har berett ärendet.

Yttrande

Åtagandet som rör arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden lyder:
*"Tillgänglighetsperspektivet ska ingå som en naturlig del vid kommunens upp-
rustning och nyinvesteringar."*

Under våren 2015 kommer arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen att genomföra en inventering av alla våra lokaler ur ett tillgänglighetsperspektiv. En miljon kronor är avsatta för att avhjälpa eventuella brister. Vid behov av prioritering kommer vi ta hjälp av kommunens tillgänglighetssamordnare.

Vid de ombyggnationer som genomförs utgår vi från Botkyrka kommuns projekteringsanvisningar där man följer riktlinjerna i tillgänglighetsdatabasen.

Vi bedömer därmed åtagandet som genomförbart.

Jan Strandbacke
Förvaltningschef

Andreas Liljenrud
Utvecklingschef

Expedieras till
Vård- och omsorgsförvaltningen

2015-01-16

Dnr von/2011:168

Referens
Emma Åberg
Tiina Rantanen

Mottagare
Se sändlista

Remiss angående förslag till Äldreplan – 2015-2019

Hösten 2012 fick vård- och omsorgsförvaltningen i uppdrag av kommunstyrelsen (KS) att ta fram en förvaltningsövergripande äldreplan. I arbetet med att ta fram planen involverades samtliga kommunens förvaltningar med någon form av uppdrag för att arbeta för de äldre, lokala föreningar med anknytning till äldre, och politiken. Planen belyser ett antal utvecklingsområden och ambitioner som kommit fram under ovanstående beskrivna samarbete och som resulterat i 26 stycken löften till medborgarna. Dessa löften beskriver hur kommunen på olika vis gör det tryggare att bli äldre i Botkyrka.

Under april och maj 2014 var äldreplanen ute på remiss hos samtliga nämnder och har därefter bearbetats utifrån remissvaren. I samband med detta har planperioden justerats något till att sträcka sig mellan 2015 och 2019 för att stämma överens med kommande flerårsplanepериод. Dokumentet föreslås revideras under 2019.

Vad händer nu?

För att vara säkra på att allt som tas upp i äldreplanen även genomförs har KS betonat att samtliga löften som ges i planen även måste kopplas konkret till ordinarie styrdokument. I och med detta återremitteras planen till samtliga nämnder med uppdrag att förtydliga vilka av planens löften som varje nämnd bedömer vara genomförbara under kommande flerårsplanepериод. I sina remissvar ska nämnderna alltså inte ta ställning till äldreplanen i dess helhet utan bara de 26 framförda löften.

Som underlag har vård- och omsorgsförvaltningen, på uppdrag av KS, förtydligat i dokumentet vilken nämnd som föreslås ansvara för vilket löfte. Vård- och omsorgsförvaltningen sammanställer sedan de inkomna svaren i ett reviderat förslag till äldreplan.

Det slutgiltiga förslaget till äldreplan kommer att beslutas av KS och därefter av fullmäktige i samband med flerårsplanen. Äldreplanen kommer i sin färdiga form finnas i en version riktad till medborgarna och en version som

2015-01-16

Dnr von/2011:168

är intern. I den senare är tänkt att framgå vilken nämnd som ansvarar för vilket löfte och i korthet hur detta är tänkt att genomföras.

Instruktioner till remissvar

I bifogat förslag till äldreplan ”Tryggt att bli äldre i Botkyrka – Äldreplan 2015-2019” framgår vilka nämnder som berörs av vilka löften. Dessa beskrivs i korthet i informationsrutor efter varje huvudkapitel (på sidan 12, 20 respektive 28). Vi vill nu att varje nämnd gör en bedömning vilka av dessa löften man planerar att genomföra under kommande flerårsplanperiod. Beskriv även kortfattat hur detta ska ske, samt om ni kommer avsätta medel för genomförandet. Det är viktigt att varje nämnd kommenterar samtliga sina löften.

Vi behöver ha era svar senast den **20 april**.

Vid frågor är ni välkomna att kontakta:

Emma Åberg, utredare på vård- och omsorgsförvaltningen.
emma.aberg@botkyrka.se

Tiina Rantanen, handläggare på vård- och omsorgsförvaltningen.
tiina.rantanen@botkyrka.se

Remissvaret skickas till vardomsorg@botkyrka.se

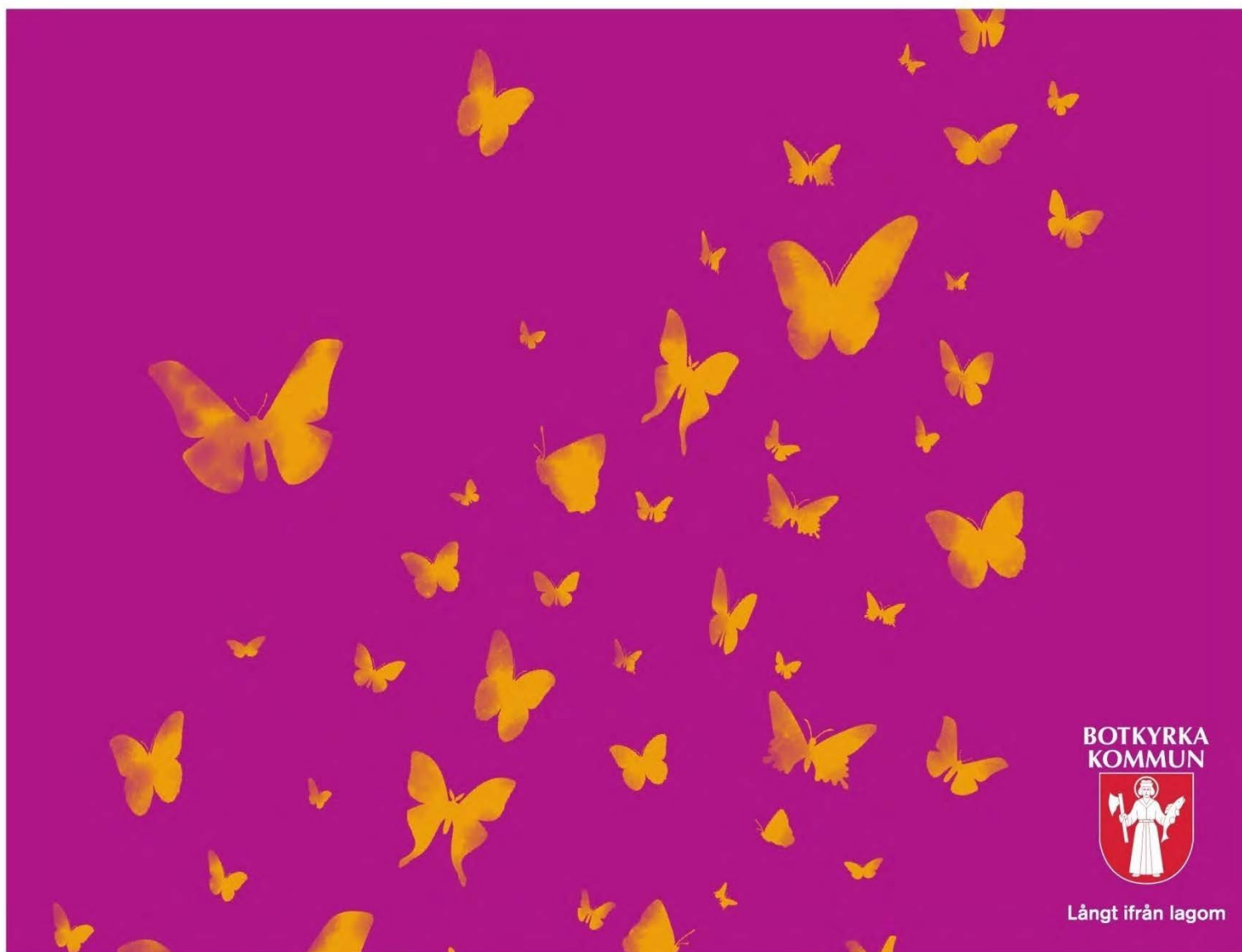
Sändlista (med antal löften att besvara inom parantes)

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden (1)
Kommunstyrelsen (7)
Kultur- och fritidsnämnden (7)
Miljö- och hälsoskyddsnämnden (1)
Samhällsbyggnadsnämnden (12)
Socialnämnden (3)
Tekniska nämnden (8)
Utbildningsnämnden (1)
Vård- och omsorgsnämnden (20)

**LÅNGT
IFRÅN LAGOM**

Tryggt att bli äldre i Botkyrka

Äldreplan 2015–2019

Innehåll

Förord	3
Inledning	4
Varför en äldreplan?	4
Arbetet med att ta fram äldreplanen.....	4
Den äldre befolkningen i Botkyrka	5
Hur mår vi i Botkyrka?	5
Befolkningsutveckling och framtidens äldre.....	5
Aktiviteter och mötesplatser	8
Kulturella aktiviteter	8
Biblioteken.....	9
Digital delaktighet – att använda internet.....	9
Mötesplatser och friluftsliv	9
Ett rikt föreningsliv och frivilliga krafter.....	10
Uppsökande verksamhet.....	10
Ett högre deltagande.....	11
Ett tryggt och tillgängligt boende	14
Hur bor äldre i Botkyrka?	14
Hur vill man som äldre bo?	14
Ett anpassat hem	15
Hjälp och trygghet i det egna hemmet.....	15
Tekniska lösningar och hjälpmedel	16
Olika boendeformer	17
Seniorboenden och trygghetsbostäder	17
Vård- och omsorgsboenden	18
Den betydelsefulla närmiljön	18
En god omsorg	21
Att få äldreomsorg.....	21
I omsorgen möts vi och våra olika behov	22
Demens	22
En interkulturell omsorg och finskt förvaltningsområde	23
Delaktighet och inflytande.....	23
Stöd till anhöriga.....	24
Mat och näring	24
Kvalitetsarbete	25

Förord

Botkyrka ska vara en bra kommun att åldras i. För att du som medborgare ska se vilka möjligheter och utmaningar som ligger framför oss har vi tagit fram denna äldreplan. I äldreplanen blickar vi framåt och berättar om vad vi i kommunen kommer att satsa på de närmsta åren.

Antalet och andelen äldre ökar. Samtidigt kan allt fler se fram emot många friska år efter pensionen. Att vi får leva längre är en stor framgång för vårt välfärdsamhälle. Detta ställer också höga krav på en kvalitativ äldreomsorg, fler sociala aktiviteter, mötesplatser och bostäder anpassade för äldre.

Det ska kännas tryggt att bli äldre i Botkyrka. Du som äldre Botkyrkabo ska kunna lita på att en god omsorg finns där om du skulle behöva den. Det ska finnas en mångfald av bostäder som passar olika behov: hyresrätter, trygghetsboenden och vård- och omsorgsboenden. Kommunen ska möjliggöra ett aktivt och gott liv efter pensionsåldern. Äldre ska ha samma rätt som andra att påverka sitt liv och sin vardag, oavsett om det handlar om var man vill bo eller vilken slags hjälp man får från hemtjänsten.

Vi hoppas att du som kommuninvånare blir engagerad när du tar del av äldreplanen. Kontakta oss gärna om du har synpunkter, idéer och förslag på hur vi kan göra Botkyrka ännu bättre för äldre!

Slutligen vill vi rikta ett stort tack till alla som har bidragit till äldreplanen.

Tuva Lund (s)
Ordförande för politiska styrgruppen för framtagandet av Äldreplan 2015-2019
Botkyrka kommun

Inledning

Att bli och vara äldre – vad innebär det, hur är man då? Tillhör man automatiskt ”de äldre” så fort man fyller 65 år? Det finns många föreställningar om hur en äldre person är och det kan vara svårt att känna igen sig i den stereotypa bilden av att vara äldre. Hur man mår och identifierar sig, och vad man har för intressen är individuellt och skiljer sig mycket åt. Likaså skiljer sig behoven och önskemålen som rör ens vardag och framtid.

Det finns många områden som berör och kan förbättras för äldre – också i vår kommun. Vi från kommunen vill satsa på att utveckla några områden de kommande åren. Det gäller boende, tillgänglighet, vård och omsorg, förebyggande och hälsofrämjande arbete, samt aktiviteter och mötesplatser. Inom dessa områden kommer det krävas olika satsningar för att möta framtida behov. Vi beskriver detta i huvudkapiteln Aktiviteter och mötesplatser, Ett tryggt och tillgängligt boende och En god omsorg. Varje kapitel följs av en sammanfattning om vad kommunen ska utveckla.

Varför en äldreplan?

I det här dokumentet, äldreplanen, beskriver vi vad vi i Botkyrka kommun gör i dag för kommuninvånare som är 65 år och äldre och vilka behov, utmaningar och planer som finns inför framtiden. Frågor som vi tar upp är: Hur vill man som äldre bo? Vilka är framtidens behov av vård och omsorg? Hur kan vi skapa förutsättningar för att kommunens invånare ska må bra och hålla sig friska längre? Hur möjliggör vi delaktighet och en innehållsrik vardag?

Genom att beskriva detta vill vi ge en bild av vad man som äldre kan förvänta sig av kommunen, och ge medborgaren en möjlighet att själv fundera över och planera sitt liv som äldre. Med äldreplanen vill vi förmedla att det är tryggt att bli äldre i Botkyrka. För att så många som möjligt i målgruppen ska kunna ta del av planen översätts den till de vanligaste språken bland äldre Botkyrkabor.

Arbetet med att ta fram äldreplanen

I arbetet med att ta fram äldreplanen har vi tänkt långsiktigt. Planen sträcker sig från 2015 till 2019. Den ger en bakgrund till och en riktning för hur kommunen ska hantera och bemöta den äldre befolkningens behov och önskemål under denna period.

Vård- och omsorgsförvaltningen har haft ansvar för att bereda äldreplanen och en projektgrupp med representanter från kommunens olika berörda förvaltningar har bidragit i arbetet. Det underlag projektgruppen har tagit fram har fortlöpande diskuterats både på politisk nivå och på tjänstemannanivå. I samband med framtagandet av äldreplanen har vi samrått med pensionärsföreningar och föreningar som har verksamhet riktad till äldre.

Äldreplanen ska följas upp och revideras under 2019. Då tar vi hänsyn till förändringar och utveckling som berör äldre och vi ska följa upp de ambitioner och förändringar som beskrivs i äldreplanen.

Den äldre befolkningen i Botkyrka

Nutidens och framtidens äldre befolkning i Botkyrka, vad vet vi om den? Vissa saker vet vi med god säkerhet, medan annat är uppskattningar vi gör. Det vi vet och uppskattar om nutidens och framtidens äldre visar på hur vi i kommunen ska arbeta framöver. Det visar vilka behov och utmaningar som finns, hur vi ska prioritera och var vi kan göra mest nytta.

Hur mår vi i Botkyrka?

Hälsan i Sverige har blivit allt bättre under de senaste decennierna. Medellivslängden har ökat och förväntas också fortsätta öka. Främst är det friska år som vi förlänger livet med, men det tillkommer också år med inslag av sjukdom och funktionsnedsättning. Med hög ålder ökar risken att utveckla ohälsa, både psykisk och fysisk. De flesta av dem som nu går i pension har dock många år kvar med förhållandevis hög levnadsstandard, god funktionsförmåga, hälsa och möjlighet till ett aktivt liv. Förändringar i hur vi mår kommer med stigande ålder men det ser olika ut för olika personer. Det är skillnader i hälsa mellan olika socioekonomiska grupper av kvinnor och män med olika utbildning, arbete och inkomst, samt mellan Botkyrka, Stockholms län och genomsnittet för hela landet. Mycket av ojämlikheten i hälsa beror på skillnader i livsvillkor och levnadsförhållanden. Genom att kommunen vet om skillnader som påverkar hälsan kan vi arbeta för att alla kommuninvånare, däribland äldre, ska må bra.

Det finns ett samband mellan socioekonomisk ställning och hälsa. I Botkyrka kommun finns stora skillnader i inkomstnivå, både mellan och inom våra olika kommundelar. Inkomstnivå är sammankopplat med graden av vårdutnyttjande. De med lägre inkomstnivå utnyttjar vården mindre. Tydliga hälsoskillnader utifrån inkomst syns även när man studerar vad som främjar hälsan – som fysisk och social aktivitet och goda kostvanor – och det som är hälsorisker – som rökning och alkohol. Fall är den vanligaste orsaken till skador bland äldre personer.

Den självskattade hälsan är lägre i Botkyrka i jämförelse med länet. Men en tendens är att den självskattade hälsan förbättras bland personer under 65 år, vilket kan tyda på att framtidens äldre kommer att må bättre. Först under 2020-talet förväntas fyrttioåringarna i större utsträckning behöva söka hjälp inom vården. Inkomst, ålder, om man är man eller kvinna och om man bor ensam eller tillsammans med någon påverkar den psykiska hälsan och om man känner ensamhet, oro och ångest. Allt fler äldre uppger dock att de har ett socialt nätverk, deltar i aktiviteter och har tillgång till ett socialt stöd. Kvinnor deltar i större utsträckning än män i aktiviteter tillsammans med andra. Samtidigt rör kvinnor på sig mindre än män. Andelen stillasittande är större i Botkyrka än i resten av länet. I Sverige minskar andelen personer som är inaktiva och vi kan hoppas att denna trend slår igenom även i Botkyrka.

Befolkningsutveckling och framtidens äldre

Botkyrka har en ung befolkning, men antalet äldre personer ökar och deras andel växer. Denna utveckling finns inte bara i Botkyrka utan även i övriga Sverige och i Europa. Fram till 2020 blir det en stor ökning av personer i åldrarna 65–79 år. Därefter övergår denna ökning till ålderskategorin 80 år och äldre. Ytterligare en tendens är en

tydlig, men tillfällig, ökning av gruppen 90 år och äldre fram till cirka 2015. I åldersgruppen 65–79 år är fördelningen mellan män och kvinnor relativt jämn, men andelen kvinnor ökar tydligt i åldersgruppen 80 år och äldre.

Bland personer i Botkyrka som är 65 år och äldre har mer än en tredjedel utländsk bakgrund, och bland personer 55 till 64 år har nästan hälften utländsk bakgrund. Det innebär att många av framtidens äldre kommer att ha rötter i andra länder. Bland Botkyrkas pensionärer kommer många i dag ifrån Finland, Turkiet och forna Jugoslavien. Även framöver kommer många äldre att ha rötter i dessa länder men på sikt ökar antalet äldre från Irak, Polen, Chile och Syrien. Detta gör att kommunen kommer att behöva större språklig och kulturell kompetens inom verksamheter riktade till äldre.

Allt fler väljer att arbeta efter att de fyllt 65 år. För närvarande arbetar cirka sex procent av kvinnorna och 12 procent av männen i Botkyrka efter 65 år. De äldre blir allt mer välutbildade. Tidigare har männen haft en högre utbildningsnivå men kvinnorna vinner mark. Även framöver kommer män ha högre ålderspension än kvinnor trots att skillnaderna minskar. De äldre får allt bättre ekonomiska villkor men en del av framtidens pensionärer kommer, liksom nu, ha en låg inkomstnivå.

Allt fler av framtidens pensionärer kommer att vara mer teknikvana och ha fler kanaler för att söka information och kommunicera genom, men inställningen till tekniska lösningar varierar. Fyrtioåringarna och femtioåringarna kommer generellt sett att ha en större vana att påverka sin egen livssituation än tidigare generationer. Hur den framtida äldre befolkningen ser ut, agerar och vilka behov som uppstår kommer att påverka kommunens verksamhet. Kommunen behöver vara rustad för att möta framtidens kända och okända behov, och service och insatser kommer att ändras över tid.

En typisk 65-plussare i Botkyrka?

Så hur är en typisk Botkyrkabo som är över 65 år? Svaret är nog att det skulle vara svårt att definiera en sådan. Här finns ju en mycket stor mångfald vad gäller bakgrund, kulturer och individuella preferenser – dessutom en mycket större sådan än vad det finns i många andra kommuner. Bara det att drygt 50 procent av våra medborgare har sina rötter i andra länder och att det talas cirka 100 olika språk i Botkyrka!

I dag är de flesta 65-plussare svenskfödda även i Botkyrka. Den näst största gruppen är de med finsk bakgrund och den tredje största gruppen de som är födda i Turkiet. Till den sistnämnda gruppen hör huvudsakligen personer som identifierar sig som etniska turkar eller som syrianer, assyrier eller kaldéer.

I äldreplanen kommer vi att få lära känna Margit, Antti och Meryem¹ som ingår i varsin av de tre stora grupperna av 65-plussare. Detta betyder dock inte att de skulle vara representativa för hela sin grupp. Även fast det säkert finns gemensamma nämnare med många personer, är alla ändå unika. Alla är individer. Alla är på sitt sätt långt ifrån lagom.

¹ Dessa tre är fiktiva personer, men deras egenskaper baseras på intervjuer med och kommentarer av ett antal verkliga personer.

Margit

87 år. Född i Karlskrona. Änka sedan elva år tillbaka. Bor i en villa i stadsdelen Uttran.

Flyttade till Salems kommun i början av 50-talet för att jobba på Söderby sjukhus. Efter att ha gift sig bosatte sig Margit och hennes man först i en hyreslägenhet i Tumba, senare i villan i Uttran.

Margit läste till förskolelärare. Arbetade sedan inom förskolan ända fram till pensioneringen.

Hon har två döttrar. En dotter bor i dag i Tullinge, den andra i USA. Margit har tre barnbarn som alla bor hos dottern i USA. Margit saknar dem mycket.

Hon trivs mycket bra i området där hon bor. Njuter av att det är nära till naturen.

Hon känner sig trött ibland, har börjat märka att åldern gör sitt. Via kommunens hemtjänst får hon hjälp med städning, tvätt och handling men vill fortfarande försöka laga maten själv.

”Jag tycker om att komma ut och promenera och försöker göra det nästan varje dag. Jag lägger min ork hellre på det än på dammsugning! Det kommer några flickor och pojkar två gånger i veckan och hjälper mig. Det funkar bra, men helst skulle jag vilja att det inte var så många olika personer som kom. Man har ju sina favoriter...”

Margit har flera vänner och bekanta, men de flesta bor inte i närheten. Hon kan känna sig lite ensam och ängslig ibland.

Kontakten med släkt och vänner sköter hon mestadels via telefon och brev.

”Men kanske borde jag lära mig att använda dator. Det är väl inte för sent för det än?”

Så gott som alla Margit umgås med är födda i Sverige.

”Jag har inte haft så mycket kontakt med andra kulturer än den svenska. Förrän nu med hemtjänsten. Till exempel är min favorithjälpängel från Eritrea. Han är så snäll och lyssnar alltid på mig.”

Förutom promenaderna gillar Margit att lösa korsord och lyssna på radio och musik, särskilt jazz. Då och då besöker hon mötesplats Tumbas solrum.

Margit älskar pelargoner. Hon har ett 40-tal olika sorter som pryder hennes fönsterbrädor.

Hon vill fortsätta bo hemma i villan så länge det bara går – så länge hon känner sig trygg. Men skulle hon bli sämre och inte kunna sköta sig själv, kan hon tänka sig att flytta.

”En servicelägenhet kunde vara något för mig. Där får man väl hjälp och slipper bli isolerad? Men jag vill absolut inte bo ihop med någon. Jag vill ha en egen lägenhet. Det är trevligt med sällskap, men jag vill också kunna vara i fred när jag vill. Dessutom måste jag ha plats för mina pelargoner!”

Aktiviteter och mötesplatser

Det finns flera skäl att utöva och delta i aktiviteter och det finns många olika former av aktiviteter. En aktivitet kan vara allt från att ta en promenad, läsa en bok eller att ha ett samtal med en medmänniska, till att delta i en studiecirkel, åka på konstrunda eller spela tennis. Varje person som deltar i en aktivitet har sina anledningar och skäl. Det kan handla om intresse, för att det ger god hälsa och gemenskap.

Aktiviteter har flera positiva effekter som man kanske inte alltid tänker på. Deltagande i kulturlivet stärker hälsan och skapar framtidstro. Och att ingå i ett socialt sammanhang kring en aktivitet kan ge en känsla av välbefinnande och gör att man känner meningsfullhet. Att fysisk aktivitet leder till bättre hälsa är sedan länge känt. Bland annat bidrar fysisk aktivitet till att man som äldre behåller sina förmågor längre. Mötesplatser, aktiviteter, friluftsområden och det arbete frivilliga och föreningar gör är på så vis viktiga hälsofrämjande, sociala och kulturella stödinsatser. Uppsökande verksamhet är en annan del i ett förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Vi har alla olika förutsättningar till att utöva aktiviteter och förutsättningarna förändras ofta när vi blir äldre. Botkyrka kommun vill att det ska finnas något för alla, oavsett vitalitet, var i kommunen man bor eller om man har en funktionsnedsättning. Samtidigt är det en utmaning att erbjuda något för alla, att nå ut till alla och att ha ett utbud i alla kommundelar. Botkyrka har ett rikt föreningsliv som engagerar även äldre och det finns föreningar som har verksamhet riktad till äldre. Genom ett bra samarbete ska kommunen och alla Botkyrkas föreningar komplettera varandra i utbudet av aktiviteter. Kommunen vill skapa goda förutsättningar för äldre kommuninvånare att hålla sig friska längre, öka sitt välbefinnande och höja livskvaliteten.

Kulturella aktiviteter

Äldre är en prioriterad grupp i kommunens kultur- och fritidsverksamhet. En mängd aktiviteter anordnas i både öppna och spontana former för äldre. Kommunen arbetar för att inspirera äldre till nya aktiviteter och göra det lätt att delta i stimulerande kultur. Förhoppningen är att aktiviteterna ska ge fler tillfällen till möten mellan människor, på fler och nya platser. I framtiden vill kommunen bidra till fler projekt som tar tillvara äldres egen kreativitet.

Exempel på aktiviteter är öppna seminarier med konstnärer och föreningar samt konserter som arrangeras på olika platser. Ibland ordnas guidade visningar med buss runt om i Botkyrka. Andra gånger ordnas guidade promenader i lite lugnare tempo, med sittplatser och hörslinga. Visningarna kan exempelvis handla om Botkyrkas nutid, historia, kultur och natur. I samarbete med föreningar bjuds äldre in till nya platser att mötas på genom rörliga aktiviteter men också lugnare stunder.

Äldreveckan anordnas varje år i Botkyrka och är ett samarbete mellan föreningar, organisationer och kommunala verksamheter. Syftet med äldreveckan är att hjälpa äldre att hitta nya vägar till aktiviteter och att stödja föreningar och kommunala verksamheter i nyskapande av aktiviteter. Under äldreveckan ordnas temabaserade fester, föreläsningar och film- och musikföreställningar.

Biblioteken

För att alla ska kunna ta del av bibliotekens utbud har biblioteken i Botkyrka anpassad service för äldre kommuninvånare som behöver det. ”Boken kommer” är en tjänst som innebär att du som har svårt att själv ta dig till biblioteket kan få böcker skickade hem utan att det kostar något. Detta gäller oavsett var i kommunen du bor och om du bor i ett vård- och omsorgsboende eller inte. För att nå de som behöver ”boken kommer” samarbetar biblioteken med hemtjänsten och heminstruktören¹.

För dem som inte längre kan läsa böcker med vanlig text finns det böcker som tryckts med extra stor stil, så kallade storstilsböcker. För dem som inte vill eller kan läsa tryckta böcker, finns möjlighet att låna talböcker. Både bibliotek och enskilda låntagare har rätt att ladda ner talböcker och på biblioteken får man lära sig att själv ladda ner talböcker hemifrån. Man kan också få talböckerna kostnadsfritt hemsända med posten eller levererade med boken kommer-tjänsten.

Digital delaktighet – att använda internet

Botkyrka arbetar tillsammans med andra aktörer för att fler ska kunna ta del av information och utträta vissa tjänster via internet. Internet är en av de viktigaste informationskanalerna och därför är tillgång till det en demokratifråga. Kommunen vill att alla medborgarna ska ha goda förutsättningar att följa samhällsutvecklingen och att utträta vardagssysslor digitalt. Men många äldre har begränsade kunskaper om datorer och internet. Som hjälp anordnar biblioteket enskild handledning för datorovana, upplåter lokal till Seniornet² för kurser och hjälper till att lotsa medborgare vidare till utbildningar.

Mötesplatser och friluftsliv

Att bli äldre kan innebära färre sociala relationer än tidigare. Samtidigt vet vi att ha ett socialt nätverk ger bättre hälsa. Att besöka en mötesplats för äldre kan vara ett sätt att utöka sitt sociala nätverk. Här kan man träffa andra, träna och delta i sociala aktiviteter.

I Botkyrka finns två kommunala mötesplatser riktade till äldre, i Tumba och i Grödinge. Mötesplatserna är till för kommuninvånare som är 60 år och äldre och bygger på att frivilliga driver verksamheten och formar utbudet. På mötesplatserna kan du exempelvis träna på gym, delta i vattengymnastik eller studiecirkel. I kommunen finns också många naturliga mötesplatser som det lokala centrumet eller kaféet. Mötesplatser skapas också när människor med samma intresse träffas.

Ofta är det redan aktiva personer som besöker mötesplatser och aktiverar sig på olika sätt, men vi vill också nå dem som inte redan är aktiva. Därför behöver innehållet på mötesplatserna utvecklas och med hjälp av engagerade frivilliga krafter kan mötesplatser etableras i fler delar av kommunen. Samtidigt är det viktigt att

¹ I kommunen finns en syn- och hörselinstruktör som hjälper kommuninvånare med hörsel- och synhjälpmedel och informerar om sådant som kan underlätta vardagen för den med en syn- eller hörselnedsättning.

² Seniornet är en ideell IT-förening för äldre.

kommunala mötesplatser inte tar över det arbete som ideella föreningar bedriver.

I Botkyrka finns stora grönområden. Att vara ute i naturen är en form av friskvård som bidrar till hälsa och välmående. Men för att alla ska kunna ha tillgång till dessa grönområden behöver kommunen underlätta för människor att vistas i och ta sig till grönområdena. Kommunen ska förenkla för medborgarna att ta sig ut i naturen med kollektivtrafik och skapa tydligare entréer till områdena med parkeringsplatser, bänkar och skyltar. I naturen kan vi öka tillgängligheten och tryggheten genom att märka ut leder och promenadslingsor och belysa vissa platser. Det kan behövas parkbänkar längs promenadsträckan där man kan sätta sig för att vila, och det är viktigt med bra information om natur- och kulturområdena och hur man kan ta sig dit.

Ett rikt föreningsliv och frivilliga krafter

Det finns flera föreningar och organisationer som både engagerar och består av äldre. Verksamheten varierar i utformning, från kultur- och fritidsverksamhet till en mer omsorgsinriktad verksamhet. Föreningarna bidrar till att skapa innehåll i vardagen och meningsfullhet i livet för äldre. Här är kommunens roll att uppmuntra och ge stöd åt föreningar och studieförbund.

Föreningarna är viktiga för kommunen på flera sätt. De hjälper oss att nå ut med sina kontaktnät och de anordnar aktiviteter själva och tillsammans med kommunen. I samarbetet med föreningarna får kommunen värdefulla synpunkter och nya idéer för hur arbetet för gruppen äldre kan utvecklas ytterligare. I och med att föreningarna verkar i olika kommundelar når de många och finns nära medborgaren.

För den äldre kan föreningarna innebära ett socialt nätverk och ett stöd, och frivilliga krafter kan fylla en viktig roll som ett komplement till den kommunala äldreomsorgen. Detta genom vara ett socialt stöd och aktivitetsordnare för äldre som själva har svårt att ta sig till en aktivitet. När det finns intresse från frivilliga personer att erbjuda socialt stöd, eller att ordna aktiviteter för äldre inom omsorgen, behöver kommunen kunna ta emot och stötta den frivilliga verksamheten. Kommunen ska arbeta för att öka volontärverksamheten.

Uppsökande verksamhet

Syftet med den uppsökande verksamheten är att förebygga och förhindra ensamhet och isolering. Uppsökande verksamhet kan bidra till ökad trygghet och att fler äldre kan bo kvar hemma längre. Både landstinget och kommunen har uppsökande verksamhet riktad till äldre. Exempelvis skickar Botkyrka kommun ut information till alla 80-åringar om service, vård och omsorg. Landstinget erbjuder hälsosamtal till personer som fyller 75 år. Hälsosamtalen ska ge bättre förutsättningar att hantera åldrandet. I samtalet berörs bland annat hälsa, fysisk aktivitet, kost, social gemenskap, delaktighet och boendesituation.

Kommunen vill utveckla ett samarbete med landstinget i den uppsökande verksamheten genom att ta fram ett bra komplement till hälsosamtalen. Kommunen ska på prov erbjuda ett uppföljande samtal till kommuninvånare som fyller 80 år.

Kommunen kan informera om vad vi kan göra för att ge äldre bättre tillvaro. Det kan vara att motivera till deltagande i det stora utbud av aktiviteter som finns, eller att informera om bostadsanpassning så att det blir tryggare och lättare att klara sig hemma. Vi vill också förmedla att kommunens äldreomsorg och socialtjänst finns där om du skulle behöva det. Exempel på en särskilt utsatt grupp är äldre vars partner har gått bort. Sorgen kan bidra till att man orkar mindre, att man isolerar sig hemma och blir mindre aktiv i allmänhet. I en sådan situation behövs ett socialt skyddsnet, här kan kommunens uppsökande verksamhet vara till hjälp.

Ett högre deltagande

I kommunen finns ett stort utbud och goda förutsättningar till att vara med på fysiska och kulturella aktiviteter, att själv vara delaktig i att utforma aktiviteter och att umgås med andra. Utmaningarna för kommunen handlar främst om att nå ut till alla med information och att motivera till deltagande.

Vi vet att fysisk aktivitet minskar ångest och oro, och sociala aktiviteter kan minska ensamheten. Men att delta i en aktivitet eller att ta sig till en träfflokal kan vara svårt, och om man redan känner sig ensam kan hindren kännas större. Även när det gäller fysisk aktivitet finns många upplevelser av hinder. Man kanske är ovan att träna eller röra sig, tror att besvären förvärras, att det skulle vara för sent att börja på äldre dar, eller att man måste träna hårt och länge för att det ska ge effekt.

Kommunen ska förbättra informationen om utbudet av aktiviteter, mötesplatser och friluftsområden. Informationen ska vara tydlig och finnas på flera språk och i olika format. Kommunen kan också i sina olika roller bli bättre på att lotsa var och en vidare. Genom uppsökande verksamhet tillsammans med landstinget kan kommunen ge information om utbud av aktiviteter och mötesplatser och samtidigt försöka motivera till deltagande. Inom äldreomsorgen kan hemtjänstpersonalen, biståndshandläggare och dagverksamheten sprida information och uppmuntra. Ytterligare ett sätt att nå och stödja fler äldre kan vara att etablera äldrelotsar som finns på medborgarkontoren eller att utveckla medborgarkontorens utbud så att det bättre tillgodoser äldres behov.

Aktiviteter bör utformas så att förutsättningarna är goda för många att delta. Kommunens aktiviteter ska var öppna för alla och det ska inte kosta mycket att delta. Aktiviteterna bör främja nya relationer och gemenskap. Eftersom det blir vanligare att äldre bor kvar hemma behövs det aktiviteter i alla delar av kommunen och mötesplatser i fler delar av kommunen. Detta kan kommunen förverkliga genom samverkan med föreningar och bostadsbolag. Tillgängliga färdssätt gör det möjligt för fler, än dem som bor i närheten, att delta.

Detta ska kommunen utveckla

I kommunen finns stora möjligheter att vara aktiv. Äldre ska ha goda förutsättningar att delta i sociala, kulturella och fysiska aktiviteter. Kommunen ska arbeta för att äldre Botkyrkabor mår bra och håller sig friska längre.

Löfte	Ansvarig
1. Kommunen ska underlätta för äldre att vistas i och ta sig till kommunens grönområden.	Samhällsbyggnadsnämnden, vård- och omsorgsnämnden
2. Kommunen ska stötta initiativ från medborgarna i att erbjuda socialt stöd, eller att ordna aktiviteter för äldre inom äldreomsorgen. Kommunen ska arbeta för att volontärverksamheten ska öka.	Kultur- och fritidsnämnden, vård- och omsorgsnämnden,
3. Kommunen vill ta fram ett komplement till landstingets hälsosamtal. Kommunen ska på prov erbjuda samtal till kommuninvånare som fyller 80 år.	Vård- och omsorgsnämnden
4. Kommunen ska förbättra informationen om utbudet av aktiviteter, mötesplatser och friluftsområden.	Kultur- och fritidsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, vård- och omsorgsnämnden
5. Kommunen ska i sina olika roller bli bättre att på att lotsa äldre vidare till aktiviteter och mötesplatser, och motivera till deltagande.	Kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, vård- och omsorgsnämnden
6. Aktiviteter ska utformas så att många kan delta.	Kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden
7. Kommunen ska arbeta för att det ska finnas aktiviteter och träffplatser i fler kommundelar genom samverkan med föreningar och bostadsbolag.	Kultur- och fritidsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, vård- och omsorgsnämnden

Antti

76 år. Född i Österbotten i Finland. Bor i en hyreslägenhet i Tullinge tillsammans med frun och två katter.

Antti var 25 år när han kom till Sverige för att arbeta. Han fick jobb på Alfa Laval och bosatte sig i Tullinge redan då. I Finland arbetade han med allehanda jordbrukssysslor på hemortens bondgårdar.

När han kom till Sverige kunde han inte svenska.

”Jag har aldrig gått någon kurs i svenska. Jag har lärt mig själv. Men jag har ju haft arbetskompisar som pratat svenska – även fast många var finnar.”

Frun har varit hemmafru och har aldrig riktigt lärt sig svenska.

Barnen, två pojkar och en dotter, kan finska eftersom det var hemmaspråket. Dottern bor nu i Malmö, men sönerna är kvar i Botkyrka. Antti har fem barnbarn. Han tycker att det är lite synd att bara tre av dem kan finska.

Antti tycker att hans svenska är hyfsat bra, men han är lite bekymrad inför framtiden.

”Jag kan prata och förstå svenska än. Men jag vet inte hur pass bra jag kan ha den kvar. Nu när jag har gått i pension umgås jag mest med andra finstalande. Men jag tittar mycket på svensk TV och läser svenska tidningar. Jag hoppas att det hjälper.”

Han tycker om sin trerummare som ligger en bit från pendeltågsstationen. Enda nackdelen är att det inte finns bastu.

Han känner sig inte särskilt ensam. Frun och barnen finns ju och så bor några goda vänner i trakten. Men han har inte så mycket kontakt med grannarna.

Antti är medlem i den lokala finska pensionärsföreningen och åker på gruppresor som föreningen arrangerar, till exempel kryssningar till Helsingfors. Då får han chansen att utöva sin stora passion: att dansa finsk tango.

Han säger att han mår bra, trots att läkaren menar att han borde äta mindre socker. Däremot har han börjat oroa sig för fruns minne och att hon ska utveckla demens. Det är mer och mer han som måste ta hand om hushållet, och frun, numera.

Han har ingen egen erfarenhet av den kommunala äldreomsorgen.

”Om jag eller frun skulle behöva anlita hemtjänst, hoppas jag att vi kan få hjälp på finska. Annars blir det nog svårt. Och så får personalen inte vara allergisk mot katter.”

Ett tryggt och tillgängligt boende

Är det någonstans vi alla ska kunna känna oss trygga så är det i vårt hem. Kommunen har ett bostadsförsörjningsansvar för alla kommuninvånare. Att planera bra bostäder och trygga, tillgängliga³ boendemiljöer för äldre är en fråga för kommunens generella boendepanering. Kommunen har också ett särskilt ansvar för de äldre som behöver särskilda boendeformer enligt socialtjänstlagen. Äldre vill bo på olika sätt och förutsättningarna ser olika ut. Det är en trygghet att veta att det finns en väl fungerande äldreomsorg om behovet skulle uppstå.

Var och en väljer sitt boende och planerar sin boendesituation, men kommunen måste skapa förutsättningar för att det ska finnas något att välja bland. Detta kan kommunen göra genom att ha äldre i åtanke vid renovering av bostäder och vid nybyggnation. Kommunen ska också medverka till och skapa förutsättningar till etablering av olika boendeformer riktade till äldre.

Hur bor äldre i Botkyrka?

Många äldre i Botkyrka flyttade till kommunen under 1960- och 70-talen då stora delar av dagens Botkyrka växte fram, och det är många som bor kvar i den bostad de flyttade till då. Drygt hälften i åldersgruppen 65 år och äldre bor i bostäder från 70-talet. I åldersgruppen 65–74 år bor ungefär hälften i villor och radhus. Högre upp i åldrarna är denna andel mindre.

Ekonomiska förutsättningar styr ofta valet av boende. En ekonomisk tröskel kan vara orsaken till att man bor kvar i nuvarande bostad i stället för att flytta till en mer lättskött och anpassad bostad. En stor andel äldre bor i miljonprogrammets bostäder i Hallunda, Alby, Fittja och Norsborg. Dessa bostäder har hiss men är i övrigt inte anpassade för äldre personer som har svårt att gå eller andra funktionsnedsättningar. Många vill bo kvar i sitt hem även när en försämrad hälsa ändrar förutsättningarna. Då kan det bli aktuellt med insatser för att öka tillgängligheten i det egna huset eller lägenheten för att man ska kunna bo kvar med en god livskvalitet.

Den äldre befolkningen växer och de allra flesta över 65 år bor inte på ett vård- och omsorgsboende eller annan särskild boendeform, utan befinner sig på den ordinarie bostadsmarknaden. Därför är det viktigt att kommunen tänker på äldres behov vid renovering och nybyggnation. Detta gäller inte minst i den planerade förnyelsen av miljonprogrammen. Kommunen kan på olika sätt möjliggöra kvarboende för äldre.

Hur vill man som äldre bo?

Kvinnor ställer i regel högre krav på boendet än män. Gemensamt är dock önskemål om närhet till dagligvaruhandel, kommunikationer, primärvård och tillgänglig utemiljö. Generellt sett kan vi se att viljan att flytta ökar i det senare stadiet av livet. Det har ofta att göra med försämrad hälsa som innebär en flytt till en mindre och mer tillgänglig bostad, eller till ett vård- och omsorgsboende.

³ Tillgänglighet är ett begrepp som används för att beskriva hur pass väl en verksamhet, plats eller lokal fungerar för personer med funktionsnedsättning. Här ingår lokalernas utformning, tillgången till information och ett bra bemötande.

Det har etablerats fler boendeformer för äldre på senare tid. Det gör att en flytt till ett vård- och omsorgsboende oftast inte är aktuellt så länge hemtjänst och hemsjukvård kan tillgodose medicinska och praktiska behov. Men man kan ändå känna sig otrygg och ensam, och då kan seniorboenden och trygghetsbostäder på den ordinarie bostadsmarknaden vara ett bra alternativ. I dessa typer av mellanboenden finns möjlighet till gemensamma aktiviteter och sociala kontakter. På så vis finns en förebyggande och hälsofrämjande funktion. Mellanboenden kan också avlasta trycket på vård- och omsorgsboenden när den äldres behov av vård inte är så stort, utan handlar om trygghet och fysisk boendemiljö.

Många äldre väljer att inte flytta. Att behöva flytta för varje ny krämpa som dyker upp är heller inte något som ska behövas. Är bostaden tillgänglig och väl fungerande är det ofta en bra lösning att bo kvar. För samboende personer är heller inte ensamhet och oro vanligen ett problem.

Ett anpassat hem

Får du svårt att röra dig kan det innebära att ditt hem behöver anpassas. Personer med funktionsnedsättning, däribland vissa äldre, kan ansöka om bostadsanpassningsbidrag för att på så vis göra hemmet tillgängligt. Bidraget kan exempelvis användas till att ta bort trösklar, byta ut badkar mot duschplats eller att montera en rullstolsramp utomhus.

I Botkyrkas bostadsbestånd finns det generellt brister i tillgängligheten. Det innebär att utformningen av bostaden och bostadsmiljön kan begränsa hur vissa äldre kan röra sig i och använda bostaden. För att kunna skapa tillgängliga bostäder måste de som planerar och genomför ombyggnationerna förstå äldres begränsningar och vilka hinder de upplever i vardagen. Arkitektur, form och design ska fungera för alla. Tillgängliga bostäder och boendemiljöer är på så vis nödvändigt för vissa, samtidigt som det underlättar för många och gör vardagen bekväm för alla. Många av de hinder som begränsar boendemiljöns tillgänglighet är enkla att åtgärda, men enklast av allt är att göra rätt från början.

För att inte skapa fler hinder när de gamla hindren tas bort ska kommunens upphandlingar ställa krav på tillgänglighet och universell utformning. Tillgänglighetsperspektivet ska ingå som en naturlig del vid kommunens upprustning och nyinvesteringar. Så kallade ”passa-på-åtgärder”⁴ är både kostnadseffektiva och leder till besparing av arbetstimmar.

Hjälp och trygghet i det egna hemmet

När du behöver hjälp från andra för att klara din vardag är det kommunens roll att erbjuda vård och omsorg. Men det innebär inte nödvändigtvis att du flyttar till ett vård- och omsorgsboende. Hemtjänsten ger omvårdnad och hjälp i ditt eget hem. Syftet är att den som vill ska kunna bo kvar hemma och få hjälp med det som är för tungt att göra

⁴ Passa-på-principen är ett sätt att hålla nere kostnader. Vid nya inköp eller andra förändringar passar man på att förbättra tillgängligheten.

själv. Kommunen arbetar hela tiden för att hemtjänsten ska upplevas som trygg och tillförlitlig. Detta är viktigt för att kunna möta efterfrågan om att få vård och omsorg i det egna hemmet. Kommunens mål är att skapa förutsättningar till att volontärverksamheten ska öka. Frivilliga krafter kan utgöra ett socialt stöd som skapar trygghet.

Är du äldre eller har en funktionsnedsättning kan du också få hjälp av Botkyrkafixaren. Botkyrkafixaren kan till exempel hjälpa till med att byta glödlampor, sätta upp och ta ned gardiner. Botkyrkafixaren är en service, men syftet är också förebyggande, att äldre inte ska ramla och skada sig. Skulle behovet av Botkyrkafixaren öka finns möjligheten att utöka denna funktion.

Våld i hemmet, i nära relationer, förekommer även bland äldre. Är du kvinna och utsatt för våld, kränkningar, hot eller övergrepp av någon i din närhet kan du kontakta kvinnorådgivningen i Botkyrka. Här kan du få praktiskt stöd och samtalsstöd både enskilt och i grupp.

Tekniska lösningar och hjälpmedel

Utveckling av tekniska lösningar och hjälpmedel kan bidra till att äldre kommer att kunna klara sig bättre i sina hem. Oftast är det landstinget som erbjuder hjälpmedel som rollatorer och hörapparater. I kommunen finns en syn- och hörselinstruktör som hjälper kommuninvånare med hjälpmedel för syn och hörsel och informerar om sådant som kan underlätta vardagen. Det finns också tekniska lösningar för att skapa trygghet i hemmet. Som äldre i Botkyrka kan du få trygghetslarm. Larmet bär man med sig och om man skulle ramla, känna dig orolig eller bli akut sjuk, larmar man till kommunens personal som då kommer.

Efterfrågan på teknikstöd förväntas öka bland äldre. Det finns hjälpmedel som underlättar för personer med nedsatt minnes- och orienteringsförmåga att hålla reda på tiden och att planera sin dag. Det kan handla om påminnelser av olika slag, planeringskalendrar och mer avancerade elektroniska hjälpmedel. Inom hemtjänsten har äldre provat att beställa matvaror hem till sig via en surfplatta, tillsammans med omsorgspersonalen. Även för anhöriga finns hjälpmedel som larmmattor och passagelarm.

Eftersom framtidens äldre kommer att vara mer teknikvana räknar vi i kommunen med att efterfrågan på teknikstöd i olika former av kommunikation kommer att öka. En mobil robot i hemmet kan underlätta kontakten med familjemedlemmar och vårdpersonal. Denna typ av teknikstöd för äldre och inom äldreomsorgen är ett område som ständigt utvecklas och bidrar till att äldre kan leva självständiga liv längre. Kommunen ska aktivt bevaka och dra nytta av utvecklingen som kan bidra till äldres självständighet och välmående. Kommunen ska vara öppen för och ta initiativ till att pröva nya tekniska lösningar och hjälpmedel.

Olika boendeformer

I en kommun finns en mängd olika bostäder, vissa av dem är mer lämpliga för äldre än andra. Seniorboenden, trygghetsbostäder och bostadsrätter i en 55plus-förening är olika boendeformer på den vanliga bostadsmarknaden, men som vänder sig till en specifik målgrupp. Kommunen kan styra och påverka bostadsbeståndet tillsammans med exempelvis byggherrar och fastighetsägare. Vård- och omsorgsboenden är en särskild boendeform som kommunen har ansvar för att inrätta. Det är hos kommunen du ansöker om att få plats på ett vård- och omsorgsboende. Kommunen har även ett antal servicelägenheter som innebär att du bor i en egen lägenhet och har tillgång till sjuksköterska, läkare och hemtjänst. En tendens är att efterfrågan på servicelägenheter minskar.

Seniorboenden och trygghetsbostäder

Vad som menas med seniorboende varierar. Oftast menar man en boendeform som riktar sig till personer över en viss ålder. Ibland är bostäderna tillgänglighetsanpassade och det finns ett visst serviceutbud. Det finns också bostäder och lägenheter som är anpassade och har bra förbindelser i närheten men som riktar sig till alla. I Tumba och Tullinge finns det 55plus-boenden som är bostadsrätter för personer som är 55 år och äldre. I dagsläget finns det också ett seniorboende med hyreslägenheter i Tullinge. Bostäderna är tillgänglighetsanpassade, har närhet till kommunikationer och det finns en möteslokal för de boende. Planer finns på att utöka antalet seniorboenden samtidigt som konceptet utvecklas ytterligare vad gäller trygghet, tillgänglighet och service.

Ett begrepp och en boendeform som etablerats på senare år är trygghetsbostäder. Enligt Boverkets definition är detta en boendeform som riktar sig till personer som är 70 år och äldre. I konceptet ingår bostadslägenheter, utrymme för de boendes måltider, hobby- och sällskapsrum och personal som dagligen kan hjälpa de boende på olika sätt. I trygghetsbostäder finns möjlighet att äta gemensamma måltider och delta i aktiviteter. I Botkyrka har vi ännu inga trygghetsbostäder, kommunen vill definiera och utveckla ett eget trygghetskoncept och satsar mycket på att etablera denna typ av mellanboende. Det är viktigt att det finns alternativ i boendebudet för äldre. Kommunen ska skapa förutsättningar och medverka till etablering av fler boendeformer för äldre.

För att utveckla dagens bostadsbestånd behöver bostadsmarknadens aktörer samarbeta. Det har visat sig att samverkan mellan olika kommunala förvaltningar och bostadsbolag är lösningen för att få till stånd fler boendeformer för äldre. Genom att exempelvis komplettera en lämplig fastighet med personal och service kan ett trygghetsboende komma till stånd. Botkyrkabyggen och kommunen har inlett ett samarbete för att få till ett trygghetsboende, och kan även samarbeta vid renoveringen av miljonprogrammets hus för att skapa fler tillgängliga och trygga bostäder. Kommunen behöver också utveckla samarbetsformer för att ta emot initiativ från äldre medborgare och vägleda initiativen till verklighet. Äldre förväntas i högre utsträckning själva ta initiativ till att utveckla sitt boende efter egna idéer. Generellt sett hindrar höga boendekostnader i nyproduktionen äldre från att flytta till anpassade och mer tillgängliga bostäder. Här har bygg- och fastighetsbranschen det största ansvaret för att på olika sätt pressa kostnaderna.

Vård- och omsorgsboenden

För dig som behöver mer omsorg och trygghet, än vad som är möjligt att få i ditt eget hem, finns vård- och omsorgsboenden. I Sverige har antalet platser på vård- och omsorgsboenden minskat över tid. Ett vård- och omsorgsboende i dag skiljer sig från vad man förr kallade äldreboende och en hög ålder betyder inte en given plats. För att få flytta till ett vård- och omsorgsboende behöver du ansöka hos kommunen och få ett beslut om plats.

Det finns många faktorer som kan påverka det framtida behovet av vård- och omsorgsboenden: medicinteknik, forskning och utveckling inom demensvård, förebyggande och hälsofrämjande insatser och tillgången till fler mellanboenden för äldre. Men vi vet att det på sikt kommer att behövas fler vård- och omsorgsboenden. Samtidigt är vissa av kommunens lokaler gamla och behöver renoveras eller ersättas. Till exempel ska Tumba äldreboende avvecklas i sin nuvarande form. Ett nytt vård- och omsorgsboende är planerat till 2017, och det kommer behövas fler vård- och omsorgsboenden med demensinriktning. Ett problem är brist på byggklar mark och därför ska behov av nya boenden finnas i åtanke i planer för hur Botkyrkas mark ska användas.

Den betydelsefulla närmiljön

Bostadens omgivning och närmiljö har stor betydelse för äldre. En förutsättning för att äldre ska kunna bo kvar och ha ett självständigt och aktivt liv är att omgivningen är tillgänglig. Det kan innebära närhet till kollektivtrafik, privat och offentlig service och att utomhusmiljön är lättframkomlig inom stadsdelen. Upplysta gångbanor och väl synliga skyltar ökar också tryggheten och tillgängligheten.

Kommunen har ansvar för att ta bort alla enkelt avhjälpna hinder på offentliga platser och i lokaler som allmänheten har tillträde till. Att avhjälpa hindren kan vara allt från att sätta in en rullstolsramp till att kontrastmarkera trappor. Oftast handlar det inte om några stora ombyggnationer. Vi ska se över tillgängligheten i kommunens egna verksamheter och på allmänna platser och rätta till bristerna. På så sätt förbättras den fysiska miljön för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

Kommunen har som tillsynsmyndighet en viktig uppgift i att granska hur privata fastighetsägare följer kraven på tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder. Fungerande tillsyn är avgörande för att vi ska komma tillrätta med bristerna i den fysiska miljön. I denna roll kan och ska kommunen bli mycket bättre. Botkyrka kommun är ansluten till Västra Götalandsregionens tillgänglighetsdatabas som är ett verktyg för att underlätta arbetet med enkelt avhjälpna hinder. Tillgänglighetsdatabasen samlar besöksinformation om en plats eller lokals tillgänglighet. Via kommunens webbplats kan du ta del av informationen. Än så länge omfattar tillgänglighetsdatabasen bara lokaler där Botkyrka kommun bedriver verksamhet. Men tanken är att databasen i framtiden ska ha information även om andra lokaler och platser, exempelvis promenadvägar och köpcentrum.

Botkyrka prioriterar att närmiljön är tillgänglig, men det är viktigt att man även enkelt kan ta sig mellan kommundelar. Att kunna röra sig mellan kommunens olika områden

ger fler möjligheter och ett större utbud. Äldre som har svårt att resa med den vanliga kollektivtrafiken kan ansöka om färdtjänst hos kommunens medborgarkontor, men kommunen ska också arbeta för att förbättra de allmänna kommunikationerna. En etablering av en servicelinje skulle innebära en generell förbättring för gruppen äldre, och är därför något kommunen på sikt har ambitionen att införa.

Detta ska kommunen utveckla

Kommunen ska på olika vis möjliggöra ett bra boende och boendemiljö för äldre:

Löfte	Ansvarig
8. Kommunen ska arbeta för fler alternativ i utbudet av boendeformer för äldre.	Kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, vård- och omsorgsnämnden
9. Kommunen har ambitionen att definiera och utveckla ett eget trygghetskoncept för boendeformen trygghetsboende och ska arbeta för att trygghetsbostäder etableras i Botkyrka.	Kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, vård- och omsorgsnämnden
10. Tumba äldreboende ska avvecklas i sin nuvarande form.	Kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, vård- och omsorgsnämnden
11. Ett nytt vård- och omsorgsboende är planerat till 2017.	Samhällsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, vård- och omsorgsnämnden
12. Kommunen ska aktivt bevaka och dra nytta av utveckling av teknik och hjälpmedel som kan bidra till äldres självständighet och välmående. Kommunen ska vara öppen för, och ta initiativ till, att pröva nya tekniska lösningar och hjälpmedel.	Samhällsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, vård- och omsorgsnämnden
13. Kommande upphandlingar ska ställa krav på tillgänglighet och universell utformning.	Kommunstyrelsen
14. Tillgänglighetsperspektivet ska ingå som en naturlig del vid kommunens upprustning och nyinvesteringar.	Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden, tekniska nämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden
15. Tillgängligheten i kommunens egna verksamheter och på allmänna platser ska ses över och bristerna ska rättas till.	Samhällsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden
16. Kommunen ska bli bättre på att granska hur privata fastighetsägare följer krav på tillgänglighet.	Samhällsbyggnadsnämnden
17. Kommunens ambition är att tillgänglighetsdatabasen i framtiden ska ha information om fler lokaler och platser i kommunen, exempelvis promenadvägar och köpcentrum.	Kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden

Meryem

70 år. Född i sydöstra Turkiet. På Meryems pass står det "turk", men hon påpekar att hon är syrian. Hon kom till Sverige 1975 som religiös flykting tillsammans med maken och deras tre döttrar.

De bosatte sig vid sin ankomst i en hyreslägenhet i Alby men i dag bor Meryem i ett radhus i Norsborg tillsammans med sin make.

Hennes modersmål är syrianska. När hon kom till Sverige kunde hon inte ett ord svenska.

Meryem var analfabet men lärde sig att läsa och skriva på SFI. Hon tycker inte själv att hon kan svenska så bra. Hon umgås mest med andra syrianer och använder inte svenska dagligen.

När Meryem kom till Sverige hade hon aldrig förvärvsarbetat.

"I Turkiet var jag hemmafru och tog hand om hushållet, barnen och mina föräldrar. Väl i Sverige fick jag ett jobb på storkök. Diskade och städade."

Hon hade gärna arbetat med matlagning, är riktigt bra på det.

Maken har haft ett eget skomakeri och även jobbat på Scania. Han har lärt sig bra svenska.

De trivs i sitt radhus som har en liten trädgård, och har flera goda grannar att umgås med.

Deras fem barn och barnens familjer bor i närheten. De har åtta barnbarn, och hittills två barnbarnsbarn.

Meryem brukar känna sig ensam ibland, trots att släkt och vänner finns i närheten.

"Jag tror att jag skulle känt mig mindre ensam om vi hade bott kvar i hemlandet. Där skulle jag ha tagit hand om barnbarn och barnbarnsbarn. Här i Sverige sätts de på dagis i stället."

Barnbarn och barnbarnsbarn och kyrkan är hennes största intressen i livet.

Hon känner sig ganska frisk, är bara lite trött i benen då och då. Maken däremot har hjärtproblem. Barnen hjälper till att sköta läkar- och sjukhuskontakterna. Det kan vara svårt med vårdterminologin. Ibland bokar personalen på vårdcentralen en auktoriserad tolk.

Meryem önskar att hon och maken kan fortsätta att klara sig själva när de blir äldre. Men om nödvändigt kan hon acceptera kommunal omsorg, eftersom barnen har mycket annat att göra.

"Men för att jag ska vilja ta emot kommunens hjälp måste jag kunna förstå personalen, och de mig. Så man borde kunna få hjälp på sitt eget språk."

Och så ska man ta hänsyn till religionen.

"Om jag var tvungen att flytta till ett äldreboende skulle jag vilja att prästen kom dit regelbundet – minst en gång i veckan."

En god omsorg

När vi blir äldre kan vi komma till en punkt då vi behöver hjälp från andra för att klara oss i vår vardag. Vid detta steg i livet är det kommunens roll att erbjuda en god omsorg. Hjälpen kan se olika ut och anpassas efter var och ens behov. Äldreomsorgen utgår ifrån den nationella värdegrunden och kommunens arbete handlar om att omsätta värdegrunden i praktiken:

Alla som får äldreomsorg ska leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Det handlar om självbestämmande, trygghet, meningsfullhet, integritet och delaktighet samt att få ett gott bemötande och insatser av god kvalitet.

Vi lever allt längre och har fler friska år i livet, men också fler sjuka år. På sikt kommer personer som är 65 år och äldre utgöra en större andel av kommunens befolkning. Vi kan hålla oss friska längre, men med tiden kommer många att behöva vård. Kvaliteten på vården är viktig för dagens och framtidens äldre. Många anser att det är viktigare att vården är bra än att den är nära. Samtidigt vill många gärna få vård i sin egen bostad. Framtidens behov av äldreomsorg kommer att påverkas av forskning inom medicin, hälsa och omsorg, och av förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Att få äldreomsorg

När man som äldre har svårt att klara sin vardag har man rätt att få stöd från kommunen. Detta är en rättighet som styrs av socialtjänstlagen. För att få stöd i form av äldreomsorg kan du ansöka om detta hos kommunen, både skriftligt och muntligt. Även anhöriga kan ta initiativ till en ansökan. När kommunen får in en ansökan görs en utredning av en handläggare och sedan fattas beslut om stödinsatser. Behovet ska styra bedömningen av vilken hjälp den äldre får. När beslutet är fattat informeras den äldre. Det är viktigt att motivera målet med stödinsatserna. Insatserna ska inte ta över det personen kan göra själv. Detta är ett centralt förhållningssätt inom hela äldreomsorgen.

Äldreomsorgen ska ge äldre människor möjlighet att vara självständiga, trygga och ha en meningsfull tillvaro. Äldreomsorgen drivs i olika former för att möta äldre människors olika behov av stöd. Genom hemtjänsten kan man få service och omvårdnad i sitt hem, men det finns också insatser för att stimulera social kontakt och aktivering. På vård- och omsorgsboendet hyr man en lägenhet eller ett rum och har tillgång till omsorg och tillsyn dygnet runt. På boendet finns omvårdnadspersonal, tillgång till sjuksköterska dygnet runt och en läkare som är knuten till boendet. En dietist arbetar med samtliga vård- och omsorgsboenden tillsammans med sjuksköterskan och omsorgspersonalen. Sjukgymnast och arbetsterapeut arbetar för att ge individen förutsättningar till att förbättra och behålla förmågor. Alla som arbetar inom äldreomsorgen är skyldiga att rapportera och utreda om vi ser brister eller missförhållanden och om det sker vårdskador. Åtgärder ska vidtas och vi ska förebygga så att det inte händer igen.

Alla som beviljas äldreomsorg får en personlig kontaktman. Kontaktmannen ser till att den äldre får den hjälp som hon eller han behöver. Tillsammans skriver kontaktmannen och den äldre en genomförandeplan där de kommer överens om på vilket sätt personen

ska få hjälpen och stödet, utgångspunkten är behoven och önskemålen. Kontaktmannaskapet ska vara tydligt och kontaktmannen välkänd för både den äldre och den äldres närmaste anhöriga. Med tiden kan behoven förändras och för att den äldre ska få rätt hjälp och stöd ska beslut om insatser följas upp kontinuerligt. Samverkan mellan de olika professionerna inom äldreomsorgen bidrar till att den äldre får hjälp efter behov, på bästa sätt och i rätt tid.

Kommunen ska kunna erbjuda ett antal serviceinsatser utan biståndsbeslut genom att den äldre får en viss mängd tid som han eller hon kan disponera själv. På så vis kan den äldre välja mellan olika serviceinsatser efter önskemål. Detta är ett utvecklingsområde inom biståndsbedömningen och hemtjänsten, och som kommer att öka valfriheten för äldre.

Som vår nuvarande lagstiftning ser ut är det kommunen som beslutar vilken hjälp och stöd som beviljas till äldre. I takt med att samhället förändras kan kommunens beslutande roll just i detta avseende komma att tonas ned.

I omsorgen möts vi och våra olika behov

En god omsorg är att kunna möta individens behov på bästa sätt. Alla är olika och inom äldreomsorgen finns individer med varierande härkomst, hälsotillstånd, intressen och anspråk. Det ställer krav på hur en efterfrågad, utökad valfrihet ska tillgodoses. En viktig utmaning inom omsorgen är att tillgodose självbestämmande och inflytande. I omsorgen möts vi och våra olika behov och arbetet för att möta dessa behov gör omsorgen intressant och mångfasetterad.

Demens

Demens är ett samlingsbegrepp för olika demenssjukdomar som drabbar hjärnan. Med hög ålder ökar risken för demenssjukdom, så med ökad medellivslängd blir demens vanligare. Följden är ett ökat behov av platser på vård- och omsorgsboenden med demensinriktning och tendensen är fortsatt ökning. Vård- och omsorgsboenden med demensinriktning är till för personer med demensdiagnos och omvårdnaden ska vara anpassad till behovet hos den drabbade. Framsteg inom att diagnostisera och behandla demens kan påverka behovet av omsorg framöver till personer med demenssjukdom. Det vi vet i dag är att förebyggande åtgärder kan påverka utvecklingen. Kommunen följer utvecklingen och har tagit fram en demensstrategi för att kunna ge bra stöd när fler äldre drabbas av demens.

Kommunen har tillsammans med landstinget utarbetat ett lokalt gemensamt vårdprogram för personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt, samt stöd till deras närstående. Programmet ger en samlad beskrivning av hälso- och sjukvård och omsorg för personer med demenssjukdom. Demensarbetet inom äldreomsorgen handlar i stor utsträckning om att möta personer med demenssjukdom på ett bra sätt och om samverkan över gränser. En demenssjuksköterska stödjer den sjuke och utbildar och stöttar anhöriga och personal. På alla demensavdelningar finns demenscoacher och hemtjänstpersonal ska också få utbildning. Den som drabbas av demenssjukdom kommer med tiden förlora olika förmågor, den kulturella aspekten och den språkliga

förmågan är viktiga i sammanhanget. Många äldre har ett annat modersmål än svenska och då är det viktigt med personal som kan ens modersmål och förstår den äldre.

Dagverksamhet är en beslutad hjälpinsats riktad till äldre. Det finns både social dagverksamhet och dagverksamhet för äldre med demenssjukdom. Dagverksamheten ger stöd att komma ut, träffa andra och vara med i olika aktiviteter. Syftet är att bryta ensamhet och hjälpa deltagaren att behålla fysiska och sociala förmågor. Deltagaren är själv med och utformar dagen och kan vara med på aktiviteter som gymnastik, promenader eller frågesport. Det finns ett ökat behov av dagverksamhet för äldre med demenssjukdom och även från anhöriga till personer med demenssjukdom finns en ökad efterfrågan. Därför ska dagverksamheten för personer med demenssjukdom utökas och bli mer flexibel kring öppettider för att kunna tillmötesgå olika individers behov. Vid behov ska det finnas dagverksamhet på helgen.

En interkulturell omsorg och finskt förvaltningsområde

Kommunen har undersökt uppfattningar och önskemål om kommunens äldreomsorg bland finsktalande pensionärer och andra äldre med utländsk bakgrund. Av undersökningarna framgår att äldreomsorgen i framtiden behöver ha avdelningar med språkliga och kulturella inriktningar på vård- och omsorgsboenden. Kommunen behöver också kunna erbjuda information om äldreomsorgen på andra språk än svenska. Ansökningar till vård- och omsorgsboenden från äldre med utländsk bakgrund ökar. Tidigare har man i större utsträckning vårdat sina nära i hemmet men här ser vi en förändring. På kommande vård- och omsorgsboenden ska fler platser med språk- och kulturinriktning planeras. Ungefär en tredjedel av platserna på vård- och omsorgsboenden med demensinriktning ska planeras för personer med utländsk bakgrund. Inom hemtjänsten ska kommunen i högre utsträckning matcha personalens och den äldres språk.

Botkyrka kommun ingår i det finska förvaltningsområdet och har därmed särskilt ansvar för att värna om det finska språket och kulturen, och ska kunna erbjuda äldreomsorg helt eller delvis på finska⁵. I dag har kommunen en avdelning för finsktalande personer med demenssjukdom. Det finns ett uttalat intresse bland den finsktalande äldre kommunbefolkningen att få tillgång till vård- och omsorgsboenden med finsk inriktning. Ambitionerna inom finskt förvaltningsområde är höga och förutsättningarna är goda. I Botkyrka finns många finsktalande pensionärer men det finns också många finskspråkiga bland omsorgspersonalen.

Delaktighet och inflytande

För att vi i kommunen ska kunna göra rätt saker för de äldre inom äldreomsorgen är det viktigt att vi frågar och lyssnar på vad de äldre vill. Vård- och omsorgsboendet är de boendes hem. I detta stadium av livet är beroendet av andra större och självständigheten mindre. Kommunen har här ett stort ansvar och det ska förvaltas väl. Vad som gör att man trivs och känner sig trygg i sitt hem varierar, och därför är

⁵ Den första januari 2010 fick Sverige en ny lag som ska stärka landets fem erkända nationella minoriteter och deras språk (Regeringens prop. 2008/09:158). I samband med detta blev ett antal kommuner, landsting och regioner förvaltningsområden för samiska, meänkieli och finska. Botkyrka är en av de utvalda kommunerna att ingå i det finska förvaltningsområdet.

kommunen angelägen om att få höra de boendes tankar och synpunkter. Kommunen ska möjliggöra detta genom att skapa forum för inflytande och delaktighet på vård- och omsorgsboenden. Brukarråd som forum för inflytande ska utvecklas och bli bättre inom äldreomsorgen.

Det är genom genomförandeplanen du kan vara delaktig i hur dina stödinsatser genomförs inom äldreomsorgen. Arbetet med genomförandeplanen är högt prioriterat. Äldre inom omsorgen och alla övriga kommuninvånare kan lämna synpunkter på kommunens verksamhet på webbplatsen, via synpunktskort, genom att ringa eller skriva brev. Detta är ett sätt för kommunen att få reda på vad medborgarna upplever är bra eller inte alls bra. Synpunkterna kan sedan användas till att förbättra verksamheten.

Kommunen samverkar med pensionärsföreningar genom kommunala pensionärsrådet (KPR). Pensionärsrådet består av politiker och representanter från pensionärsföreningar och för dialog om kommunaktuella frågor. KPR är rådgivande till andra kommunala organ och ska få möjlighet att påverka den kommunala verksamhetens innehåll och utformning.

Digital teknik ger möjlighet till nya former för delaktighet bortom de traditionella forumen. En grundläggande förutsättning för medborgares delaktighet och inflytande är att det finns information om kommunens verksamheter, tjänster och planer. Informationen ska vara lättillgänglig, tydlig, aktuell och finnas på olika språk och i olika format.

Stöd till anhöriga

Anhörigstöd finns för att förebygga ohälsa hos anhöriga genom att synliggöra deras situation. Anhörigstödet är till för dig som stödjer en närstående, exempelvis genom att vårda din partner i hemmet, genom att stödja din förälder som är sjuk eller stötta din närstående som flyttat till ett vård- och omsorgsboende. Stödet är individuellt utifrån behov och önskemål men sker både individuellt och i grupp. Exempel på stöd är vägledning, stödsamtal, information och som komplement finns nätbaserat stöd. Kommunen vill hitta sätt att öka användandet av nätbaserat stöd. Det finns även ett indirekt stöd till anhöriga i form av korttidsboende, växelvård, dagverksamhet och avlösning i hemmet. Korttidsboende innebär att personen i behov av omsorg får en tillfällig plats på ett vård- och omsorgsboende. Som anhörig har du rätt att ansöka om bistånd för egen del. Kommunen ska arbeta för att anhörigperspektivet ska finnas med i alla verksamheter inom äldreomsorgen.

Mat och näring

Maten och måltiden är betydelsefull för hälsan och välbefinnandet, och en central del av omsorgen. En näringsrik kost bidrar till att man behåller hälsan och återhämtar sig efter sjukdom. Förutom att maten är näringsrik och av god kvalitet, spelar måltiden en viktig roll som källa till sociala kontakter. Måltiden ska vara en stund att se fram emot och maten omväxlande, samt tillagad och serverad med omsorg. Det är också viktigt att måltidsmiljön är behaglig.

I kommunen försöker vi i möjligaste mån anpassa måltiden efter de äldres önskemål och behov. Många mår bra av att äta mat från en bekant matkultur. De som får mat via hemtjänsten har på olika sätt valmöjlighet kring maten. Många vill också ha sällskap vid måltiden. Att tillgodose detta behov bland ensamboende äldre är något kommunen ska verka för. Maten tillagas med få undantag i kommunens egna kök vilket gör det möjligt för oss att säkerställa att maten håller god kvalitet. På kommande vård- och omsorgsboenden ska vi i kommunen sträva efter att det ska finnas tillagningskök. Två gånger per år utvärderas maten av dem som äter den. Genom att vara noga med kvaliteten, lyssna på de äldre som äter maten och göra dem delaktiga ska vi erbjuda god, näringsriktig mat och en behaglig måltidsmiljö.

Kvalitetsarbete

Kommunens uppgift att bedriva en god omsorg innebär kvalitetsarbete på flera sätt och nivåer. Våra värdighetsgarantier har sin utgångspunkt i Socialstyrelsens nationella värdegrund för äldreomsorgen och ska leva upp till varje människas behov av självbestämmande, integritet, trygghet, välbefinnande och ett gott bemötande. Värdighetsgarantierna visar vad som är kvalitet inom våra verksamheter och ska tydliggöra vad du som kommuninvånare kan förvänta dig av äldreomsorgen. Att ha möjlighet att delta i aktiviteter och att vara så frisk som möjligt är exempel på vad värdighetsgarantierna tar upp. Kommunen ska se till att du möter personal som förstår dina behov och ger vård och omsorg därefter. Det kan dessutom finnas behov av gemensamma insatser från både äldreomsorg, socialtjänst och hälso- och sjukvård till äldre med psykisk ohälsa eller missbruk och beroende. Hela tiden pågår arbete med att följa upp och förbättra kvaliteten, bland annat genom internkontroller och analys av brukarundersökningar.

En viktig del av äldreomsorgen är att få stöd och vård vid livets slutskede. På vård- och omsorgsboendet finns personal vid din sida, du kan få smärtlindring vid behov och dina närstående erbjuds stöd.

Arbetet inom äldreomsorgen ställer höga krav på personalens kompetens. Olika utbildningsinsatser görs som en del i arbetet att ge varje individ en god omsorg. Vård- och omsorgsnämndens kompetensförsörjningsstrategi anger mål och riktning för vad vi behöver kunna. För omsorgspersonalen är målet en fullgjord gymnasieutbildning motsvarande vård- och omsorgsprogrammet. Tekniska lösningar och hjälpmedel i omsorgsarbetet utvecklas ständigt. Att dra nytta av denna utveckling är nödvändigt då trycket på äldreomsorgen ökar. Genom att i större utsträckning använda oss av ny teknik hoppas vi i kommunen kunna frigöra mer tid till omvårdnad. Inom äldreomsorgen arbetar många människor och behovet av personal kommer att vara stort även i framtiden. Äldreomsorgen ska vara både en god vård och omsorg och en attraktiv arbetsplats. Detta ska locka fler att vilja arbeta inom äldreomsorgen.

Genom förebyggande arbete, stimulans och innehåll i vardagen kan vi öka välbefinnandet bland äldre. På vård- och omsorgsboenden görs riskbedömningar av ett team bestående av hälso- och sjukvårdspersonal, enhetschef och omvårdnadspersonal. Teamet bedömer om det finns risk för att den boende kan falla, bli undernärmd, få trycksår eller försämrad munhälsa, för att kunna sätta in förebyggande åtgärder. Detta

tänk finns även inom hemtjänsten där personalen är observant på förändringar hos den äldre. Felmedicinering kan orsaka sjukdomar och skador. Felmedicinering kan exempelvis handla om olämpliga kombinationer av läkemedel eller för mycket mediciner. För att undvika felmedicinering görs läkemedelsgenomgångar på kommunens vård- och omsorgsboenden minst en gång per år. Läkemedelsgenomgångarna utförs av läkare som kommunen har avtal med. För att göra bättre och mer omfattande läkemedelsgenomgångar samarbetar kommunen med apoteken.

På vård- och omsorgsboenden ska det vara lätt att delta i aktiviteter och att få stimulans, men förutsättningarna är olika bland de äldre. Ofta krävs det att aktiviteten äger rum på eller i anslutning till boendet. På varje vård- och omsorgsboende finns kulturombud som utvecklar och skapar aktivitetsformer. Det finns både återkommande och nya kultur- och hälsoaktiviteter. Varje dag finns det någon aktivitet, om än i det lilla. Ofta är dessa aktiviteter de mest betydelsefulla för den boende. Genom att utrusta vård- och omsorgsboendena med några enkla redskap ska vi möjliggöra spontan fysisk aktivitet. På kommande vård- och omsorgsboenden ska det finnas funktioner som ökar välbefinnandet, exempelvis möjligheten att ta ett varmt bad. Kommunen ska på olika sätt fortsätta arbeta för att stimulera till meningsfulla aktiviteter i äldres vardag. Alla som bor på vård- och omsorgsboendena ska ha möjlighet att få existentiella behov tillgodosedda och att utöva sin religion.

Detta ska kommunen utveckla

En god omsorg består av många delar. I detta kapitel har vi beskrivit en del av de komponenter som utgör äldreomsorgens verksamhet, samtidigt som vi blickar framåt. Vi ska ge varje individ en god omsorg och vi ska ge anhöriga ett bra stöd.

Löfte	Ansvarig
19. Kommunen ska kunna erbjuda ett antal serviceinsatser utan biståndsbeslut genom att den äldre får en viss mängd tid som han eller hon kan disponera själv.	Vård- och omsorgsnämnden
20. Dagverksamheten för personer med demenssjukdom ska utöka och bli mer flexibel kring öppettider.	Vård- och omsorgsnämnden
21. Verksamheten på våra vård- och omsorgsboenden ska planeras utifrån behov av språk- och kulturinriktning. Ungefär en tredjedel av platserna på vård- och omsorgsboenden med demensinriktning ska planeras för personer med utländsk bakgrund.	Vård- och omsorgsnämnden
22. Personalens språkkunskaper ska i möjligaste mån matchas med de äldres språk inom äldreomsorgens olika verksamheter.	Vård- och omsorgsnämnden
23. Kommunen ska möjliggöra delaktighet och inflytande på vård- och omsorgsboenden. Brukarråd som forum för inflytande ska utvecklas och bli bättre inom äldreomsorgen.	Vård- och omsorgsnämnden
24. Vård- och omsorgspersonalens kompetens ska fortsätta att stärkas.	Vård- och omsorgsnämnden
25. Kommunen vill hitta sätt att utöka det nätbaserade anhörigstödet och ska arbeta för att anhörigperspektivet ska finnas med i alla verksamheter inom äldreomsorgen.	Vård- och omsorgsnämnden
26. Kommunen ska på olika sätt fortsätta arbeta för att stimulera till meningsfulla aktiviteter i de äldres vardag.	Kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, vård- och omsorgsnämnden

Lika och olika

Dagens äldre, såsom Margit, Antti och Meryem, har många olikheter men också många saker gemensamt. De trivs i sina bostadsområden och vill helst inte flytta. Alla önskar sig gemenskap och vill bli behandlade som individer utifrån sina behov, önskemål, kulturella preferenser, religion, språk och hälsa. Alla vill förbli friska och gärna kunna bo hemma. Å andra sidan vill man inte vara ensam och isolerad. Alla vill känna sig trygga.

Och visst kan vi vara tämligen säkra på att även framtidens äldre har liknande tankar och krav – oavsett vilken bakgrund de har!

Det är en utmaning för kommunen att bemöta allt det individuella. En långsiktig plan – äldreplan – är ett viktigt steg för att klara av detta på bästa möjliga sätt.

Vill du ha mer information?

Ring

Kontaktcenter 08-530 610 00

Skicka e-post

kontaktcenter@botkyrka.se

Läs mer

www.botkyrka.se

Besök

Alby medborgarkontor

Alby Centrum, Albyvägen 2-4

Fittja medborgarkontor

Fittja Centrum, Fittjavägen 3-9

Hallunda medborgarkontor

Hallunda Centrum, Hallundaplan 1

Tullinge medborgarkontor

Tullinge Centrum, Nyängsvägen 3

Tumba medborgarkontor

Tumba torg 101 (ovanför Tumba Centrum)

Medarbetarundersökningen 2014

Beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden har tagit del av informationen om medarbetarundersökningen 2014.

Upphandling av gymnasial vuxenutbildning

Beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden har tagit del av informationen om upphandling av gymnasial vuxenutbildning.

Anmälningssärenden (AVUX/2014:83)

Beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden har tagit del av informationen.

Ärendet

Följande ärenden anmäls till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden:

Projektplan för Södertörns nyckeltal (KS/2015:116)

Tilläggsanslag – Begäran om medel för gymnasial vuxenutbildning (KS/2015:113)

§ 55

Projektplan för Södertörns nyckeltal (KS/2015:116)

Beslut

Kommunstyrelsen godkänner projektplan för arbetet med 2014 års nyckeltal i Södertörnskommunerna.

Ärendet

Södertörnskommunerna har sedan mitten av 1990-talet bedrivit ett gemensamt arbete med att ta fram jämförande nyckeltal för kommunernas verksamheter. Arbetet har efterhand utvecklats till att omfatta fler verksamhetsområden och fått ökad inriktning mot att jämföra kvalitet och service snarare än bara kostnader.

Huvudsyftet med arbetet är att för kommunernas politiska ledningar ge en översiktlig bild av dels service- och kostnadsförhållanden jämfört med övriga Södertörnskommuner, dels utvecklingen över tiden inom den egna kommunen inom väsentliga verksamhetsområden till vägledning för prioriteringar, översyner etc.

Kommunstyrelsen i respektive kommun fastställer projektplanen.

Resultatet av arbetet presenteras under en konferens den 8 oktober 2015. Botkyrka är denna gång värd för konferensen.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2015-02-09.

2015-03-02

Dnr KS/2015:116

Expedieras till:

Samtliga nämnder

Haninge kommun

Huddinge kommun

Nynäshamns kommun

Salems kommun

Södertälje kommun

Tyresö kommun

Ekonomichef Niclas Johansson, kommunledningsförvaltningen

§ 56

Tilläggsanslag - Begäran om medel för gymnasial vuxenutbildning (KS/2015:113)

Beslut

Kommunstyrelsen medger arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden 6,3 miljoner kronor i tilläggsanslag i syfte att kompensera nämnden för minskat statsbidrag till den gymnasiala vuxenutbildningen. Anslaget finansieras med medel ur kommunstyrelsens förfogande.

Erhåller nämnden statsbidrag utöver beräknade 3 miljoner kronor ska detta prövas i kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden äskar 15,2 miljoner kronor i tilläggsanslag för att upprätthålla och utöka den gymnasiala vuxenutbildningen. Av äskat belopp utgör 6,3 miljoner kronor nämndens bedömning om minskade statsbidrag jämfört med 2014.

I äskandet ingår utöver det minskade statsbidraget önskemål om kompensation för den tillfälliga omfördelning som nämnden gjorde inom sin ram 2014 på 5 miljoner kronor och en ytterligare utökning på 3,9 miljoner kronor, vilket motsvarar cirka 400 deltagare.

I ettårsplanen för 2015 avsattes extra medel till kommunstyrelsens förfogande med anledning av det osäkra läget om förslagen i budgetpropositionen. Kommunledningsförvaltningen föreslår därför att nämnden tillförs 6,3 miljoner kronor av avsatta medel, vilket kompenserar för minskade statsbidrag 2015. Förslaget tillskott ligger också i nivå med vad arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen bedömde att regeringens budgetproposition från hösten 2014 innebar i statsbidrag. Eventuell övrig ökad kommunal finansiering och ökade volymer måste nämnden hantera inom sin budgetram.

2015-03-02

Dnr KS/2015:113

	2014	Avux förslag 2015
Kommunalt budgeterade medel	8,8	8,8
Statsbidrag	9,3	3,0
Nämndens omfördelning inom ram	5,0	
Tilläggsanslag kompensation för reducerat statsbidrag		6,3*
Tilläggsanslag motsvarande förra årets omfördelning		5,0*
Tilläggsanslag utökat antal deltagare		3,9*
Summa	23,1	27,0
-varav kommunal finansiering	13,8	24,0
Antal deltagare	1 881	2 300

*ingår i äskat tilläggsanslag på 15,2 miljoner kronor

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden har behandlat ärendet 2015-01-27 § 9.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2015-02-09.

Yrkande

Östen Granberg (SD) yrkar bifall till ordförandeförslaget, bilaga.

Yttranden

Lars Johansson (FP) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Yngve RK Jönsson (M) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Expedieras till:

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

Controller Monica Blommark, kommunledningsförvaltningen

Ekonomichef Niclas Johansson, kommunledningsförvaltningen

Yrkande

Kommunstyrelsen 2015-03-02

Ärende 56 Tilläggsanslag- Begäran om medel för gymnasial vuxenutbildning (KS/2015:113)

Sverigedemokraterna har i sin ettårsplan poängterat vikten av att ha en fungerande gymnasial vuxenutbildning. Sverigedemokraterna ser positivt på att fler invånare i Botkyrka som söker till vuxenutbildningen kan få möjligheter till att läsa upp sina betyg.

Med anledning till ovanstående yrkar vi bifall till förslaget

För Sverigedemokraterna Botkyrka

Östen Granberg

SÄRSKILT YTTRANDE

Kommunstyrelsen

2015-03-02

Ärende 56 Tilläggsanslag gymnasial vuxenutbildning (KS/2015:113)

När vi hade alliansregeringen 2006-2014 så krävde den styrande rödgröna majoriteten att staten skulle avsätta mer pengar till kommunal vuxenutbildning. Samtidigt prioriterades den kommunala vuxenutbildningen i Botkyrka ner – för att kunna skylla på regeringen.

Nu när vi dessvärre har en historiskt svag rödgrön regering är det helt plötsligt är det okej att anslå mer kommunala pengar till kommunal vuxenutbildning.

Vi har, från moderat håll, hela tiden sagt att vi vill prioritera exempelvis kommunal vuxenutbildning men stryka sådant som rena "hittepå-jobb" (kom-i-jobb mm), men hela tiden fått nej från majoriteten.

Det är en smula underligt agerande från majoriteten. Men vi står bakom tilläggsanslaget som sådant. Den gymnasiala vuxenutbildningen är en fortsatt viktig del i att få fler Botkyrkabor anställningsbara på den reguljära arbetsmarknaden och det är viktigt att den har tillräckliga resurser för att klara ökningen.

Jimmy Baker

Kia Hjelte

Stina Lundgren

Yngve RK Jönsson

SÄRSKILT YTTRANDE

Tilläggsanslag – Begäran om medel för gymnasial vuxenutbildning

Det är glädjande att Kommunstyrelsen medger ett tilläggsanslag på 6,3 miljoner kronor till Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden för gymnasial vuxenutbildning. Folkpartiet har under en rad år i våra budgetalternativ avsatt extra medel till detta ändamål. Detta är viktigt för att kunna hålla uppe antalet platser inom vuxenutbildningen. All erfarenhet visar på att en gymnasieexamen är en viktig nyckel till ett jobb och därför är detta tilläggsanslag av största vikt.

Delegationsbeslut (AVUX/2014:84)

Beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden godkänner redovisningen av delegationsbesluten.

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden som styrelse beslutar i stort om verksamhetens mål, inriktning och kvalitet samt i ärenden i övrigt som är av principiell natur. Andra ärenden delegeras till förvaltningschefen som i sin tur vidare delegerar till verksamhetscheferna, rektorer med flera.

Följande listor över delegationsbeslut har lämnats in:

- Botkyrka Vuxenutbildning, februari 2015
- Vägledning och kompetens Botkyrka, februari 2015
- Xenter Botkyrka, februari 2015

BOTKYRKA KOMMUN

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen

ANMÄLAN AV DELEGATIONSBeslut

2015-03-02

Enhet
Botkyrka Vuxenutbildning

Månad februari 2015

Inlämnas till förvaltningskontoret senast den 5:e i månaden efter beslutsmaånaden

Beslutsdatum	Delegationspunkt	Beslut (ange t.ex. beviljande av anställning)	Dnr	Delegat
2015-02-23	E 4	Anställning vikarierande bitr. rektor		Helen Myslek
2015-02-23	E 4	Anställning av en SFI-lärare, tidsbegränsat, ej behörig		„
2015-02-01 - 2015-02-28	F 1	Mottagande av 11 elever folkbokförda i andra kommuner		„
2015-02-01 - 2015-02-28	F 2	14 yttrande betr. gymnasial utbildning i annan kommun		„
2015-02-01 - 2015-02-28	F 2	11 yttrande beträffande grundläggande vuxenutbildning i annan kommun		„
2015-02-01 - 2015-02-28	F 2	22 yttrande beträffande SFI i annan kommun		„

Delegat: _____

Rektor Helen Myslek

Vägledning och kompetens Botkyrka

2015-03-11

Februari 2015

Beslutsdatum	Delegationspunkt	Beslut	Dnr	Delegat
2015-02-17	E4	Vistidsanställning av Administrativ assistent	2/2015	Eva Wedberg
2014-11-10	D7	Överenskommelse om platser för aktiviteten jobbsökeriaktivitet med coaching inom jobbgaranti för ungdomar	Arb.p. 2015:9	Lisbeth Jacobsson
2015-01-30	C3	Direktupphandling av handledning av Warteggmetod	Arb.p. 2015:10	Lisbeth Jacobsson

